

FRESKO FRESKO **DÜNYANIN EN BÜYÜK MÜZESİ: TÜRKİYE** THE
GREATEST MUSEUM OF THE WORLD: TURKEY **ÇORUM ARKEOLOJİ**
MÜZESİ ÇORUM ARCHAEOLOGICAL MUSEUM **PRIENE** PRIENE
MİLLİ SARAYLAR RESİM MÜZESİ NATIONAL PALACES PAINTINGS
MUSEUM **RÜSTEM PAŞA CAMİİ** RÜSTEM PASHA MOSQUE

FAST TRACK FOR VISITORS MUSEUM PASS İSTANBUL

5 DAYS 115 TL

3 DAYS 85 TL

FREE ENTRANCE TO

**TOPKAPI PALACE AND HAREM HAGIA SOPHIA MUSEUM HAGIA IRENE İSTANBUL
ARCHAEOLOGICAL MUSEUMS İSTANBUL MOSAIC MUSEUM MUSEUM FOR THE HISTORY
OF SCIENCE AND TECHNOLOGY IN ISLAM CHORA MUSEUM GALATA MEVLEVI HOUSE
MUSEUM YILDIZ PALACE RUMELI HISAR MUSEUM FETHİYE MUSEUM**

The Museum Pass İstanbul cards validity period begins with your first museum visit.
Each card can only be used at each museum once.

Museum Pass Advantage Points ATELIER BY ISMAIL ACAR, BKG MUSEUM SHOPS AND CAFÉS, CARLUCCIO'S, EFENDİ TRAVEL, DREAM OF TURKEY/XD CINEMA SULTANAHMET, FARUK YALCIN ANIMAL KINGDOM AND BOTANICAL GARDEN, HARBİYE MILITARY MUSEUM, HISTORICAL GALATASARAY HAMAM, GES SHOPS, İSTANBUL ARCHAEOLOGICAL MUSEUMS SHOP & CAFÉ, İSTANBUL COOKING SCHOOL, İSTANBUL ŞEHİR HATLARI, İSTANBUL WALKS, JURASSIC LAND, KIDZANIA, LIV HOSPITAL, MAIDEN'S TOWER, THE MUSEUM OF INNOCENCE, PANDELI RESTAURANT, PERA MUSEUM, RAHMI M. KOÇ MUSEUM, SADBERK HANIM MUSEUM, SAKIP SABANCI MUSEUM, SECURE DRIVE, TÜRVAK CINEMA – THEATRE MUSEUM

museum.gov.tr
facebook.com/museumpass

GELENEKSEL

EL SANATLARI

GELENEĞİ GELECEĞE TAŞIYORUZ!

CAM, AHŞAP, HALI KİLİM, METAL, SERAMİK, TAŞ, TEKSTİL, HAYVANSAL, CD-DVD, KİTAP

Müzekart+ ile alışverişinizde indirim fırsatı...

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

DÖSİM

www.ges.gov.tr
0.312 430 07 93

İÇİNDEKİLER

TABLE OF CONTENTS

Ocak-Şubat-Mart
2015 Sayı 16
January-February-March
2015 Issue 16

Başyazı	3	Editorial
Çorum Arkeoloji Müzesi	5	Çorum Archaeological Museum
Dünyanın En Büyük Müzesi: TÜRKİYE	10	The Greatest Museum Of The World: TURKEY
PRIENE	16	PRIENE
GAUDÍ & LA SAGRADA FAMILIA	22	GAUDÍ & LA SAGRADA FAMÍLIA
Bizans Sikke Koleksiyonu	28	Byzantine Coin Collection
Rüstem Paşa Camii	34	Rüstem Pasha Mosque
Milli Saraylar Resim Müzesi	40	National Palaces Paintings Museum
Avrupa'nın Barok Sarayları	48	Europe's Baroque Palaces
TOPKAPI SARAYI ADALET KULESİ	54	TOPKAPI PALACE JUSTICE TOWER
FRESKO	60	FRESCO
Antik Çağ'da Ölü Gömme Adetleri	62	An Ancient Look At Soul's Journey
İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi	68	The Turkish And Islamic Arts Museum
Bir Mücevher Kutusu	72	A Jewellery Box
Haber turu	74	News in overview
TÜRSAB-MÜZE Rehberi	76	TÜRSAB-MUSEUM Guide
TÜRSAB-MÜZE Harita	78	TÜRSAB-MUSEUM Map of Museums

MÜZE

TÜRSAB-MÜZE Girişimleri tarafından üç ayda bir yayınlanır
Published quarterly by the TÜRSAB-MUSEUM Enterprises

TÜRSAB-MÜZE Girişimleri adına SAHİBİ
TÜRSAB YÖNETİM KURULU BAŞKANI
OWNER on behalf of the TÜRSAB-MUSEUM Enterprises
PRESIDENT OF THE TÜRSAB EXECUTIVE BOARD
Başaran ULUSOY

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
RESPONSIBLE MANAGING EDITOR
Feyyaz YALÇIN

YAYIN KURULU
EDITORIAL BOARD
Başaran ULUSOY, Arzu ÇENGİL,
Hümeysra ÖZALP KONYAR, Ufuk YILMAZ,
Özgül ÖZKAN YAVUZ, Özgür AÇIKBAŞ,
Köyüm ÖZYÜKSEL ÜNAL, Aysim ALPMAN,
Avniye TANSUĞ, Elif TÜRKÖLMEZ,
Ahmet ALPMAN, Pınar ARSLAN, Turgut ARIKAN

TÜRSAB adına YAYIN KOORDİNATÖRÜ
EDITORIAL COORDINATOR on behalf of TÜRSAB
Arzu ÇENGİL

GÖRSEL VE EDITORYAL YÖNETİM
VISUAL AND EDITORIAL MANAGEMENT
Hümeysra ÖZALP KONYAR

HABER ve GÖRSEL KOORDİNASYON
NEWS AND VISUAL COORDINATION
Özgür AÇIKBAŞ

GRAFİK UYGULAMA
GRAPHICAL IMPLEMENTATION
Özgür AÇIKBAŞ

TÜRSAB MÜZE
GİRİŞİMLERİ

Gazeteciler Sitesi Haberler Sk. No: 15 Esentepe Şişli
İstanbul / Türkiye
Tel / Phone: (212) 327 13 00
Faks / Fax: (212) 327 13 06
www.muze.gov.tr e-mail: yardim@muze.gov.tr

Baskı Printing
Müka Matbaa

MÜZE Dergisi Basın Konseyi üyesi olup, Basın Meslek İlkeleri'ne uymaya söz vermiştir.
The Museum Journal is a member of the Turkish Press Council and has resolved to abide by the Press Code of Ethics.
MÜZE Dergisi'nde yayınlanan yazı ve fotoğraflardan kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.
None of the articles and photographs published in the The Museum Journal maybe quoted without mentioning of resource.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın müzecilik anlayışında geçmişin köklü geleneklerine bağlı kalarak bugüne ayak uydurmak ve çağın teknolojisinden yararlanarak geleceği öngörmek var. Bu anlamda 2011 yılında başlatılan "Çağırın, Karşılaman, Ağırlayan Müze" anlayışına Bakanlığımız her geçen gün bir yenilik ekliyor ve müzelerimizin ziyaretçi sayısı gözle görülür şekilde artıyor. Artan oran yalnızca ziyaretçi sayısı değil elbette. Bununla birlikte Bakanlığın sosyal sorumluluk çerçevesinde vatandaşlarına sunduğu Müzekart sayısı da hızla artıyor. Başlangıçta binlerle ifade edilen Müzekart satış rakamları bugün milyonlara ulaşmış durumda. Temmuz 2014 itibariyle Müzekart sahibi ziyaretçi sayısı 4 milyon 250 bin.

Bu sayı ile Müzekart ile ilgili çok önemli gelişmeleri duyurmanın heyecanını yaşıyoruz. Bundan böyle Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve öğrenim yerlerinin biletleri ve Müzekart, online bilet satış sitesi Biletix üzerinden satın alınabilecek. İnternet teknolojisinin bu denli yaygınlaştığı çağda; Kültür ve Turizm Bakanlığının bu girişimi müzelerimizi daha ulaşılabilir kılacağına ve Müzekart sahibi ziyaretçilerimizin sayısını önemli ölçüde artıracığına inanıyoruz. Yeni yılın bu ilk sayısında herkese sağlık, mutluluk ve başarı dolu günler diliyorum.

The understanding of museology guiding the practice of the Ministry of Culture and Tourism consists of keeping up with the present by building on modern technology and anticipating the future while continuing to adhere to the deep-seated traditions of the past. In this spirit, while adding on each day a new improvement to the concept of the "Inviting, welcoming and hospitable museum" initiated in 2011, the Ministry is happy to record a significant increase trend in the number of visitors at our museums. Expanding is of course not only the number of visitors; but at the same time, we register a rapid rise in the number of Museum Pass ("Müzekart") holders in the framework of that specific social responsibility project launched by our Ministry. Museum Pass sales figures which were around thousands at the outset are being counted in millions today. The number of Museum Pass holders reached the round figure of 4 million 250 thousand as of July 2014. We are thrilled to announce in this issue of our journal a new important development regarding the Museum Pass. Henceforth, the Museum Pass as well as all the entrance tickets to museums and historical sites under the administration of the Ministry of Culture and Tourism will be available online through the "Biletix" ticket sales website. We believe that this practice initiated by the Ministry of Culture and Tourism in the era of widespread use of Internet technology will make our museums more accessible and lead to a meaningful growth in the number of Museum Pass holding visitors. In this first issue of the New Year, I wish everyone health, happiness and many days full of success.

Başaran Ulusoy

Dream of Turkey

XD
CINEMA
sultanahmet

Müzekart+ ve MUSEUM PASS
Kart Sahiplerine 15 TL Yerine Sadece **8TL**

26 Kişilik hareketli platform ile sunulmuş simülasyon
7 Boyutlu bir görsel şölen
10 dakika süren bir büyülü macera.
Türkiye'nin 20 ayrı noktasındaki tarihi ve kültürel hazineler.
Haftanın her günü 09:00-19:00 saatleri arasında sizlerle

**10 Dakika,
2 Kıta,
1 Büyülü Macera**

Carluccio's

GÜN BOYUNCA; RESTORAN, KAFE, DELICATESSEN VE GURME MARKET

Şehrin İtalyanı Carluccio's'tan MüzeKart+ sahiplerine %10 indirim!

Kanyon • Göktürk • Akasya Acıbadem • Çiftehavuzlar • Nişantaşı

www.carluccios.com.tr | info@carluccios.com.tr | [f](#) [t](#) [i](#) /carlucciostr

ANADOLU TARİHİNE TANIKLIK EDİYOR

CORUM

ARKEOLOJİ MÜZESİ

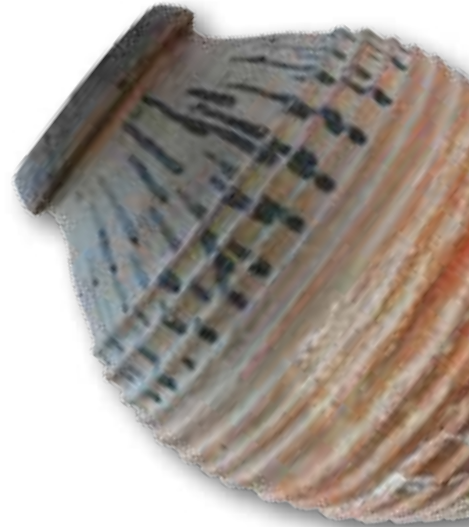
© Rasim Konyar

BUGÜNKÜ ÇORUM İLİNİN BULUNDUĞU COĞRAFYA, DÜNYA UYGARLIK
TARİHİNE YÖN VEREN EN ÖNEMLİ KÜLTÜRLERE EV SAHİPLİĞİ YAPTI.
İŞTE ONLARIN ARKEOLOJİK MİRASI, BUGÜN ÇORUM ARKEOLOJİ
MÜZESİ'NDE SİZLERİ BEKLİYOR.

ÇORUM ARCHAEOLOGICAL MUSEUM TESTIFIES TO ANATOLIAN HISTORY

The geography surrounding today's Çorum Province has been home to a great many civilizations which have shaped world history. Their archaeological heritage is awaiting you now at the Çorum Archaeological Museum.

Kral kabartmalı Ortostad (Cephede subasman seviyesinde yapıyı çevreleyen, siyah bazalt veya kireç taşından yapılmış olan taş blok). Hitit İmparatorluk Dönemi, Boğazköy-Hattuşa MÖ1450-1200 (solda).
Çorum Arkeoloji Müzesi binası ile bahçede yer alan erzak küplerinden bir örnek.
Orthostat with a king relief (Stone block made of black basalt or limestone surrounding the façade of a structure at subbasement level), Hittite Empire period, Boğazköy-Hattusha 1450-1200 BC (left).
Çorum Archaeological Museum building and one of the provision storage jars at its courtyard.

ısı, Babil ve Mitanni gibi Eski Doğu'nun büyük güçlerinden biri olan Hititler, yaklaşık olarak MÖ. 1200 yıllarına kadar Anadolu'nun büyük bir kısmına ve zaman zaman da Kuzey Suriye'ye hükmetti... Bu imparatorluğun başkenti Hattuşa, Çorum'un 80 kilometre güneybatısında, Boğazkale ilçesindeydi. Onlardan kalanlar Hattuşa Antik Kenti'nde ve Çorum Arkeoloji Müzesi'nde...

Ancak müze ilk kurulduğu günden bu yana epey değişti. 1968 yılından itibaren hizmet veren müze binası, Çorum'da son yıllarda hareketlilik kazanan arkeolojik kazılar ve elde edilen eserlerin yoğunluğu nedeniyle ihtiyaca cevap veremez duruma gelmişti.

Bunun üzerine Çorum Endüstri Meslek Lisesi yanında bulunan, 1332 yılına tarihlenen ve yapıldığı günden bu yana hastane, ziraat mektebi ve makine meslek yüksek okulu olarak hizmet veren bina, 1986'da yeni müze binası olarak Milli Eğitim Bakanlığı'ndan devralındı.

The Hittites who were one of the great powers of the ancient Near East, like the Egyptians, Babylonians and Mitannis, ruled over a large part of Anatolia and intermittently over Northern Syria approximately until the 1200's BC. The capital of this empire was Hattusha, located 80 kilometres southwest of Çorum, at today's Boğazkale district. Their vestiges are to be seen at the ancient city of Hattusha and in the Archaeological Museum of Çorum... The museum has undergone extensive changes since its initial establishment in 1968. The capacity of the original museum's building has become inadequate to meet the needs of the collection rapidly expanding in size, due to the intensity of the archaeological excavations taking place in the region in recent years. Thereupon, a historic building, dated to 1332, located adjacent to the Çorum Vocational High School, and having previously served as hospital, agricultural school and machinery vocational school, was acquired in 1986 from the Ministry of National Education, in order to be converted into the new museum's building. After suffering a fire in

1988 yılında bir yangın geçiren bina, 1989'da müze hizmet binası olarak kullanılmak üzere restore edilmeye başlandı ve 2003'de ziyarete açıldı.

Her katında ayrı zenginlik

Çorum Arkeoloji Müzesi çok zengin bir müze.

Arkeolojik Eserler Salonu, kronolojik sergileme esasına dayalı olarak ilk katta Alacahöyük, Kuşsaray ve Büyük Güllücek kazılarında bulunmuş olan Kalkolitik Çağ eserleri ile başlıyor. Yine bu katta

Eski Tunç Çağı'na ait Alacahöyük kazı buluntuları ile Eski Tunç Çağı Alacahöyük prens ve prenses mezarlarından 'L' Mezarı da bulunuyor. Bu bölümü takiben Çorum ili sınırları içindeki arkeolojik kazılarda (Boğazköy-Hattuşa, Alacahöyük, Yörüklü Hüseyindede) açığa çıkarılan Hitit Dönemi eserleri ile Boğazköy-Hattuşa'da açığa çıkartılan yapıların mimari kesiti ve magazinler, fotoğraflar ve tanıtım levhaları eşliğinde sergileniyor.

Aynı katta Yörüklü kazısında bulunan ve Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenen iki adet kabartmalı vazo sergileniyor. Müze koleksiyonunda özel bir yere sahip, üzeri çivi yazılı Hitit kralı II. Tuthaliya'ya ait (MÖ. 1430) ünik bronz kılıç da yine aynı katta görülebilir.

Hitit yazılı belgeleri ile başlayan ikinci katta, Boğazköy-Hattuşa kazılarında bulunan kil mühür baskılı bullaları, kronolojik olarak Ortaköy-Şapinuva kazı buluntusu çivi yazılı tabletler, mühür baskılı bullalar ile Ortaköy-Şapinuva kazısı küçük buluntuları, Hitit ve çağdaş dönemlere ait mühürler var.

Sikke meraklıları için!

Ortaköy-Şapinuva seramik eserleri ile başlayan üçüncü katta, Pazarlı kazısında açığa çıkartılmış olan Frig Dönemi buluntularını aynı döneme ait Boğazköy-Hattuşa ve Alacahöyük buluntuları takip ediyor. Bu kattaki kronolojik sergileme Hellenistik, Galat ve Roma Dönemi seramik eserleri ile son buluyor. Ayrıca, Hellenistik Dönem'den itiba-

1988, it underwent a thorough restoration beginning in 1989 and was finally opened to visitors in 2003.

Each floor has its own cornucopia

Çorum Archaeological Museum is a very rich museum. Pursuant to the order of chronological exhibition, the Archaeology Hall is on the first floor. Chalcolithic Age artefacts from Alacahöyük, Kuşsaray and Büyük Güllücek excavations are in the first row. This floor also houses the Early Bronze Age finds from Alacahöyük including the famous "Tomb L" which is one of the Early Bronze Age Alacahöyük royal tombs. In the next hall are exposed Hittite period objects from excavations of archaeological sites within the Çorum Province, such as Boğazköy-Hattusha, Alacahöyük and Yörüklü Hüseyindede. We also find here the architectural sections of the structures uncovered at Boğazköy-Hattusha, as well as journals, photographs and information panels.

Two relief-embossed vases from the Yörüklü excavations dated to the Old Hittite period and the unique cuneiform-inscribed bronze sword belonging to Hittite King Tudhaliya II (1430 BC), which holds a

ren başlayan,
Roma Dö-
nemi ve bu
döneme ait
şehir sikkeleri

ile Bizans ve İslami Dö-

nem sikkelerinden oluşan
Çorum Müzesi Sikke koleksi-

yonu da bu katta sergileniyor.

Son katta ise Roma Dönemi
cam eserleri, altın ve gümüş süs
eşyaları, heykelcikler, kandiller ile
Bizans Dönemi eserleri sergileniyor.

Çorum Müzesi Etnografya Salonu ise

müze binasının sağ kanadında, girişi bahçe-
den sağlanan ayrı bir bölüm olarak düzenlenmiş

durumda. Müze bahçesinde mezar taşları, mil taşları, sütun ve büyük
boy erzak küpleri sergileniyor. Müzeye uğradığınızda Etnografya
Salonu'nu da görmeyi unutmayın. Çorum Müzesi Etnografya Salonu,
Türk sanatının Selçuklu ve Osmanlı Dönemleri'nden günümüze kadar
devam eden örneklerinin sergilendiği bir bölüm. Bu salonda Çorum'a
özgü bakırcılık, leblebicilik ve kahvehane kültürünü yansıtan üç ayrı
dükkân çağdaş müzecilik anlayışında tematik olarak canlandırılıyor.
Müzede, Türkçe ve İngilizce olmak üzere iki dilde sesli rehberlik
sistemi ücretsiz olarak ziyaretçiler tarafından kullanılabilir. Ayrıca
kısaca süre önce müzenin "Çorum Museum Collection" adı verilen
uygulaması hayata geçirildi. Akıllı telefonlara ücretsiz olarak indirile-
bilen bu uygulama aracılığıyla müzedeki eserler hakkında ücretsiz
bilgi alınabiliyor.

Hitit uygarlığı kalıntıları bir dünya kültür mirası...

Üzeri çivi yazılı ünik bronz Hitit kılıcının, UNESCO tarafından "Dün-
ya Belleği Listesi"ne alındığını da hatırlatalım. Hitit Dönemi çivi
yazılı tabletler, Boğazköy-Hattuşa ve Ortaköy-Şapinuva kazılarında
arşiv halinde bulunan kil mühür baskılı bullalar canlandırmalar
eşliğinde sergileniyor.

Müze vitrinlerinden görüntüler (solda), Eski Hitit Dönemi'nden vazo örnekleri
(üstte ve sağda).
Views from museum showcases (left); Old Hittite period vase samples
(above and right).

special place within the museum's collection, are also on display at
this level.

The second floor displays begin with Hittite written documents, clay
seal-bullae from the Boğazköy-Hattusha excavations, followed by cu-
neiform tablets, stamp-bullae and small artefacts from the Ortaköy-
Shapinuva excavations as well as Hittite and contemporary era seals,
exhibited in chronological order.

To the delight of coin enthusiasts!

The third floor exhibits start with the Ortaköy-Shapinuva ceramics,
followed by the Phrygian period artefacts discovered at the Pazarlık
excavations and the finds from Boğazköy-Hattusha and Alacahöyük
excavations dating from the same period. The chronological se-
quence on this level ends with the Hellenistic, Galatian and Roman
pottery artefacts. In addition, the Çorum Museum Coins Collection,
beginning with the Hellenistic period and including city coins from
the Roman period, as well as coins from the Byzantine and Islamic
periods is also on display on the third floor. The last floor is devoted
to the Roman era glass artefacts, gold and silver ornaments, figu-
rines, oil lamps and Byzantine artefacts. On the other hand, Çorum
Museum's Ethnography Hall is a special section designed as a self-
contained entity in the right flank of the museum building with a

separate entrance from the courtyard. The
courtyard as such accommodates tomb
steles, Roman milestones, columns and
large storage jars. One should not omit
to see the Ethnography Hall when visiting
the museum. Çorum Museum Ethnography
Hall contains samples of Turkish art from
the Seljuk and Ottoman periods up until the
present-day. In this hall, three different shops
reflecting Çorum-specific coppersmith,
roasted chickpea and coffee-house
cultures are thematically re-enacted in
accordance with modern museological
techniques. In the museum, portable
audio guide devices in two languages,
Turkish and English, are available to visi-
tors free of charge. In addition, a computer
application called "Çorum Museum Collec-
tion", which can be downloaded free of charge
on smart phones, was recently put into service.

HİTİT KRALI OLMAK İSTER MİSİNİZ?

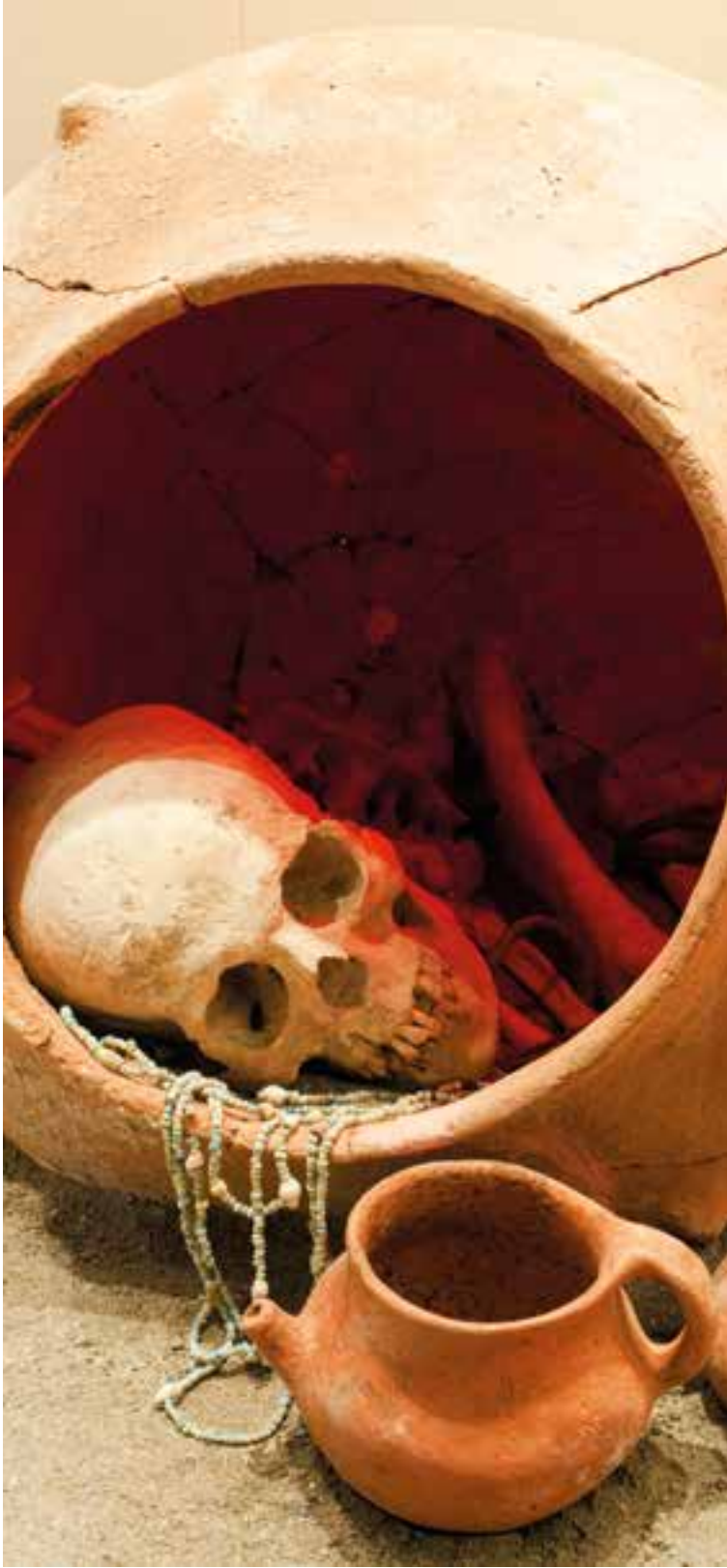
Bu müzede ziyaretçiler Hitit
İmparatorluğu'nun başkenti olan Hattuşa'da
bir Hitit savaş arabasına atlayıp gezebiliyor.
Yeni geliştirilen bu sistem, 2 eksenli bir at
arabası simülatorü ve panoramik silindirik
ekrandan oluşuyor. Ziyaretçiler at arabasının
üstüne binip, dizginleri ellerine aldıkları an,
bir zaman yolculuğuna çıkmış oluyor. Şehri
koruyan surların arasındaki tapınakların
yanından geçerek antik yolda at sürerken,
yoldan geçen rahipler, askerler, yörenin kuş-
ları, koyunları, oraya has bitkiler, ziyaretçiyi
adeta orada yaşıyormuş gibi hissettiriyor.
Yazılımcıların, arkeologlarla beraber çalış-
arak geliştirdiği bu simülasyonun mimarisi;
şehir tapınakları, evler ve surlardan oluşuyor.
Bölgenin faunası ve florası, dönemin kıya-
fetleri incelenerek karakterler tasarlanmış,
günlük yaşamı canlandıracak şekilde animas-
yonları yapılmış...

DO YOU WANT TO BE A HITTITE KING?

The museum offers its visitors
the chance to hop on a Hittite
chariot and ride through the
ancient Hittite capital of Hat-
tusha. This newly developed
system consists of a two-axis
horse-drawn carriage simulator
and a cylindrical panoramic
screen. Visitors who climb on
top of the carriage are embark-
ing upon a journey through

time the moment they get their hands on the reins. While riding through
town on the ancient roads inside the city walls, passing in front of the
temples and coming across passers-by, priests, soldiers, local birds, sheep,
local plants, visitors feel like living there. The architecture of the simula-
tion developed by computer programmers in collaboration with archae-
ologists is made up of temples, houses and city ramparts. Characters
were designed and animations were devised in order to re-enact the era's
everyday life, after performing a thorough examination of the region's
local fauna and flora and of period costumes.

Alacahöyük'te bulunan ve müzede aslına uygun olarak sergilenen Eski Tunç Çağı'na ait oda şeklindeki mezar (altta). Resuloğlu Eski Tunç Çağı Mezarlığı buluntularından bir mezar küpü (solda). Hattiler ölülerini toprak küplerin içine koyar, ağızlarını yassı taşlarla kapatırlardı. Müze bahçesinde sergilenen küp mezar örnekleri (en altta). The Early Bronze Age room-shaped tomb discovered in Alacahöyük is exhibited in its original configuration at the museum (below). Funeral jar from a Resuloğlu Early Bronze Age tomb (on the left). Hattians used to put their dead into large earthenware jars closing their tops with flat stones. Funeral jar samples exhibited at the museum courtyard (bottom).

FIVE THOUSAND-YEAR OLD GRAVES

The findings originating from the Early Bronze Age cemetery at Resuloğlu, introduced for the first time in 1998 to the world scientific community by Ankara University Faculty Members, Associate Prof. Dr. Tayfun Yıldırım and Associate Prof. Dr. Tunç Sipahi, are among the most valuable assets of the Çorum Archaeological Museum.

The 87 graves belonging to men, women and children, found during the excavations conducted in the area from 2003 onwards, provided important clues on the tombs and burial customs of people having lived in the Early Bronze Age. The findings with a history extending way back to periods as early as 3000 BC include rich dead gifts as well.

BEŞ BİN YILLIK MEZARLAR

Ankara Üniversitesi öğretim üyelerinden Doç. Dr. Tayfun Yıldırım ve Doç. Dr. Tunç Sipahi tarafından ilk kez 1998 yılında tanıtımı yapılan Resuloğlu Mezar Alanı buluntuları bugün Çorum Müzesi'nin en değerli bölümlerinden birini oluşturuyor. Yörede 2003 yılında başlayan kazı çalışmalarında bulunan kadın, erkek ve çocuklara ait 87 gömü, Eski Tunç Çağı'nda yaşayan insanların mezar ve ölü gömme geleneklerine ait önemli kanıtlar sunuyor. Tarihi MÖ 3000'li yıllara kadar uzanan buluntuların arasında zengin ölü hediyeleri de yer alıyor.

Avrupa Müze Ödülü'ne aday olmuştur

Dört bin yıllık Hitit kültürüne sahip olan bu müze, 2010 yılında Avrupa Yılın Müzesi Ödülü'ne de aday olmuştur. Ödülü alamasa da bu önemli kategoriye aday olan Çorum Arkeoloji Müzesi, Müze Müdürü Önder İpek'in gayretleriyle her geçen gün gelişmeye ve Avrupa'da adını duyurmaya devam ediyor. İpek, müzenin Avrupa'dan da önemli sayıda ziyaretçi aldığını söyleyip, Hitit uygarlığının izlerini sürmek isteyen tüm ziyaretçileri Çorum Arkeoloji Müzesi'ne beklediklerini söylüyor. Çorum Arkeoloji Müzesi, engelli asansöründen sesli rehber, ışıklandırma sisteminden bilgilendirme broşürlerine kadar tam donanımlı, Avrupa standartlarında bir müze. Koleksiyonunun zenginliği ise zaten tartışılmaz. Bu anlamda, Avrupa Müze Ödülü'ne tekrar aday olması da kaçınılmaz.

Atatürk'ün öncülüğünde...

1935 yılında, Mustafa Kemal Atatürk'ün direktifleriyle başlanan Alacahöyük kazısından elde edilen buluntular, bu yörede arkeolojiye olan ilginin artmasında büyük rol oynamıştı. O tarihten sonra Çorum halkı, yörelerinde bulunan kıymetli eserlerin farkına vardı. İşte bu farkındalık Çorum'da bugün hala devam ediyor. Müzeye de, halen devam eden arkeolojik kazılara da yöre halkının ilgisi büyük. Burası hem Avrupalı bir müze, hem de kendi halkıyla barışık... Çorum'da doğup büyümüş, bu kültürü içselleştirmiş çalışanları olduğu gibi kazı ekibinde görev alan yabancı misafirleri de var müzenin. Çorum Arkeoloji Müzesi, tarihin en eski çağlarına tanıklık etmiş eserlere ev sahipliği yapıyor. Mutlaka görülmeli...

Çorum Müzesi Etnografya Bölümü'nde yöreye ait çeşitli eserler sergileniyor. Bunlar arasında halı ve kilimler, Selçuklu ve Osmanlı Dönemleri'ne ait silahlar, ahşap ve madeni eserler, el yazması kitaplar, kadın giysileri, takı ve süs eşyaları yer alıyor. Çorum Müzesi'nde sergilenen halı kilim koleksiyonu ile (üstte), MS 15. yüzyıl, II. Beyazıt Dönemi'ne tarihlenen Koyunbaba Türbe kapısı (en sağda). Eski Hitit Dönemi'nden bir vazö örneği (en üstte) ve vitrinlerinde sergilenen bir başka vazö örneği (sağda). Views from museum showcases (left); Old Hittite period vase samples (above and right). Çorum Museum Ethnography Department features a variety of regional artefacts. These include carpets and rugs, Seljuk and Ottoman period weapons, wood and metal artefacts, manuscripts, women's garments, jewellery and ornaments. The collection of carpets and rugs displayed at the Çorum Museum (above); and the 15th Century AD gate of Koyunbaba Tomb, dated to the period of Sultan Bayezid II (on the most right). Example of an Old Hittite period vase (top) and another example of a vase exhibited in a showcase (on the right).

It offers detailed information on the artefacts in the museum.

The ruins of the Hittite civilization are a world heritage site...

It must be recalled also that the cuneiform-inscribed unique bronze Hittite sword is listed on the UNESCO 'Memory of the World Register'. The Hittite cuneiform tablets, the clay seal bullae found in archived format at the Boğazköy-Hattusha and Ortaköy-Shapinuva excavations are presented coupled with animations.

The Çorum Museum was nominated for the European Museum Award

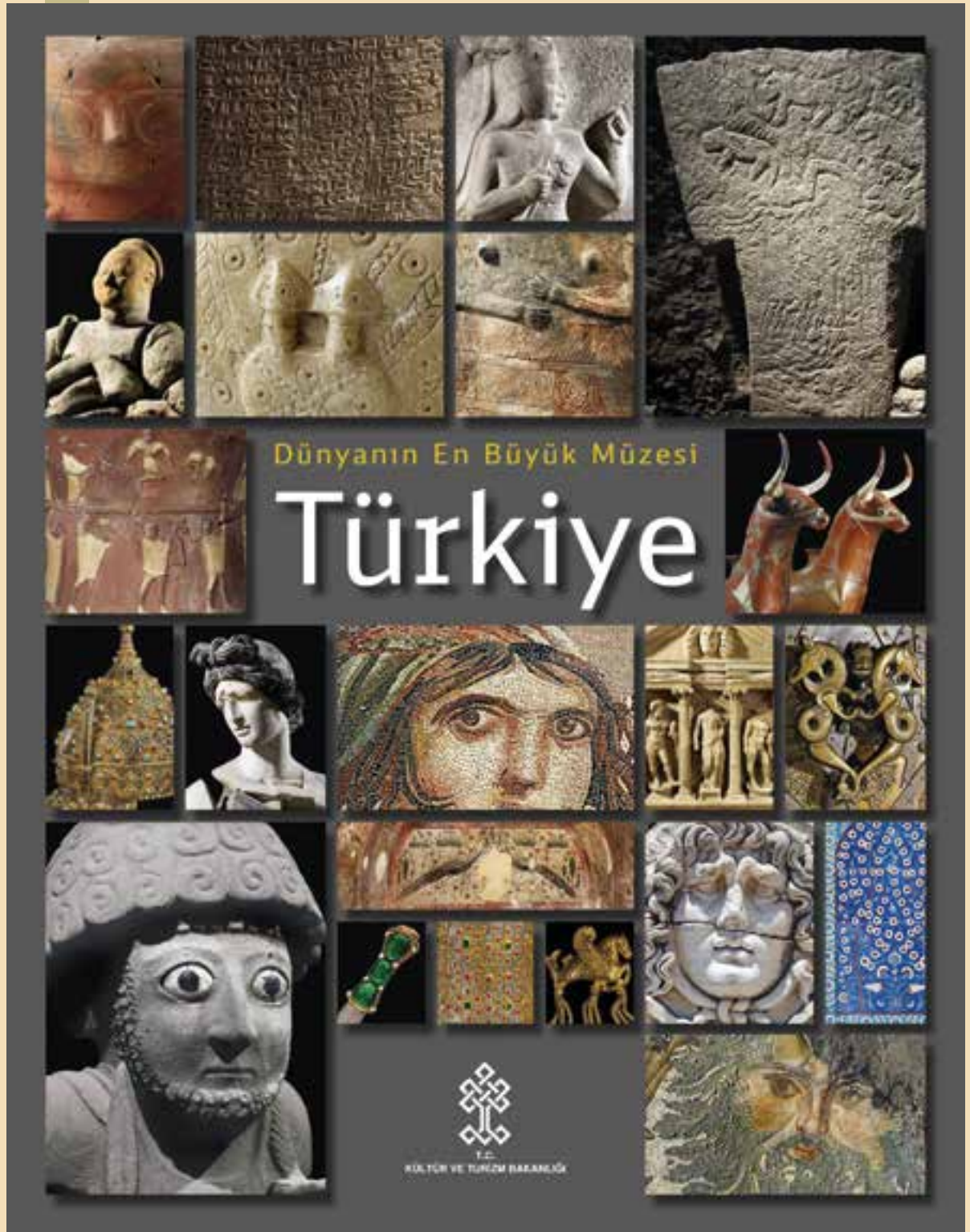
This museum, which represents four thousand years of Hittite culture, has been nominated for the European Museum of the Year Award in 2010. Although it did not receive the award at that time, the Çorum Archaeological Museum, which has been a candidate in this important prize category, continues to improve with every passing day, and to enhance its renown in Europe, among other, thanks to the efforts of Museum Director Önder İpek. İpek states that the museum receives a significant number of visitors from Europe and declares that they expect all the history enthusiasts who would like to scrutinize the traces of the Hittite civilization, to visit the Çorum Archaeological Museum.

Çorum Archaeological Museum is a cultural institution of European standard fully equipped with modern lighting systems, information panels and brochures, audio guide devices and its elevator for disabled persons. These characteristics coupled with the undisputed richness of the collection certainly qualify it for a renewed nomination to the European Museum Award.

Under the leadership of Atatürk...

The excavations launched in 1935 in Alacahöyük under the guidance of Mustafa Kemal Atatürk, yielded such important historical findings that they played a major role in the increasing interest for archaeological research in the region. Since then, the people of Çorum realized the importance of their region in terms of the valuable artefacts discovered in the area. That awareness is still alive today in Çorum. The local population shows great interest in the Çorum Museum as well as in the ongoing archaeological excavations. This is a European Museum which is also embraced by the local community. The museum employs local staffs, born and raised in Çorum, having interiorized the cultural characteristics of their homeland on the one hand, and hosts foreign guests involved in the excavation teams on the other hand. Çorum Museum of Archaeology is sheltering valuable assets witnessing to the most ancient times of history. Therefore, this museum is a must see...

DÜNYANIN EN BÜYÜK MÜZESİ: TÜRKİYE

Bir kitap, bir belgesel ve bir fotoğraf sergisi... “Dünyanın En Büyük Müzesi: Türkiye” projesi 12 bin 500 yıllık Anadolu tarihini gözler önüne seriyor. Proje, T.C. Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik’in himayesinde, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü (DÖSİMM), TÜRSAB-Müze Girişimleri, BKG ve Anadolu Efes tarafından hazırlandı.

THE GREATEST MUSEUM OF THE WORLD: TURKEY

A book, a documentary and a photography exhibition... “The Greatest Museum of the World” project lies in front of us as 12 thousand and 500 years of the history of Anatolia. The project was prepared under the patronage of Mr. Ömer Çelik, the Minister of Culture and Tourism, by Central Directorate of Revolving Funds (DÖSİMM), TÜRSAB-Museum Enterprises, BKG (Bilkent Cultural Initiative) and Anadolu Efes.

12 bin 500 yıllık Türkiye ve Anadolu tarihinin hikâyesi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik'in talimatıyla "Dünyanın En Büyük Müzesi: Türkiye" projesi kapsamında bir prestij kitap, fotoğraf sergisi ve aktüel belgeselde bir araya getirildi. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı Türkiye genelindeki müze ve ören yerlerinden seçilen yüzlerce eserin fotoğrafları ve etkileyici hikâyelerinin yer aldığı kitap, yurtiçi ve yurtdışında gerçekleştirilecek fotoğraf sergisi ve 13 bölümlük aktüel belgesel ülkemiz topraklarının insanlık tarihindeki önemini gözler önüne seriyor. Proje, fotoğraflarla Anadolu uygarlık tarihinin anlatıldığı prestij kitabı, yurtiçi ve yurtdışında gerçekleştirilecek fotoğraf sergisi ve 13 bölümlük bir aktüel belgesel olmak üzere üç bileşenden oluşuyor.

"Dünyanın En Büyük Müzesi: Türkiye" kitap, sergi ve aktüel belgesel lansmanı Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik'in himayesinde; T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü (DÖSİMM), Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB) ve Bilkent Kültür Girişimi (BKG) ile proje destekçisi Anadolu Efes işbirliği ile Kasım ayında İstanbul Arkeoloji Müzeleri Kütüphanesi'nde gerçekleşti.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı Prof. Dr. Ahmet Haluk Dursun'un ev sahipliğinde gerçekleşen toplantıda, TÜRSAB Yönetim Kurulu Başkanı Başaran Ulusoy, Bilintur A.Ş. Yönetim Kurulu Murahhas Üyesi Orhan Hallik, Anadolu Efes Genel Müdürü T. Altuğ Aksoy ve kitabın yazarı tarihçi Hayri Fehmi Yılmaz birer konuşma yaptı.

"Medeniyetler tarihi için eşsiz bir kaynak"

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı Prof. Dr. Ahmet Haluk Dursun, "Bakanlığımız ülkemizin sahip olduğu bu kadim mirası muhafaza edip bir müze gibi sergileyerek hem uluslararası arenada ülkemizi tanıtmayı hem de dünya kültürel mirasına önemli bir katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Medeniyetler tarihi alanında görsel ve yazın alanında faydalı bir kaynak olacağına inandığım bu çalışmada emeği geçen tüm kurum ve kişilere emeklerinden dolayı teşekkür eder, bu yöndeki çalışmaların devamını dilerim" diye konuştu.

"Yalnızca turizme değil kültürel yaşama da değerler katıyoruz"

TÜRSAB Yönetim Kurulu Başkanı Başaran Ulusoy da TÜRSAB'ın yalnızca turizme değil, kültürel yaşama kazandırdığı değerlerle de iftihar ettiğini vurgulayarak, şöyle konuştu:

"TÜRSAB, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın ana misyonlarından biri olan kültürel varlığın korunması, geliştirilmesi, tanıtımı ve bunun için kaynak oluşturulması, ziyaretçi ve bilinirlik sayılarının artırılması, toplumun müze ve antik şehir algısının güçlendirilmesi çerçevesinde Laodikeia Antik Şehri Kazıları, İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nin depreme karşı güçlendirilmesi ve restorasyonu, Darphane-i Amire Binaları'nın deprem güçlendirme ve restorasyon projelerinin hazırlanması ve Garibaldi Binası'nın restorasyonuna ilişkin çalışmalarda bulunmaktadır. TÜRSAB Müze Girişimleri olarak, dünyanın kültürel

The story of the 12 thousand and 500 years long history of Turkey and Anatolia has been gathered together with the directives of the Minister of Culture and Tourism, Mr. Ömer Çelik, in a prestigious book, a photograph exhibition and an up to date documentary within the scope of the project, "The Greatest Museum of the World: Turkey". The book that contains selected photographs and impressive stories of hundreds of artefacts from museums and ruins, from all around Turkey that are under the control of the Ministry of Culture and Tourism, photograph exhibition that is going to be displayed in the country and abroad and the up to date documentary with 13 sections reveal the importance of our country in the history of humanity. The project has three components; the prestigious book that narrate the history of the Anatolian civilisation with photographs, the photograph exhibition that is going to be realised in the country as well as abroad and the up to date documentary with 13 sections. The launch of the "Greatest Museum of the world: Turkey" the book, exhibition and the up to date documentary was realised in November at the library of Istanbul Archaeological Museum under the Patronage of the Minister of Culture and Tourism, Mr. Ömer Çelik and with the cooperation of Central Directorate of Revolving Funds of The Ministry of Culture and Tourism (DÖSİMM), Association of Turkish Travel Agencies (TÜRSAB), BKG (Bilkent Cultural Initiative) and Anadolu Efes as the project supporter...

At the meeting that was held under the hosting of Prof. Dr. Ahmet Haluk Dursun, the Undersecretary of the Ministry of Culture and Tourism, Chairman of the Board of Directors of the Association of Turkish Travel Agencies Mr. Başaran Ulusoy, CEO of Bilintur Inc. Mr. Orhan Hallik, General Manager of Anadolu Efes Mr. T. Altuğ Aksoy and the author of the book historian Mr. Hayri Fehme Yılmaz made speeches.

"A matchless source for the history of Civilisations"

Prof. Dr. Ahmet Haluk Dursun, the Undersecretary of the Ministry of Culture and Tourism, during his speech said that, "Our ministry is aiming both to introduce our country to the international arena and also provide an important contribution to the cultural heritage of the world by keeping this old legacy and exhibiting it like a museum. I would like to thank all the institutes and persons for their efforts in this work that I believe would be a useful source to the history of civilisations in visual and literature senses, hope that their efforts on this issue shall continue.

"Not only to tourism, but we also add value to cultural life"

And Mr. Başaran Ulusoy, Chairman of the Board of Directors of TÜRSAB, emphasising that they are proud not only with what they have contributed to tourism but also with the values they have accrued to cultural life, said: "Within the framework of one of the missions of the Ministry of Culture and Tourism, which is to create funds to preserve, develop and introduce cultural assets, in order to improve the number

Soldan sırayla; Anadolu Efes Genel Müdürü T. Altuğ Aksoy, Bilintur A.Ş. Yönetim Kurulu Murahhas Üyesi Orhan Hallik, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı Prof. Dr. Ahmet Haluk Dursun, TÜRSAB Yönetim Kurulu Başkanı Başaran Ulusoy ve kitabın yazarı tarihçi Hayri Fehmi Yılmaz.
From left in a row: Anadolu Efes General Manager, T. Altuğ Aksoy, Bilintur Inc. Executive Board Member Orhan Hallik, Undersecretary of the Ministry of Culture and Tourism, Dr. Ahmet Haluk Dursun, TÜRSAB Chairman of the Board Başaran Ulusoy and the author of the book, historian Hayri Fehmi Yılmaz.

alandaki benzersiz ve en büyük kamu-özel sektör işbirliği çerçevesinde, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı müze ve ören yerleri girişlerini Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü ile birlikte işletmekteyiz."

"Müzeleri sosyal birer alan haline getirmeyi hedefliyoruz"

BKG Yönetim Kurulu Murahhas Üyesi Orhan Hallik ise "Bilkent Kültür Girişimi Ailesi olarak kültürel mirasın yeniden keşfedilmesi amacıyla çeşitli projeler hayata geçiriyoruz. Bu kapsamda yerli, yabancı herkesi müzelere çekmeyi, herkesin bu büyük mirasta kendisinden bir parça bulabilmesini ve müzeleri sosyal birer alan haline getirmeyi hedefliyoruz. Çünkü asırlar boyunca değişmeyen tek bir şey var o da insan. Zaman kavramını hayattan çıkardığımızda geriye yalnızca insani duygular kalıyor. Müzeler tüm bu insani duyguları içlerinde barındırıyor. T.C. Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Ömer Çelik'in doğrudan talimatlarıyla çalışmaları başlanan "Dünyanın En Büyük Müzesi: Türkiye" projesinin içinde yer aldığımız için büyük memnuniyet duyuyorum" dedi.

"Paydaşlarından biri olmanın gururunu yaşıyoruz"

Anadolu Efes Genel Müdürü T. Altuğ Aksoy da "Bu topraklarda doğan, büyüyen ve uluslararası arenada başarılarla imza atan bir kurum olarak, geçmişten aldığımız güçle, gelecek için uzun soluklu değer yaratma gayemizden hiçbir zaman vazgeçmedik. Bu anlayışla, bugün

of visitors and awareness, to strengthen the museum and antique city perception of the society, TÜRSAB is carrying out works at Laodikeia Antique City Excavations and Istanbul Archaeology Museum to reinforce against earthquakes and restorations, at the buildings of Darphane-i Amire (The Imperial Mint) to restoration and strengthening against earthquakes and restoration of the Garibaldi Building. As TÜRSAB Museum Enterprises, we operate the box-offices of museums and ruins that are under the responsibility of Ministry of Culture and Tourism, within the scope of the greatest and unique public and private sector cooperation of the world."

"We are aiming to turn Museums into social places"

And the CEO of BKG Mr. Orhan Hallik said, "As Bilkent Cultural Enterprises Family, in order to rediscover the cultural heritage we practice various projects. Within this scope we aim to turn museums into social places so as to draw everybody, local or foreign, to museums and try to make them find for themselves some things from this heritage. Because, there is only one thing that has not changed for centuries: the human. Only human feelings remain when we remove time concept from life. Museums contain all these human feelings in themselves. I am very happy that we take part in the project: "The Greatest Museum of the World: Turkey" which has been directly initiated with the directives of the Minister of Culture and Tourism, Mr. Ömer Çelik".

"We are proud to be one of the partners"

And the General Manager of Anadolu Efes Mr. T. Altuğ Aksoy said: "As an institution that was born and grew on these grounds and with the power we get from the past, we undersigned international successes and never gave up our efforts to create long-running values. With this perception in mind, we are actualising today many social responsibility projects in many different fields to serve local improvement. We are proud to be one of the partners of such a valuable project of the Ministry of Culture and Tourism that is due to lead to an opportunity for the thousands of years of the Anatolian Civilisations to be recognised both in Turkey and in the world."

The Undersecretary of the Ministry of Culture and Tourism Prof. Dr. Ahmet Haluk Dursun, following his speech said that, "I would like to thank primarily the employees of the Ministry of Culture and Tourism, TÜRSAB and Bilkent Culture Initiative for their valuable collaborations." After the speeches the speakers and guests passed onto Istanbul Archaeology Museum Darphane-i Amire (Imperial Mint) Building to visit the photograph exhibition.

From Palaeolithic Age to present

In the project, "The Greatest Museum of the World: Turkey" that was jointly prepared by Central Directorate of Revolving Funds of the Ministry of Culture and Tourism (DÖSiMM), TÜRSAB-Museum Enterprises and BKG (Bilkent Cultural Initiative) with the contribution of Anadolu Efes historical values of Anatolia that housed tens of civilisations from Palaeolithic Age to the present are brought together; from Hittites to the Seljuk, from Byzantine to the Ottomans. The archaeological artefacts that changed the history of the world from the Karain Cave to Göbekli Tepe, from Çatalhöyük to Ephesus, from Zeugma to Çavuştepe have been photographed and compiled in a book under the title: "The Greatest Museum of the World: Turkey". With the book, photograph exhibition and the up to date documentary the cultural and historical heritage of Anatolian geography will meet the people.

It is going to be exhibited throughout a year

In the exhibition of "The Greatest Museum of the World: Turkey" there are over 100 photographs from different geographies of Anatolia, selected from different regions and different timeframes, from the museums and ruins that are subsidiaries of the Ministry of Culture and Tourism have been printed in high quality and displayed. This exhibition will be held in Istanbul, Ankara, Izmir, Adana, Bodrum and Antalya in Turkey and also abroad such as in London, Paris, Frankfurt and Moscow as well as in international tourism fairs and airports, consulates and prestigious exhibition halls.

birçok farklı alanda toplumsal gelişime ve yerel kalkınmaya hizmet edecek sosyal sorumluluk projelerini hayata geçiriyoruz. Binlerce yıllık Anadolu medeniyetlerinin hem Türkiye’de hem dünyada tanıtılmasına olanak sağlayacak T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın böylesine değerli bir projesinin paydaşlarından biri olmanın gururunu yaşıyoruz” diye konuştu. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı Prof. Dr. Ahmet Haluk Dursun konuşmaların ardından “Başta T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı çalışanları olmak üzere TÜRSAB ve Bilkent Kültür Girişimi’ne değerli işbirlikleri için teşekkürlerimi sunuyorum” dedi. Konuşmaların ardından konuşmacılar ve davetliler, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Darphane-i Amire Binası’na geçerek fotoğraf sergisini gezdiler.

Paleolitik Çağ’dan günümüze

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü, TÜRSAB-Müze Girişimleri ve BKG tarafından Anadolu Efes katkılarıyla ortak hazırlanan “Dünyanın En Büyük Müzesi: Türkiye” projesiyle Hititler’den Selçuklular’a, Bizans’tan Osmanlı’ya onlarca uygarlığa ev sahipliği yapan Anadolu’da Paleolitik Çağ’dan (Yontma Taş Devri) Cumhuriyet’e uzanan süreçteki tarihi değerler bir araya getiriliyor. Karain mağaralarından Göbeklitepe’ye, Çatalhöyük’ten Efes’e, Zeugma’dan Çavuştepe’ye kadar dünya tarihini değiştiren arkeolojik eserler fotoğraflanarak “Dünyanın En Büyük Müzesi: Türkiye” ismi altında hazırlanan kitap, fotoğraf sergisi ve aktüel belgesel ile Anadolu coğrafyasının kültürel ve tarihi mirası halkla buluşuyor.

Bir yıl boyunca sergilenecek

“Dünyanın En Büyük Müzesi: Türkiye” fotoğraf sergisinde Kültür ve Turizm Bakanlığı’na bağlı müze ve örenyerlerinde bulunan ve Anadolu’da farklı coğrafyalardan ve farklı zaman dilimlerinden seçilmiş 100’ün üzerinde obje fotoğraflanarak bunların içinden seçilenler yüksek kalitede basılarak sergi haline getirildi. Türkiye genelinde İstanbul Ankara, İzmir, Adana, Bodrum, Antalya, yurtdışında Londra, Paris, Frankfurt ve Moskova’da başta uluslararası turizm fuarları ve havaalanları olmak üzere konsolosluklarda ve prestijli sergi salonlarında sergilenecek.

Belgeseli NTV’de

Tanıtımı yapılan Müze Ziyaretçisi/“Dünyanın En Büyük Müzesi: Türkiye” aktüel belgeselinde, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı’na bağlı müze ve örenyerlerinde Anadolu tarihine olduğu kadar dünya tarihine de ışık tutan eser ve objelerin zaman sıralamasına göre tanıtımı yapılacak. 13 bölümden oluşan ve sunuculuğunu Ahmet Yeşiltepe’nin yaptığı bu aktüel belgeselde Göbeklitepe tapınağı, Truva, Efes Müzesi, Likya, Topkapı Sarayı Müzesi, Konya Mevlana Müzesi gibi birçok tarihi ve kültürel mirasımız her Pazar NTV kanalında seyirci ile buluşuyor.

The Documentary is on NTV

In the Museum Visitor (The Greatest Museum in the World: Turkey) up to date documentary that has been introduced, presentation of works and objects that enlighten the history of Anatolia as well as the history of the world, from the museums and ruins that are subsidiaries of the Ministry of Culture and Tourism, will be carried out in chronological order. Many pieces of our historical and cultural heritage such as the Göbeklitepe temple, Troy, Ephesus Museum and Konya Mevlana Museum will meet with the audience every Sunday on NTV channel with this up to date documentary that is going to be presented by Ahmet Yeşiltepe in 13 parts.

"Priene, mehtabın
en güzel parladığı
şehirdir..."

Platon

"Priene is a city where the
moonlight glows in the
most beautiful way..."
Plato

Athena Tapınağı'ndan görüntüler.
Views from the Temple of Athena.

© Rasim Konyar

Küçük ve güzel İyon kenti

PRIENE

AYDIN'IN SÖKE İLÇESİNDE BULUNAN PRIENE KENTİ BÜYÜK BİR TEPENİN ÜSTÜNDE YÜKSELİYOR. GÖRKEMLİ YAPILARINDAN DÖKÜLMÜŞ DEV MERMER KALINTILARIYLA BÜYÜK İLGİ ÇEKİYOR.

PRIENE

The small but alluring
Ionian city

The Ancient city of Priene is rising on top of a large hill in the Söke District of Aydın Province. The giant marble ruins tumbled down from its once majestic structures attract great interest.

KENT TİYATROSU

MÖ. 350'de yapılmış tiyatrosu bugüne kadar en iyi korunan Hellenistik tiyatro örneği. Yarım daire şeklinde ve 6500 kişilik tiyatro dağın yamacına inşa edilmiş. Sahne binası, yarım daire şeklindeki orkestranın arka planını oluşturuyormuş. Tiyatroda halk toplantıları da yapılmış. İlk sıranın önünde mermerden oyulmuş 5 şeref koltuğu yer alıyor. Aslında koltuktan çok tahtı andıran bu yerler kentin yöneticileri için ayrılmış. Bugün de Priene'yi gezen turistler tarafından en çok fotoğraf çekilen alan burası...

CITY THEATRE

The theatre built in 350 BC is one of the most imposing and best preserved Hellenistic theatres with an estimated capacity of 6500 spectators. At the bottom of the tiers are five magnificent throne-like arm seats carved out of marble which were most probably reserved for the city's notables. It was built as a semi-circular amphitheatre leaning its back against the slope of the mountain. The stage building was forming the background of the equally semicircular orchestra area. The theatre was also utilized as a venue for public meetings. The theatre is today Priene's most photographed area by tourists.

Kent tiyatrosunun genel görüntüsü, koltukları ve duvarlarına çizilmiş bir oyun taşı.
General view of the city theatre; its seats and a game stone drawn on a theatre wall.

Priene Antik Kenti'ni hiç ziyaret ettiniz mi? Antik Efes'e göre belki daha küçük bir kent burası ama en az onun kadar ilgi çekici! Aydın'ın Söke ilçesindeki Priene, Milet'e 25, Didim'e 45 km uzaklıkta. Samson (Dilek) Dağı'nın güney yamacında, güneye bakan doğal bir platform ve çevresine kurulmuş Priene, 12 İyon kentinin en önemlilerinden biri. Pek çok bakımdan ilklerin kenti olup kutsal alanları, tiyatrosu, gymnasiumu ile dokusu bozulmadan günümüze kadar gelebilmiş... İyon Birliği üyesi kent hakkındaki ilk bilgilere MÖ 7. yy. ortalarındaki antik kaynaklarda rastlanıyor. Priene, Belus'un oğlu Aegyptus tarafından kurulmuş. Ancak en görkemli zamanlarını MÖ 6. yüzyılın ortalarında "şehrin bilgisi" unvanıyla anılan Bias Dönemi'nde yaşamış. Bias, Antik Dönem'de yaşamış yedi bilgeden biri. Kent, sırasıyla Pers, Roma ve Bizans egemenliğinde kalmış. Büyük İskender de Miletos kuşatması sırasında buraya karargâh kurmuş, hatta Athena Tapınağı'nın maliyetini de üstlenmiş. Bu arada Bizans İmparatorluğu Dönemi'nde Piskoposluk kenti olarak ün salmış ki bu da, Priene'nin Antik Dönem'deki dini önemini gösteriyor. Bütün bu farklı kültürler kente kültür ve mimari anlamında çok şey katmış tabii. Bunları bugün de görmek mümkün.

İlk Priene kenti büyük olasılıkla Latmos Körfezi'ndeki bir yarımada üzerinde yer alıyormuş ve birinin adı "Naulocho" olan iki limanı varmış. Bu ilk yerleşmeden günümüze ulaşan belge, ön yüzünde Athena başı görülen ve MÖ 500 tarihinde basılmış olan bir elektron sikke. Menderes ırmağının taşıdığı mil birikimleri, Priene'yi denizden uzaklaştırdı, Roma Dönemi'nin sonlarına doğru kent önemini yitirmiş. Priene kenti günümüzdeki yerinde MÖ 350'de kurulmuş olup, sağlam kent duvarıyla çevrilmiş. Priene'yi gezerken göreceksiniz, çoğu yıkılmış olsa da surların bazı kesimlerinde rustik duvar işçiliğinin güzelliği hâlâ çok dikkat çekici. Antik kentte yaşayanların, bu şehir sırtını dağlara verdiği halde batı yönünde uzanan surlar inşa etmiş olması, güvenliğe verdikleri önemi gösteriyor. Çünkü Priene sayısız saldırıya uğramış bir kent. 13. yy'da tümüyle terkedilen kentin üç girişi var. Priene'nin ana giriş kapısı Doğu Kapısı. Bu kapı taşlı kaldırımlardan yapılmış uzun bir yokuşla ulaşılan Tiyatro Sokağı'nın kuzeydoğusunda yer alıyor. Ana yolun kenarında yola bakan toplantı binaları ve alışveriş yerleri var. Kuzey yönünde Belediye binaları, Roma tipi bir gymnasium ve tiyatro bulunuyor. Priene'de görülebilecek kalıntılar arasında İsis ve Asclepius tapınakları da var ancak bunlar günümüzde harap halde. Şehirde ayrıca stadyum kalıntıları da görülebilir ancak bunlar da tıpkı İsis ve Asclepius kalıntıları gibi harap!

Roma Hukuku'nun yansıtıldığı bir kent planı

Usta mimar Hippodamus'un ızgara planına uygun olarak 370 m. yükseklikte sarp bir kaya üzerine oturtulan, böylece kendini saldırılara karşı koruyabilen kent, yöreye has mermer yapılarıyla dört set halinde

Did you ever visit the ancient city of Priene? Maybe smaller in size than the ancient city of Ephesus, it is nevertheless not a less interesting historical site. At a distance of 25 km from ancient Miletus and 45 km from Didyma, Priene is located in the Söke District of the Aydın Province. Established on the

southern slope of the Samsun or Dilek (Mycale) Mountain, built on and around a natural platform facing south, Priene was one of the leading members of the League of 12 Ionian cities. The mostly intact urban texture of the city, which has been a pioneer in various respects, has survived to the present day with its well-preserved houses, sanctuaries, theatre and gymnasium...

The first information about the city is found in ancient sources towards the middle of the 7th Century BC. Priene was founded by Aegyptus, the son of Belus. However, the most glorious times of the city correspond to the period when Bias, a historical personality known as the "Sage of Priene" lived there during the middle of the 6th Century BC. Bias was one of the "Seven Sages of the Antiquity". He was a politician and legislator who contributed to the fame of the city. Priene came respectively, under Persian, Roman and Byzantine rule. Alexander the Great had established headquarters there during the siege of Miletus; he even offered to pay for the construction of the Temple of Athena. Priene was already an important religious centre in Antiquity. During the reign of the Byzantine Empire the city maintained its importance in the religious field and became, like Miletus, a leading diocese of Anatolia. All these different cultures made important contributions to the city, in terms of culture and architecture, still visible today.

It is most likely that when Priene was first founded, it was located on a peninsula in the Gulf of Latmos in a position much closer to the coast than it is today. The city possessed two harbours, one of them being called "Naulokhos". The earliest findings belonging to this initial settlement of Priene are electrum (alloy of gold and silver) coins bearing the head of its patron goddess Athena, minted in the 5th Century BC. The city was progressively moved away from the sea as a consequence of the continuous accumulation of silt deposited at the mouth of the River Maeander (now called the Büyük Menderes or "Big Maeander") through the alluvial aggradation of the riverbed; so that the city lost its sparkle towards the end of the Roman period.

Priene was built anew in 350 BC in its current location, protected by solid city walls and possessed three entrance gates. While visiting Priene you will notice that, although the greatest part of the city walls did not survive, their remaining portions continue to illustrate a rustic masonry of remarkable beauty. Priene was a city having suffered numerous attacks. The fact that its inhabitants built walls extending westwards, although the city was leaning its back to the mountains, shows their commitment to safety. The city was completely abandoned in the 13th Century. The East Gate of the city was the main entrance to Priene. This

Athena Tapınağı'ndan aslan başı figürlü bir yapı parçası (üstte) ve Piskoposluk Kilisesi kalıntıları.
A fragment with a lion's head figure from the Temple of Athena (top) and the ruins of the Episcopical Church.

gate is located in the northeast of the Theatre Street reached through a long and steep cobblestone road. The main road was flanked by public meeting and shopping areas facing the road.

Heading north, we find the structures of the Town Hall and the Roman-style gymnasium and theatre. Significant ruins that can be seen in Priene include the temples of Isis and Asclepius and the Stadium, but unfortunately, they are mostly in shattered shape.

An Urban Master Plan reflecting Roman Law

Priene was built in accordance with the grid urban plan designed by the master architect Hippodamus on a steep rock terrain at a height of 370 metres above the sea-level, laid out on four embankments up the hill slopes, so that the town should have the ability to defend itself against attacks from the outside. The city was constructed of local marble from nearby quarries on Mount Mycale. Among the twelve members of the Panionic League of Ionian city states, which included Miletus, Priene, Myus, Ephesus, Colophon, Erythrae, Clazomenae, Phocaea, Samos, Chios, Teos and Lebedos, it was Priene which governed the league's religious and administrative centre, the "Panionion" situated within its borders.

Priene holds an important place in the history of urban planning, as one of the cities where the grid plan designed by master architect Hippodamus of Miletus can be seen at its best. The grid-plan of the city also referred to as "Hippodamian Plan", is made of the combination of six parallel main roads of a width of 7 m each and extending in the east-west direction and 3,5 m wide secondary roads intersecting perpendicularly with the main roads in the north-south direction, and forming a whole with the building block spaces thus created between them. The author of this plan, Hippodamus is characterized as the urban planner who reflected Roman law onto his city plan. After having studied the functional problems of cities and linked them to the state administration system, he created a town plan formally embodying a rational order. As a result he divided the land into three areas, sacred, public and private.

(Source: "Planning" Magazine, Published by the Chamber of Urban Planners <http://goo.gl/zjtp91>).

The public area was laid out in a grid pattern up the steep slopes, drained by a system of channels. The perfect water distribution system which channelled water to the houses and agricultural fields, as well as the exemplary sewer system survived. Therefore the ancient city continues, even today, to be an area of case study for architects and students of architecture from all over the world, who come here to study Priene's systems.

Important Buildings and the Theatre

We have to mention the Temple of Demeter, the Temple of Athena, the Theatre, the Agora, the Temple of Asclepius, the Bouleuterion, the Upper Gymnasium, Lower Gymnasium, Egyptian Temple, the House of Alexander the Great, the Byzantine (Episcopal) Church, the Necropolis and the residential areas among the city's major structures.

One of the most magnificent buildings in Priene was the Sanctuary and Temple of Athena. The temple was spanning a total area of 37,15m x 19,50m and had a total number of 6x11 columns. The semi-circular altar decorated with reliefs at the east of the temple was built between the 3rd and 2nd Centuries BC. The Propylon, the entrance gate on the east side of the temple and its South Gallery were built in the 1st Century BC. The upper pediment of the architrave was a "teeth-cut" frieze. The temple consisted of the three sections called Pronaos, Cella and Opisthodom. The statue featuring gold and ivory details of the goddess of intelligence, art, strategy and inspiration in mythology, Athena, located in the Cella, stood out among other statues of Athena as a masterwork in terms of the precision of its unique details and the quality of its marble. The Temple of Athena in Priene was built in the 4th Century by Pytheos, architect of the Mausoleum of Halikarnassos, one of the Seven Wonders of the World.

Another important structure in the sacred area of the city was the Temple of Demeter. Demeter is the goddess of fertility in Greek mythology, organizing the seasons and determining the conditions of the area's agriculture. The fact that agriculture was a major source of livelihood for

yapılmış. Miletos, Priene, Myus, Ephesos, Kolophon, Erithrai, Klazomenai, Foça, Samos, Kios, Teos ve Lebedos'un meydana getirdiği İyonya'nın dini merkezi olan "Panionion" da Priene sınırları içinde kalıyor ve buradaki törenleri Prieneliler yönetiyormuş.

Kent, 7 m genişliğinde, doğu-batı doğrultusunda uzanan altı ana yol, bunları dik kesen ve genişlikleri yaklaşık 3.5 m olan yan yollar ve aralarındaki yapı adalarıyla tamamlanan ve Hippodamik Plân denilen ızgara plânı ile tanınıyor. Bu plânı yaratan; ünlü usta Hippodamus, "Roma Hukuku"nu kente yansıtan plânlamacı" olarak da niteleniyor.

Çünkü Hippodamus, yarattığı plân çözümü ile bir taraftan kente düzen getirirken bir taraftan da kamusal ve kutsal alanları belirlemiştir (Kaynak: "Planlama" Dergisi, TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını <http://goo.gl/zjtp91>). Kentin altından ilerleyen kanalizasyon sistemi bugün dahi ulaşılamayacak bir mükemmellikte. Su yolları ise, evlere ve tarım alanlarına hatasız ulaşıyor. Bu yüzden Priene, bugün bile mimarlar için örnek bir çalışma alanı olup, dünyanın her yerinden mimarlık öğrencileri bu kentte incelemeler yapıyor.

Önemli yapılar ve Tiyatro

Kentin en önemli yapıları arasında Demeter Tapınağı, Athena Tapınağı, Tiyatro, Agora, Asklepios Tapınağı, Bouleuterion, Yukarı Gymnasion, Aşağı Gymnasion, Mısır Tapınağı, Büyük İskender'in evi, Bizans (Piskoposluk) Kilisesi, Nekropol ve konut alanları sayılabilir.

Priene'deki en görkemli yapılardan biri de Athena Kutsal Alanı ve Tapınağı. Tapınağın sütun sayısı 6 x 11 imiş ve toplam 37.15 x 19.50 metrelik bir alanı kapsıyormuş. Tapınağın doğusunda yer alan yarım yuvarlak sütunlar ve kabartmalarla süslü sunak MÖ 3 - 2. yy'da yapılmış. Tapınağın doğusundaki giriş (Propylon) ve Güney Galeri MÖ 1. yy'a ait. Arşitravin üzerinde "diş kesimi" denilen bir dizi bulunuyor. Tapınak, Pronaos, Cella, Opisthodom bölümlerinden oluşuyor. Cella'da yer alan ve mitolojide zeka, sanat, strateji ve ilham tanrıçası olan Athena'nın altın ve fildişinden yapılan heykeli, gerek mermer kalitesi, gerek ayrıntıları ile diğer Athena heykelleri arasından sıyrılmış. Tapınağın mimarı ise Halikarnas Mozolesi'ni de tasarlayan mimar

Pytheos. Kentin kutsal alanlarındaki önemli eserlerden bir diğeri de Demeter Tapınağı. Demeter de Yunan mitolojisinde bereket tanrıçası olup, mevsimleri düzenliyor ve kentin tarım koşullarını belirliyor. Priene için tarımın önemli bir geçim kaynağı olması, bu kentteki Demeter Tapınağı'nın görkemini de açıklıyor.

Arkaik Dönem'de agoralar düzensiz ve değişik zamanlarda yapılan birbirinden bağımsız yapılardan oluşmuş. İyon kentlerinde ise agora tek bir yapı tipine bürünmüş. Magnesia, Miletos, Priene agoraları, İyonya agora tipinin doğduğu ve geliştiği kentler. Bunu da izgara tipi kent planı sağlıyor. Özelliği dışa kapalı, stoalarla çevrili, hippodamik plânlı olması. Priene agorasındaki Kutsal Stoa'ya bütün yapı boyunca uzanan altı basamakla çıkılıyordu. Bu merdivenler Prienelilerin oturup kentin ana caddesinde ve agorasında olup bitenleri izlerken sohbet etmelerine de hizmet eden bir mekân imiş.

Şehrin doğusunda yer alan Mısır Tanrılar Alanı 47 x 31 m ölçülerinde bir alanı kapsar. Alanın güney bölümü bir duvar ile desteklenmiş. Kutsal alanın tam ortasında bir tapınak podyumlu olup, girişindeki 7 adet merdiven ön cepheyi vurguluyor. Yapının, sadece 14.60 x 7.31 metre ölçülerinde ve 1.73 m yüksekliğindeki podyumu ayakta. Temenos'un ortasındaki küçük bir sunağın üzerine Isis, Serapis ve Osiris'e adandığı yazılmış. Propylonun antesinde ise adı geçen tanrılara nasıl tapınılacağı, törenlerin yalnızca mısırlı rahipler tarafından yönetilebileceği, aksini yapanların ise cezalandırılacağı yazıyor...

İlk kazı 1765'te yapılmış

Kentteki ilk kazı 1765'de İngilizler tarafından başlatılmış. Daha sonra 1865'den itibaren, Theodor Wiegand başkanlığındaki Alman ekipler tarafından kazıya devam edilmiş. Ancak genel kanı bu kazıların kente yarardan çok zarar verdiği yönünde. Çünkü Priene'ye ait pek çok eser bu çalışmalar sırasında yurt dışına kaçırılmış.

Priene kentinin önemli sanat eserlerinin başında Afrodite heykeli geliyor. Diğer Antik Yunan kentlerinde olduğu gibi burada da bu

tanrıça için çok değerli bir heykel yapılmış ancak günümüzde bu heykel İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nde sergileniyor. Priene, Anadolu'da bulunan antik kentler içinde en güzellerinden biri. Antik kenti gezdikten sonra, güzel Söke Ovası'na karşı güneşi batırmak büyük keyif. Priene oldukça yüksekte olduğu için rahat bir ayakkabı giymenizi tavsiye ederiz. Bu arada sporcular için ek bilgi verelim, kentin çevresinde kaya tırmanışı yapmak mümkün ve burası dünyanın her yerinden tırmanış yapmak için gelen sporcuları吸引ıyor. Önünüzde Büyük Menderes Havzası, solunuzda Bafa Gölü, sağınızda Ege denizi... Antik dünyanın en güzel şehirlerinden birinde keyifli gezintiler... Kenti, Müze Kart'ınızı göstererek ücretsiz olarak gezebilirsiniz.

Şehir surları ve ana kapı (sol sayfada), mermer sütunların bağlantı yerleri ile su yollarını oluşturan künklerden detay ile Mısır Tanrılar Alanı (üstte).
The city walls and the main gate (left page); linkup bindings of marble columns; detail from waterway pipes; and the Egyptian Gods Area (above).

Priene explains the splendour of the Temple of Demeter.

In the Archaic period, Agoras used to be composed of independent structures built at different times randomly dispersed on the land.

In contrast, Agoras in Ionian cities evolved into regularly landscaped spaces complying with a specific architectural layout. Magnesia, Miletos and Priene were the cities where this particular Ionian agora type was born and developed. This is basically due to the above-mentioned grid type of urban plan. The agora in this "Hippodamian" framework is a self-contained closed area surrounded with stoa (roofed colonnades). The Sacred Stoa at Priene's Agora was being ascended through a six-step stairway built all along the whole structure. These stairs served as a place for the people of Priene to sit and chat while watching what was happening in the agora and down at the city's main street.

The Egyptian Gods Area located at the east side of the city covers an area of 47 x 31m in dimensions. The southern part of the area was supported by a wall. The façade of the temple with a podium situated right at the centre of the sanctuary was highlighted with a seven tiers stairway. The structure's podium alone, measuring 14,60 x 7,31 meters and 1,73 meters high is still standing.

The inscription on a small altar in the middle of the Temenos indicates that it was dedicated to Isis, Serapis and Osiris. The ante-room between the porch and the main room of the Propylon features inscriptions explaining how the gods should be worshiped and emphasizing that the ceremonies could only be officiated by Egyptian priests, while declaring that those not abiding by these rules would be punished...

The first excavations took place in 1765

The first excavations in the city were undertaken by British archaeologists in 1765. Then, from 1865 onwards, the German team headed by Theodor Wiegand continued the excavations. However, the general opinion is that this excavation did more harm to the ancient city than good, because many artefacts of Priene have been smuggled abroad in the course of this activity.

One of the most important works of art discovered in Priene is the statue of Aphrodite. This very valuable statue of the goddess of love and beauty is currently on display at the Istanbul Archaeological Museum.

Priene is one of the loveliest among Anatolian ancient cities. After visiting the ancient city, it is a delight to watch the sunset over the beautiful plain of Söke. Since Priene is situated quite high on a hillside, we recommend that you wear appropriate shoes for climbing. Having said that, let us give additional information for athletes. It is possible to perform rock climbing around the city and the place is welcoming climbers from all over the world. The historic River Maeander (Büyük Menderes) Basin in front of you, the Bafa Lake on your left, the Aegean Sea on your right... a delightful excursion to one of the most beautiful cities of the ancient world is ahead of you. Enjoy your visit free of charge by showing your Museum Card at the entrance.

GAUDI & LA SAGRADA FAMILIA

Dâhi mimar
Gaudi'nin dünyada
bir eşi daha
olmayan kilisesi La
Sagrada Familia,
Barselona'nın
medar-ı iftiharı...

GAUDI & LA SAGRADA FAMÍLIA

La Sagrada Família, the unique
church building designed
by genius architect Gaudi,
Barcelona's pride...

© Shutterstock, mdgn

Mimarının tanımıyla biraz Karnak, biraz Parthenon, biraz Konstantinopolis bazilikası, biraz Ayasofya. Çıplak gözle bakıldığında ıslak kumdan dev kuleler, ejderhalar, kuşlar, çiçekler, kertenkeleler, ağaçlar, ağaç dalları, yapraklar, fibulalar, hiperbolikler, parabolikler, çifte kıvrımlı başlıklar, eğik, yuvarlak, üç boyutlu, doğa geometrisi herşey. İnsanlık genellikle sıradışı olana "çılgınlık" deyip geçme eğiliminde olduğundan bu eser de mimarı da öyle nitelenmiş. Oysa bu işin altında başka işler var. Başta Gaudí'nin dahiyane öngörüsü: "Gün gelecek, mimarlık doğayı taklit edecek!" Edecek de eldeki malzeme ve teknoloji ile onu böyle devasa bir yapıya nasıl dönüştürecek? İşte Gaudí'nin iki yüzyıl önce çözdüğü bu sırrı, şimdi bir ordu mimar, inşaat ve bilgisayar mühendisi hâlâ çözmeye çalışıyor. Bu masalımsı yapının masalını anlatalım mı?

Sagrada Familia masalı

Bir varmış bir yokmuş... Akdeniz'in Katalan Katolik kenti Barselona'da Josep Maria Bocabella adında dindar, hayırsever, kendisi gibileri örgütlemeye becerikli bir kitapçı varmış. Bocabella 1872'de Vatikan'a gitmiş. Gitmişken Roma'nın kuzeyinde Loreto'ya da uğramış. Oralarda gördüğü görkemli kiliselerde gözü kalmış. Dönüşte müridleri toplayıp, "Neden biz de kentimize muhteşem bir kilise yaptırmıyoruz?" diye sorunca, herkes "Evet, evet yapmalıyız bunu" demiş ve ellerinde avuçlarında ne varsa düşlenen kilise için bağışlamışlar. Aralarında Piskoposluk mimarı Francisco de Paula del Villar da varmış. Onun da hayali büyük ölçekli bir Gotik kilise olup, projesi de hazırmış. Kilisenin adı da konulmuş: "La Sagrada Familia", Katalanca "Kutsal Aile"! Bağışların artması için 10 yıl beklemişler. Nihayet, 1882 Mart'ında törenle temeli atmışlar. 1883'de zemin tamamlanmış ama Mimar Villar da işi bırakıvermiş...

La Sagrada Família is a little bit of Karnak Temple, a little bit of Parthenon, a bit of Hagia Sophia Basilica, according to the own definition of its architect. Are seen by the naked eye, wet sand giant towers, dragons, birds, flowers, lizards, trees, tree branches, leaves, fibulae, hyperbolic and parabolic lines, double meandering headings, curved, rounded, three-dimensional, natural geometry of everything. Mankind has usually a tendency to qualify as "madness" anything extraordinary, so that neither this building nor its architect escaped the rule. Yet there are other issues involved here. First of all, Gaudí's following genial prediction: "The day will come when architecture will emulate nature!" It might well be the case, but how to translate that into a huge structure with the materials and technologies at hand? This is exactly the mystery that Gaudí solved two centuries ago and that an army of architects, construction and computer engineers still try to unravel. Shall we now tell the story of that legendary building?

The Tale of Sagrada Familia

Once upon a time... There was a religious and charitable bookseller named Josep Maria Bocabella living at the Mediterranean Catalan Catholic city of Barcelona, who had a particular skill in organizing his peers. Bocabella visited the Vatican in 1872. He also stopped by Loreto, a hill town north of Rome, known as the seat of the Basilica della Santa Casa, a popular Catholic pilgrimage site. Bocabella, who was deeply impressed by the magnificent churches that he saw in Italy, gathered his disciples upon his return to Barcelona and said unto them: "Why should we not also build a magnificent church in our city?" Everyone acquiesced and agreed with him, "Yes, yes, we should do it," they replied and began donating whatever they had in their hands to that end. The Episcopal architect

Sol sayfa: Kilise cephesinden bir kesit (Mark52/Shutterstock.com) ve spiral merdivenler (Nanisivova/Shutterstock.com).
Sağ sayfa: Kilisenin içinden detaylar (Nanisivova, Alessandro Colle, dnaveh, Semen Lixodeev/Shutterstock.com)
Left page: a section of the Church façade (Mark 52 / Shutterstock.com), and the spiral stairs (Nanisivova / Shutterstock.com).
Right page: details from the interior of the Church (Nanisivova, Alessandro Colle, dnaveh, Semen Lixodeev / Shutterstock.com).

Antoni Gaudi adında bir çocuk doğuyor...

Öte yandan o tarihten 30 yıl önce, 1852'de Katalon kasabası Reus'ta demirci Gaudi ailesinin beşinci çocuğu doğmuş. Adını Antoni koymuşlar. Antoni oyun çağına geldiğinde eklem ağrıları çektiğinden yaşlılarıyla birlikte oynamak yerine ev çevresinde kalıp bol bol doğayı gözlemler, bitki ve hayvanların biçimlerini, iskeletlerini inceler, doğanın neyi neden öyle biçimlendirdiğine kafa yorarmış. Bu sayede hayâlgücü ve tasarım yeteneği de gelişmiş. Meslek edinme zamanı geldiğinde hiç tereddüt etmeden mimarlığı seçen Antoni, 1873'de Barselona "Yüksek Mimarlık Teknik Okulu"na girmiş. Bitki ve hayvan formlarına da bolca yer verdiği, fantastik tasarımlar peşinde olduğu daha öğrenciyken belli olduğundan hocalarıyla sık sık tartışma çıkarmış. Hatta Müdür Elies Rogent onun diplomasını verirken "Bir dâhiye mi yoksa bir deliye mi diploma verdiğimi açıkçası kestiremiyorum" demişse de Antoni, "Ama ben çoktandır mimarım zaten, bunu herkes biliyor" diye bir yanıt vermiş. Gerçekten de, okulu bitirebilmek için daha öğrenciyken bazı mimarlık işleri yaparak para kazanmak zorunda kalmış.

Gaudi mimar oluyor...

Gaudí, diplomayı alıp hemen işe koyulmuş. Önce Barselona belediyesinin sokak lambalarını yapmış, projenin mükemmelliği dikkat çekince villa projeleri almaya başlamış. Ancak fantastik öğeleri yüzünden bazı projeleri uygulanmıyormuş. İşte o sırada deneyimli mimar Joan Martorell, Gaudí'ye kol kanat germiş, hem asistanı yapıp hem de zengin iş adamı Eusebi Güell ile tanıştırmış. Entelektüel meraklara da sahip Güell ile Gaudi hemen birbirlerine ısınmış. Güell'in Gaudí'ye verdiği ilk iş Barselona sahilinde bir av köşkü ve ahırlar olmuş. Arkasından 6 yıllık mimar Gaudí'ye Barselona'nın tarihi merkezinin tam ortasında, Güell Sarayı işi teslim ve terk edilmiş. Aile başta ne istediğini anlatıp, mimara sonradan asla müdahale etmemiş. Bu sayede 5 yıl sonra garip ama muhteşem Güell Sarayı ortaya çıkmış.

Gaudi'nin yükselen yıldızı...

Güeller, kendi adlarını taşıyan bahçeler de yaratmasını istemişler mimarımızdan. Coşkuyla tasarladığı Güell Parkı'yla Gaudí'nin ünü iyice yayılmış. Bütün zenginler ona iş yaptırmak istiyor, etrafta bir Gaudi üslubu konuşuluyormuş. Önceleri Viktoryen üsluba eğilimli Gaudi, sonraki tasarımlarını geometrik kütlelerle kurmaya başlamış. Cepheleri de tuğla, taş ve renkli seramiklerle kaplayıp ferforje bitki ve

Francisco de Paula del Villar himself was among their ranks. His dream was also to build a large Gothic church of which he had already prepared the project. The community decided to name their future church: "La Sagrada Familia", Catalan for "Holy Family"! They continued to collect donations for another ten years before they finally had sufficient funds and were able to lay its foundations in March 1882. The ground floor was completed in 1883, but on the same time, Architect Villa decided to quit his job.

A child named Antoni Gaudi is being born...

On the other hand, 30 years before that date, in 1852, the fifth child of a blacksmith family called Gaudi was born in the Catalan town of Reus. They named him Antoni. When Antoni has reached the playing age, he was prevented from going out to play with his peers because he was suffering from joint pains. Instead, he stayed at home and spent his time observing nature around the house, examining the shapes of plants and animals, their skeletons and reflected on why nature created them in this way. This has contributed to the development of his imagination and of his design skills. And when the time came for him to choose a profession, Antoni opted for architecture without any hesitation and entered in 1873 the "Higher Technical School of Architecture" in Barcelona. Since he used in abundance plant and animal forms in his obviously fantastic designs, already during his time as a student, he often entered into controversy with his teachers. Rumour has it that when Elies Rogent, director of Barcelona Architecture School handed Gaudi his diploma over, he said, "I can frankly not decide whether I am giving this degree to a genius or to a madman", to which Antoni is supposed to have replied, "Anyway, everyone knows quite well that I am already a long time architect." Indeed, Gaudi carried out some architectural work while he was a student, because he was forced to earn money in order to finish school.

Gaudí becoming an architect...

Gaudí started to work immediately after he received his degree as an architect. First, he designed the street lights for the city of Barcelona and thanks to the excellence of this project; he began being entrusted with villa projects. But some of his projects were declined because of the fantastic elements they contained. Precisely at that juncture, Gaudí met with seasoned architect Joan Martorell who took him under his wings by making him his assistant and introduced him to the wealthy Catalan industrial tycoon Eusebi Güell. Güell, who was an intellectually interested man and Gaudí, enjoyed a good chemistry with each other from the very outset. As a first job, Güell asked Gaudí to build for him a hunting lodge and stables on the Barcelona seafront. Then, Gaudí, who had behind him only 6 years of experience as an architect, was entrusted with full authority with the task of building the "Palau Güell" (Güell Palace) in the middle of the historic centre of Barcelona. The family explained to him what exactly they wanted at the beginning, but they let him totally free thereafter to build their palace without any further interference. Thus, five years later emerged the strange but at the same time amazing Güell Palace.

La Sagrada Família'nın genel görünümü (Migel/Shutterstock.com) (sol üstte), kilisenin bronz ana kapısından detay (Nanisimova/Shutterstock.com) (ortada) ve süslemelerinden biri (piotrwzk/Shutterstock.com) (altta). General view of La Sagrada Família (Miguel / Shutterstock.com) (top left), detail from the bronze main door (Nanisimova / Shutterstock.com) (middle) and one of the ornaments of the Church (piotrwzk / Shutterstock.com) (below).

TRAJİK BİR SONDAN DÜNYA MİRASI ESERLERE

Sagrada'ya başlarken hiç kiliseye gitmeyen Gaudi, giderek daha çok dine bağlanmış, sabah akşam yakındaki kiliselere uğrar olmuş. Projeye başladıktan tam 43 yıl sonra, 1926 Haziranı'nın 7'sinde, Barselona'nın ünlü caddesi "Gran Via"dan dalgın dalgın geçerken Gaudi'ye bir tramvay çarpmış. Bir cebinde İncil, diğerinde biraz fıstıktan başka birşey olmadığından, eski püskü giysili yaşlı adamın kimliğini, götürüldüğü Kimsesizler Hastanesi'nde, ertesi gün gelen bir rahip teşhis etmiş. İki gün sonra da orada ölmüş. Cenaze töreni Barselona halkını derinden sarsmış. Gaudi, Sagrada Familia'nın mezar odasına taşınırken matem giysilerine bürünmüş her sınıftan insan onun için gözyaşı dökmüş. Gaudi'nin Barselona eserlerinden 7'si ise şimdi UNESCO Listesi'nde: La Sagrada Familia, Mila Evi, Vicenz Evi, Batlio Evi, Güell Sarayı, Güell Kolonisi, Güell Parkı.

Güell Sarayı cephesi (David Pereiras / Shutterstock.com) (sol üstte), Batlio Evi (Luciano Mortula/Shutterstock.com) (solda) ve Güell Parkı (üstte).
Güell Palace façade (David Pereiras / Shutterstock.com) (top left); the Batlló House (Luciano Mortula/ Shutterstock.com) (on the left) and Park Güell (above).

FROM A TRAGIC END TO WORKS DECLARED WORLD HERITAGE TREASURES

Gaudi who was not a church-goer before being involved with the Sagrada became increasingly attached to religion thereafter, visiting nearby churches day by day. Exactly 43 years after he started working on the project, on the 7th of June 1926, Gaudi was hit by a streetcar on Barcelona's famous "Gran Via" when he was passing by in a distracted mood. At the time of the accident nobody recognized this old man in shabby clothes, who was carrying nothing else than a Bible and some peanuts in his pockets, so that he was transferred to a hospital for homeless people. A priest who came to the facility on the following day finally identified him as the illustrious Gaudi. Two days later the famous architect died there. But the people of Barcelona were deeply moved by his funeral. People from all walks of life clad in mourning clothes and shedding tears bid farewell to Gaudi while his remains were taken to the burial chamber of the Sagrada Familia. Seven of the works created by Gaudi in Barcelona were inscribed on the World Heritage List of UNESCO between 1984 and 2005: La Sagrada Família, the Casa Milà (Milà House), the Casa Vicens (Vicens House), the Casa Batlló (Batlló House) the Güell Palace, the Colònia Güell, (the Güell Colony) and the Park Güell.

Mila Evi (sağda) ve Mila Evi'nden detay (Nanisivova/Shutterstock.com) (sağda). Güell Parkı'ndan bir görüntü (üstte).
Milà House (right) and detail from Milà House (Nanisivova / Shutterstock.com) (on the right). A view from the Güell Park (above).

ORANTISIZ İMARIN GAUDİ'YE İHANETİ

Günümüzde Sagrada'ya ünlü 4 kuleli cephesinden giriliyor. Türkiye'deki Gaudi uzmanlarından Mühendis Dr. Erhan Karaesmen, "Gaudi'nin bu kiliseyi Barcelona'nın şehir dokusunda müstesna bir küçük tepciğe oturarak tasarladığı"nı, yapıyı da "bir tür mekânsal dokunulmazlık taşıyan olağanüstü bir kitle" gibi ele aldığını söylüyor. Karaesmen, bugünkü ünlü 4 kuleli cephenin de aslında bir "yan cephe" olduğunu, Gaudi'nin, 10 bin kişiyi aşacak biçimde plânladığı "bu devasa yapıya girişin, aslında arka taraflardaki bir düzlükten, tatlı bir eğim ve daha törensel merdivenlerle" olacağını belirtiyor. Ne var ki kentsel gelişme Sagrada arsasının üç tarafını pek de zevkli olmayan binalarla sardığından bunu yapmak çok zormuş. Bkz: "Büyük Gaudi'ye Büyük Kutlamalar: Giriş-Mekân ve Yapı Kavramının Üzerine Genel Bir Hatırlatma"; Karaesmen, MimarlıkDergisi.Com.

GAUDİ BETRAYED BY DISPROPORTIONATE URBAN DEVELOPMENT

Today the entrance to the Sagrada is located on its façade with the four towers. Engineer Dr. Erhan Karaesmen, a leading Turkish Gaudi expert explains that Gaudi originally imagined and planned this church in such a way that it would be seated on an exclusive small mound within Barcelona's urban fabric and that he perceived the basilica structure as an outstanding architectonic mass enjoying a kind of spatial immunity. Karaesmen declares that today's famous four-towered façade was actually meant to be a lateral wall in Gaudi's original drawings. He underlines that "the entry to this gigantic structure, planned by Gaudi for an audience of over 10 thousand people, was intended in fact to stem from a plateau in the rear and carry on through a slight slope and a staircase of a more ceremonial nature than the current one." However, it became very difficult to carry out this plan due to an urban development which ended up surrounding the plot of the Sagrada with hardly tasteful buildings on its three sides. See: "Great Celebrations for the Great Gaudi: General Remarks on the Entrance-Space and Structure Concept"; Karaesmen, Mimarlık Dergisi; www.mimarlikdergisi.com

VLADJ55/Shutterstock.com

Semen Lixodeev/Shutterstock.com

piotrzk/Shutterstock.com

Gaudi's rising star...

The Güells asked Gaudi also to create a gardens complex bearing their name. The Park Güell that the architect thus designed with great enthusiasm definitely established Gaudi's fame. All the wealthy people were after this brilliant architect known for his eccentric style. At the beginning, Gaudi was inclined towards the Victorian style, but he began later to compose his designs by combining geometric masses. He covered façades with bricks, stones and colourful ceramics that he decorated with unusual wrought iron plant and animal figures. During this period, he was also influenced by the Mudéjar architecture which is a style specific to Spain, a mixture of late medieval Gothic and the geometric ornaments of Arabic Andalusian origin. Then, starting off from the mobility in the Gothic and Baroque styles, he became eventually a pioneer in Spain of the vibrant international "Art Nouveau" movement, which emerged at the turn of the 20th century as a reaction to the academic art of the 19th century, creating a new style of art, architecture and decorative arts inspired by natural forms and structures and utilizing curved lines. In this context, Gaudi engaged in the search of new forms and geometries for his architectonic masses.

sıradışı hayvan motifleriyle süslüyormuş. Bu dönemde, Ortaçağ sonlarındaki Gotik ile Endülü's'ten kalan geometrik Arap süslemelerinin bir karışımı olan İspanya'ya has "Mudejar" üslubundan da etkilenmiş. Sonra da Gotik ve Barok üsluplardaki hareketlilikten yola çıkıp Art Nouveau'nun İspanyadaki öncülerinden olurken, kütleleri için yeni biçimler, yeni geometriler üzerinde çalışmaya vermiş kendini...

Yollar La Familia Sagra ile kesişiyor...

İşte şimdi 1883'e Piskoposluk mimarı Villar'ın Sagrada'yı yaparken işten çekildiği günlere geri geldik... Onun böylesine önemli bir projeyi neden terkettiği merak edilebilir. Villar, sıra mezar odası kolonlarına geldiğinde Bocabella'nın çok itibar ettiği mimar danışman Martorell -hani Gaudi'nin şu ilk hâmis-i ile arasında çıkan bir tartışma yüzünden işi bırakmak zorunda kalmış. "Acaba yerine kimi koy-sak?" denilirken, Martorell'in aklına asistanı Gaudi

piotrzk/Shutterstock.com

Paths crossing with La Sagrada Familia...

Now we come back to the days in 1883 when Diocesan architect Villar withdrew from the construction of the Sagrada... One may wonder why he left such an important project. Villar had to leave because of a disagreement about the columns of the burial chamber, which had arisen between him and the consulting architect Martorell who enjoyed great credibility with Bocabella. As mentioned above, Martorell was Gaudi's first patron and employer. When Bocabella began to wonder who could replace Villar, Martorell immediately proposed the name of his assistant Gaudi. Bocabella has accepted without any objection. At that time Bocabella was in his 70's and while he hoped to live long enough to see the completion of his cherished project, the Sagrada construction was unfortunately far from being finalized when he passed away ten years later. When Gaudi was commissioned for the task, he was already quite busy with previous projects such as the Park Güell and the Chapel in Colonia Güell. However, he accepted the offer with great enthusiasm and began working day and night on the design of the giant basilica. He im-

gelivermiş, hemencecik önermiş. Bocabella, hiç itiraz etmeden kabul etmiş. Etmiş etmesine de o günlerde 70'li yaşlarına gelen Bocabella'nın ömrü, acaba kilisenin tamamlandığını görmesine yetecek miymiş? Ne yazık ki hayır. Bocabella 10 yıl sonra öldüğünde kilise hâlâ bitmekten çok uzakmış. Gaudi ise Güell Parkı ve Güell Şape-li gibi diğer önemli işlerinin sürmesine rağmen büyük bir heyecanla üstlendiği bu kilisenin tasarımı üzerinde gece gündüz çalışıp, Villar'ın Gotik özentili projesinde köklü değişiklikler yapıyormuş. Hatta 1915'de Sagrada uğruna atölyesini de bu kilisenin şantiyesine taşımış.

Masalın sonu...

Gaudi 1926'da öldüğünde, inşaat işlerinin dörtte birinden azı tamamlanmış. 10 yıl sonra 1936 İspanya İç Savaşı inşaatı sekte vurmuş. Dahası, isyancılar zaten bitmemiş kiliseyi ve Gaudi'nin maket ve projelerinin olduğu atölyeyi de tahrib etmiş. İnşaat, I. Dünya Savaşı, ekonomik sorunlar, Frankocu iktidarın Katalon yatırımlarını önemsememesi gibi nedenlerle de kesilip durmuş. Ta ki 1950'lerde turizm canlanana ve turistler Sagrada'yı keşfedip kendilerinden geçmeye başlayana kadar! Franko devrildikten sonra yeniden başlayan proje hâlâ sürüyor. Şimdiki çalışma, yanan projelerin onarılan versiyonları ile robotlar dahil ileri teknolojik uyarlamalara dayalı. Masalımız burada, üstelik "Onlar ermiş muradına" diymeden bitiyor, çünkü Sagrada 132 yıldır bitmiyor!

La Sagrada Familia'nın iç ve dış cephesinden detaylar, heykel ve vitray örnekleri.

Details from the interior and from the exterior façade of La Sagrada Familia, sculptures and stained glass samples.

Semen Lixodeev/Shutterstock.com

mediately undertook to make radical changes to the initial wishing-to-be Gothic project by Villar. He was so entirely absorbed in this endeavour that he even moved his own workshop onto the Sagrada construction site in 1915.

The end of the saga...

When Gaudi died in 1926, less than one quarter of the construction work was completed. Again, the construction was interrupted ten years later by the Spanish Civil War in 1936. Even worse, parts of the unfinished basilica and Gaudi's models and workshop were destroyed during the war. The construction was repeatedly interrupted due to causes such as the First World War, economic problems and the disregard of the Franco regime for Catalan investment projects. The misfortune finally ended with the revival of tourism in the 1950s when tourists discovering the Sagrada began to go into raptures admiring it! The project which was revived after the fall of Franco is still in progress today. The current design is based on reconstructed versions of the plans that were burned in a fire as well as modern adaptations generated by the use of modern technology, including robots. Our tale does not yet culminate in a happy ending at this point, since the Sagrada saga, which has been continuing for the last 132 years, still remains unfinished.

SAGRADA: DOĞAL, GİZEMLİ, İŞLEVSEL

5 nefli, 3 kollu Latin haçı plânlı Sagrada'nın ancak iç boyutları net olarak ölçülebiliyor. Nef ve doğu uçtaki apsis 90 m. Gaudi, insan ve duanın kilisenin özü olduğuna inandığından doğal tasarımlarını da taşıyarak bütün dikkati bu alana ve altara çekmiş. Yüksek kolonlar dallanıp budaklanan ağaçlara, apsisin iki ucundaki spiral merdivenler kabuklu deniz canlılarına, taştan yapraklar, çınar yapraklarına, eğik, dokulu kolonlar kestane ağacı gövdesine benziyor. Kilise Müze'sine uğramadan bunları anlamak da kolay değil. Doğuda İsa'nın doğumuna adanmış, yapımı biten ilk cephe Doğu, batıda 1987'de tamamlanan sade görünümlü Tutku ve güneyde Tanrıya giden yolu temsil eden ihtişam cepheleri yer alıyor. Plânda şimdilik 8'i mevcut, 18 çan kulesi var, 12'si havarileri, 4'ü dört İncil yazarını simgeliyor. Gaudi bu kuleleri cennet ve yeryüzü arasındaki bağlantı olarak tasarlamış. Sagrada'nın diğer özellikleri ve sırları için: www.sagradafamilia.cat

Semen Lixodeev/Shutterstock.com

LA SAGRADA: NATURAL, MYSTERIOUS, FUNCTIONAL

Only the internal dimensions of the Sagrada designed as a structure with 5 naves, on a 3-spoke Latin cross plan can be measured clearly. The main nave together with the apse on the eastern end measure 90 metres. Gaudi placed his natural designs inside the church; he focused particularly on the nave area and pointed out to the altar, in the belief that the human being and its prayers constitute the essence of the church. The high columns resemble thriving trees, the spiral staircases at either end of the apse look like shellfish, the stone-carved leaves mimic oak leaves and the curved, textured columns resemble chestnut tree trunks. It is difficult to grasp the meaning of all this without a stop at the church museum. Constructed between 1894 and 1930 the Nativity Façade on the eastern front, dedicated to the birth of Jesus, was the first façade to be completed. The plain looking Passion Façade on the Western side completed in 1987 is symbolic of the death of Christ and the southern Glory Façade represents the path to God. The plan includes 18 bell towers of which only 8 exist currently. 12 of them are meant to represent the apostles, and 4 of them symbolize the four Gospel writers. Gaudi designed those towers as the link between heaven and earth. For further information on other features and secrets of the Sagrada consult: www.sagradafamilia.cat

BİZANS SİKKE KOLEKSİYONU

Istanbul Ayasofya Müzesi'nin kayıtlı koleksiyoneri, Tura Turizm Yönetim Kurulu Başkanı Erkunt Öner sikkelerden bir kısmını oluşturan Bizans Dönemi sikkelerini bizlerle paylaşıırken, Doğu Roma İmparatorluğu'na neden dolayı "Bizans" denildiğini ve Bizans sikkelerinin tarihteki yerini de anlattı. Öner, ülkemizde tarihi eser ya da antik sikkelerden oluşan koleksiyon yapmanın "21 Temmuz 1983 Tarih ve 2863 sayılı Kültür Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında" yasal izne tabi olduğunun altını çizerek, "koleksiyonerlik belgesi"nin önemini de hatırlatıyor.

BYZANTINE COIN COLLECTION

The Chairman of the Board of Directors of Tura Tourism, Mr. Erkunt Öner who is a registered collector to Istanbul Hagia Sophia Museum, while sharing a part of his collection with us that was constituted by Byzantine Period coins, told us why the Eastern Roman Empire was called "Byzantium" and where the Byzantine coins stood in history.

Öner, underlining that legal permission is required from historical artefact or antique coin collector “within the scope of Cultural Natural Assets Preservation Law dated July 21, 1983 and numbered 2863” and reminded us the importance of “collector’s document”.

izans sikkelerini incelerken öncelikle “Bizans nedir?”i ele almak gerekir. Bizim bugün Bizans olarak adlandırdığımız imparatorluk, gerçekte Roma İmparatorluğu’dur. Bizans ismini o imparatorluğun insanları hiçbir zaman kullanmamışlardır. Bizans 16. yüzyılda Alman alimlerinden Hieronymus Wolf (1516-1580)’un uydurduğu bir isimdir. İmparatorluğa Bizans, ve bu ülkenin insanlarına Bizanslılar demek 16. yüzyılın Batı Avrupa’sının yakıştırmasıdır. Arkasında Mukaddes Roma-Germen İmparatorluğu’nu meşrulaştırmak gibi siyasi bir misyon yatmaktadır. Neden Bizans isminin seçildiği sorusunun yanıtı ise “Yeni Roma” olarak Doğu Roma İmparatorluğu’nun yeni başkenti seçilen bugünkü İstanbul kentinin kuruluşuna uzanmaktadır.

MÖ 7. yüzyılda Megara’dan yola çıkan Byzas komutasındaki Yunan kolonistlerin Sarayburnu bölgesine yerleşmesi sonucu buraya Byzantion denmesinden gelir. MS 73 yılında Roma İmparatorluk topraklarına katılan kent, 330 yılında Konstantinopolis olana kadar 10 yüzyıl boyunca Byzantion olarak anılmıştır. Dolayısıyla, ilk Roma imparatoru Augustus’tan (MÖ 27- MS 14) son imparator XI. Konstantinos’a (1448-1453) kadar geçen yaklaşık 1500 yıllık dönemi Roma İmparatorluk dönemi olarak adlandırmak yanlış olmayacaktır. Gerçekte ise Bizans sözcüğünün literatüre yerleşmesi ancak 19.yy’da olmuştur. Osmanlı padişahı Fatih Sultan Mehmet 1453’te imparatorluğun başkenti Konstantinopolis’i ele geçirmiş ve Roma İmparatorluğu’nu tarih sahnesinden silmiştir.

Değişimin sonuçları

Ancak, Bizans sözcüğünün kullanılmasının haklı nedenleri de vardır. Çünkü, MS 4. yüzyıldan itibaren imparatorluğun dinsel, kültürel, ekonomik ve politik yapısında bir değişim söz konusudur. Bu değişim aynı zamanda farklı bir anlayışın ürünüdür. Bu yapısal ve kültürel değişimi/anlayışı “Roma” dışında farklı bir anlayışla anlatmak gerekiyordu. “Bizans” bu gereksinimin bir ürünüdür. Fakat bilim adamları bu kez başka bir sorunla karşı karşıya kaldılar. Bizans Dönemi hangi tarihten itibaren başlayacaktı? Bunun için birkaç dönüm noktası vardı. 330’dan sonra Büyük Konstantinus’un imparatorluğun başkentini

Before starting to analyse the Byzantine coins, you have to learn “What Byzantine is?” What we call today as Byzantium Empire is in fact The Roman Empire. The people of the empire never used the name Byzantium which was made up in 16th century by a German Scientist named Hieronymus Wolf (1516-1580). Calling this land Byzantium and its people Byzantine is imputation of Western Europe in 16th century. They had a hidden political mission to legalise the Sacred Roman-German Empire. The answer to the question why the name Byzantium was chosen goes to the set up of today’s Istanbul which was chosen as the capital of the East Roman Empire as “New Rome”.

This place was called Byzantium after the Greek colonials who set out from Megara under the commandship of Byzas in 7th century BC and settled down at the region of Sarayburnu. The city that was added to the land of the Roman Empire in 73 AD was called Byzantium for ten years until it became Constantinople in 330. Thus, it would not be a mistake to call the 1500 years of time interval as the Roman Empire Period, from the first Roman Emperor Augustus (27 BC - 14 AD) to the last emperor Constantine (1448 - 1453). But in reality the inclusion of the word Byzantium to literature occurred hardly in 19th century. In 1453, the Ottoman Sovereign Sultan Mehmet the Conqueror captured Constantinople, the capital of the empire and wiped out the Roman Empire from the stage of history.

The results of the change

But, use of the word Byzantium has righteous reasons. Because, the religious, cultural, economic and political structures of the empire, as of 4th century AD, had changed. This change is at the same time a product of a different concept. It was necessary to narrate this structural and cultural change/concept in an understanding disregarding “Rome”. “Byzantium” is a product of this need. But this time, the scientists were left face to face with another problem. Which date would be recognised as the starting date for the Byzantine period? There were few milestones for this; moving the capital of the empire from Rome to Byzantium (Constantinople) after 330 by Constantine the Great and split of the empire into two in 395 or demolition of the Western Roman Empire in 476 etc.

No doubt, whatever happened did occur after the split of the empire in 395. In 4th century, the crisis that the empire was in was signalling that a split (or a shrink) was on the way. Anyway, the split of the empire that was standing on such a wide geography was inevitable. As a matter of fact, the administration of the empire was divided into two, between the two sons of the Roman emperor Theodosius upon his

Yukarıda iki sikke: İmp. Anastasius sikkesi ön yüzü (491-518) ve İmp. Anastasius sikkesi arka yüzü (491-518).

Yanda, soldan sağa: İmp. Justinianus bronz follis ön yüzü (527-565) ve İmp. Justinianus bronz follis arka yüzü (527-565).

Two coins above: The front face of Emperor Anastasius’s coin (491-518) and the back face of Emperor Anastasius’s coin (491-519).

Side, from left to right: Front face of the bronze follies of Emperor Justinian (527-565) and its back.

İmp. II. Justinus sikkesinin ön yüzü (565-578) ve İmp. II. Justinus sikkesinin arka yüzü (565-578).
Front face of coin of Justinus II (565-578) and its back. Front face of coin of Justinus II (565-578) and its back.

İmp. Focas sikkesinin ön yüzü (602-610) ve İmp. Focas sikkesinin arka yüzü (602-610).
Front face of coin of Emperor Focas (602-610) and its back. Front face of coin of Emperor Focas (602-610) and its back.

İmp. VII. Constantinos sikkesinin ön yüzü (913-959) ve İmp. VII. Constantinos sikkesinin arka yüzü (913-959).
Front face of coin of Emperor Constantine VII (913-959) and its back. Front face of coin of Emperor Constantine VII (913-959) and its back.

death in 395. The elder son Arcadius took over the administration of the eastern half of the empire and the younger son, Honorius, the western half. Constantinople became the capital of the East and Rome kept on remained as the capital of the west. In 5th century the Western Roman Empire gradually weakened, as a result of the German raids and pressure and by dethroning the last emperor Romulus Augustulus it was completely swept away from the scene of history. Eastern half of the empire kept its existence with its late name "East Roman" or "Byzantium" until 1453.

The starting point of Byzantine coins

In fact it is in the field of study of the historians to designate the starting point of Byzantium within the history of the Roman

Roma'dan Byzantion'a (Konstantinopolis) taşınması; 395'de imparatorluğun ikiye ayrılması ya da 476'da Batı Roma'nın yıkılışı gibi. Kuşkusuz ne oldursa imparatorluğun 395 yılında ikiye ayrılmasından sonra oldu. 4. yüzyılda imparatorluğun içinde bulunduğu kriz, bir bölünmenin (ya da küçülmenin) sinyalini veriyordu. Ancak, bu denli geniş bir coğrafyaya yayılmış imparatorluğun bölünmesi kaçınılmazdı. Nitekim Roma İmparatoru I. Theodosius'un 395 yılında ölümü üzerine, imparatorluğun yönetimi iki oğlu arasında paylaştırıldı. Büyük oğlu Arcadius, imparatorluğun Doğu yarısının, küçük oğlu Honorius ise Batı yarısının yönetimini üzerine aldı. Doğu'nun merkezi Konstantinopolis olurken Batı'nın merkezi Roma olarak kaldı. 5. yüzyıl içerisinde Batı Roma giderek zayıfladı, German akınları ve baskısı sonucu son imparator Romulus Augustulus'un tahtan indirilmesiyle de tarih sahnesinden tamamen silindi. İmparatorluğun Doğu yarısı ise sonradan adlandırıldığı şekilde "Doğu Roma" ya da "Bizans" olarak 1453'e kadar varlığını sürdürdü.

Bizans Sikkeleri'nin başlangıç noktası

Gerçekte Roma tarihi içinde Bizans tarihinin başlangıç noktasının tespiti (eğer kesin ölçüler varsa) tarihçilerin işidir. Bizi ilgilendiren konu ise, Roma sikkeleri içersinde Bizans sikkelerinin başlangıç noktasının tespitidir. Diğer bir deyişle, Bizans sikkelerini hangi imparatorun sikkeleri ile başlatmamız gerektiğidir. "Kaynaklar" da nümizmatlar arasında farklı görüşler vardır. 17. ve 18. yüzyıllarda yazılmış kitaplarda "Bizans" ayrımı görülmez; en erken Roma sikkelerinden Konstantinopolis'in 1453'teki fethine kadar tümü "Roma sikkeleri" olarak ele alınır.

19. yüzyıl nümizmatlarından F.de Saulcy, Bizans sikkelerini I. Anastasius'tan başlatırken, J. Sabatier, 4. yüzyıl sonlarından (Arcadius)ile başlatır. Fakat British Museum koleksiyonunu yayımlayan Wroth, kataloğunu Saulcy gibi, Anastasius ile başlatır. Daha sonra yapılan yayınlarda da Bizans sikkeleri Anastasius ile başlatılmıştır.

Sikke reformu

Bizans sikkelerinin Anastasius ile başlatılmasının haklı ve mantıklı nedenleri vardır. Fakat en belirleyici olanı Anastasius'un yaklaşık 498

Empire (provided that they have definite measures). What concerns us is designation of the starting point of Byzantine coins within Roman coins. In other words, by which emperor we have to start the Byzantine coins. There are different point of views among the "sources" and the numismatists. In the books that were written in 17th and 18th centuries there is no differentiation as "Byzantine"; all coins are regarded as "Roman coins" starting from the earliest Roman coins to the coins of Constantinople, until it was conquered in 1453.

From 19th century numismatists F. De Saulcy starts Byzantine coins with Anastasius and J. Sabatier towards the end of 4th century (with Arcadius). But Worth, the publisher of the British Museum collection, starts his catalogue with Anastasius, like Saulcy. In later publications the Byzantine coins started also with Anastasius.

Coin reform

There are righteous and logical reasons for the Byzantine coins to start with Anastasius. But the most deterministic one is the coin reform that Anastasius realised around 498 that brought radical changes to copper coin units. From then on coin units started to be shown by Greek letters that designated nummi values. For example in copper coins we see that the greatest unit was worth 40 nummi (follies/copper coin). To indicate this, a capital letter (M) is placed on the back side of the coin. There are also other letters used to indicate lower units. As a result we can state that Byzantine coins started with Anastasius (491-518) and covered the duration to the period of Constantinos XI (1448-1453) who was at the throne during the fall of Constantinople in 1453. Coins of the empires (or states) whether from Nicaea, Eperios and Thessalonica that were established after the Latin invasion in 1204 or of the Trebizond Empire that was established at the eve of the Latin invasion, are all handled within the scope of Byzantine coins.

Writings on coins

As the Byzantine Empire is the continuation of the Roman Empire the Byzantine coins are as well the continuation of the Roman coins. That's why the scripts observed on coins were previously in Latin. Thus we see that Latin was still

İmp. VI. Leon sikkesinin ön yüzü (886-912) ve İmp. VI. Leon sikkesinin arka yüzü (886-912).

Sağ sütunda: İmp. Justinianus altın sikkesi (527-565).

Front face of coin of Emperor Leon VI (886-912) and its back. On the right column: The golden coin of Emperor Justinian (527-565).

de yaptığı sikke reformu ile bakır sikke birimlerinde görülen köklü değişikliktir. Bundan böyle sikke birimleri, nummus değerlerini belirten Yunan harfleriyle gösterilmeye başlanmıştır. Örneğin bakır sikkelerde en büyük birimin 40 nummi (follis/bakır sikke) değerinde olduğunu görüyoruz. Bunu belirtmek için sikkenin arka yüzüne büyük bir (M) harfi konmuştur. Alt birimlerde de değerleri belirten harfler bulunmaktadır. Sonuçta Bizans sikkelerinin Anastasius (491-518) ile başladığını ve Konstantinopolis'in 1453'teki fethi sırasında Bizans tahtında oturan XI. Konstantinos'a (1448-1453) kadar dönemi kapsadığını söyleyebiliriz. 1204'teki Latin istilasından sonra kurulan Nikaia (İznik), Eperios, Thessalonika (Selanik) imparatorlukları (ya da devletleri) ile Latin istilası arifesinde kurulmuş olan Trabzon İmparatorluğu'nun sikkeleri de Bizans sikkeleri kapsamında ele alınır.

Sikkelerdeki yazılar

Bizans İmparatorluğu Roma İmparatorluğu'nun devamı olduğundan, Bizans sikkeleri de Roma sikkelerinin devamıdır. Bu nedenle sikkeler üzerinde görülen yazı, önceleri Latince'dir. Dolayısıyla 6. yüzyılda hâlen Latince'nin egemen olduğu, 7. yüzyılda ise Eski Yunanca harflerin de Latin harfler ile yan yana kullanıldığını görüyoruz.

Roma İmparatorluk sikkelerinde ön yüzlerde 4. ve 5. yüzyıllarda kullanılan unvan ve sıfatlar, önceleri Bizans sikkelerinde de görülür: DN (Dominus Noster, "Efendimiz"), PF (Pius Felix "dindar, talihli"), PP (Perpetus "ebedi") AVG (Augustus, "kutsal") gibi. Fakat zamanla bunların yerini eski Yunanca unvan ve sıfatlar almaya başladı. AVG (USTUS) yerine 8. yüzyıldan itibaren BASILEUS (kral) ya da Yunanca Despotes kullanıldı. Yine Bizans sikkeleri üzerinde görülen bazı yazılara şu örnekleri verebiliriz: "IC XC: İsa, MP OV: Tanrının annesi, İhs CRISTOS REX RETNANTIUM: İsa krallar kralı, İhsUS XRISTUS BASILEU BASILE: İsa krallar kralı.

Bizans sikkeleri üzerinde yer alan sayılar değer, atölye ve tarih belirtmek için kullanılmıştır. Değer işareti ve atölye için Eski Yunanca harfler kullanılırken, tarih için Latince sayılar kullanılmıştır. Darphaneler ise sikkelerin arka yüzlerinin altında kısaltılmış olarak yer almıştır. Sikkelerde de görülebileceği gibi CON (Costantinopolis/İstanbul), NICO (Nikomedia/İzmit), KYZ (Kizikos/Erdek-Kapıdağ Yarımadası gibi.

Kaynak:

Son olarak Bizans Sikkeleri ile ilgili araştırmalarıma kaynaklık eden belli başlı eserleri de bu konuda araştırma yapacaklara da fayda sağlaması açısından önemli bulduğum için paylaşmak istiyorum: Bizans Sikkeleri/Oğuz Tekin/Y.K.Y 1999, Bizans Sikkeleri/Erdoğan Atak, Kazılarda bulunan sikkelerin tanımlanması için rehber Bizans/ Kenneth W. Harl/Arkeoloji ve Sanat Yayınları, Antik Nümismatiğe Giriş/ Stefan Karwiese/Arkeoloji ve Sanat Yayınları, Byzantine Coins/David R. Sear/ Seaby/1987.

dominant in 6th century and as of 7th century we observe that Old Greek letters were used together with the Latin letters. Titles and capacities that are observed on the front faces of Roman Empire coins of 4th and 5th centuries are also seen in Byzantine coins; such as DN(Dominus Noster, "Our Lord"), PF (Pius Felix "religious, lucky"), PP (Perpetus "eternal") AVG (Augustus, "sacred"). But by time, these were replaced by Greek titles and capacities. As of 8th century, instead of AVG (Augustus) BASILEUS (king) or Greek Despots were used. Again we can give the following samples to some of scripts on Byzantine coins: "IC XC: Christ, MP OV: Mother of the God, İhs CRISTOS REX RETNANTIUM: Christ the God of Gods, İhsUS XRISTUS BASILEU BASILE: Christ god of the gods. The numbers that were observed on coins were used to state value, mint and date. Old Greek was used to show value, sign and mint, Latin numbers were used for the date. The mints took place at the back side of the coins in abridged form. As can also be seen on coins: CON for Constantinaplo/Istanbul), NICO for (Nicomedia/Izmit) and KYZ (Kizikos/Erdek-Kapıdağ peninsula) etc.

References:

Finally, I would like to share, with those who shall work on this subject, certain works that I find useful and that have been references for my researches on Byzantine Coins.

Byzantine Coins (Bizans Sikkeleri)/Oğuz Tekin/YKY 1999, Byzantine Coins (Bizans Sikkeleri)/Erdoğan Atak, a guide to identify the coins found at excavations Byzantium/Kenneth W. Harl/Archaeology and Art (Arkeoloji ve Sanat) Publications, Introduction to Antique Numismatics (Antik Nümismatiğe Giriş) / Stefan Karwiese / Archaeology and Art (Arkeoloji ve Sanat) Publications, Byzantine Coins/David R. Sear/Seaby/1987.

SİKKELERDE GÖRSEL UNSURLAR

Sikkelerde imparatorlar, sivil, askeri ya da resmi elbiselidirler. Bizans sikkeleri genellikle Hristiyan karakteri taşır. Önceleri Roma sikkelerinde görülen pagan kültleri (personifikasyonlar) Bizans sikkelerinde yoktur. Sikkelerde resmedilen Hristiyan unsurların başında haç gelmektedir.

Sikkelerdeki İsa betimlemesi ise, haç ve khristogram öğelere göre daha geç olmuştur. 10. yüzyıla gelindiğinde İsa'nın betimi bu kez bakır sikkelerde de yer alır. "Anonim sikkeler" olarak literatüre geçen bu sikkeler yaklaşık 100 yıl, ön yüzlerinde imparatorların betimleri yerine, İsa'nın betimi ile basılmıştır.

İsa, nasıl betimlenirse betimlensin, başından itibaren elinde Kutsal Kitabı (İncil) tutarken gösterilmiştir. Meryem ise İsa ile birlikte en fazla betimlenen figürlerden biridir. Genellikle imparator ile yan yana veya tek başına resmedilmiştir.

VISUAL ELEMENTS ON COINS

On coins emperors are in dresses; in civilian or military or official dresses. Byzantine coins are in Christian character. The pagan cults (personifications) that were seen on Roman coins previously were no longer displayed on Byzantine coins. The main Christian element drawn on coins was the cross.

And the Christ portraits on coins appear in later periods as compared to cross and Christograms. In 10th century description of Christ started to be used on copper coins as well. These coins that have been referred to as "anonymous coins" in literature carried description of Christ instead of the emperors for almost 100 years.

Regardless of the descriptions, from the very beginning, Christ carried the Sacred Book (The Bible) in his hands. Mary was one of the figures that were imprinted most as next to Christ. In general he was imprinted alone or next to the emperor.

KÜLTÜR TURİZMİNDE YEPYENİ BİR DURAK BAKSI MÜZESİ

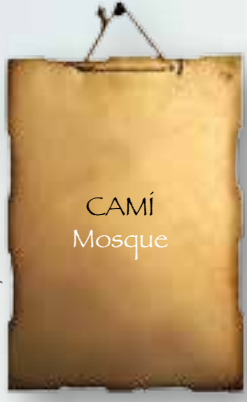
Baksı Müzesi, kültür ve doğa turizmini tercih edenler için yeni bir uğrak noktası oluyor. Her mevsimde farklı bir bitki örtüsüyle kaplanan, doğanın farklı renkleri ile bezenen dağların ve vadinin çevrelediği Müze'nin bünyesinde açılan **Baksı Konukevi**, büyük şehrin kaosundan kaçmak, arınmak isteyenleri, doğa sporlarından hoşlananları ve keşif meraklılarını ağırlamaya hazırlanıyor. Bugüne dek araştırmacı, eğitimci, sanatçı ve gezginleri misafir eden Baksı Konukevi, bundan böyle bireylerin ya da grupların programlı ziyaretlerine de ev sahipliği yapacak. Baksı Konukevi, güzel kokulu serin, tertemiz havası ve meditasyona davet eden derin sessizliği ile iş ve motivasyon amaçlı toplantılar, eğitim seminerleri, atölye çalışmaları düzenleyen şirketler, topluluk, acentelerin konukları için unutulmaz bir deneyim sunacak...

2014 MUSEUM PRIZE
PRIX DU MUSÉE

AVRUPA KONSEYİ
MÜZE ÖDÜLÜ 2014

ALÇAKGÖNÜLLÜ DIŞ CEPHE, GÖRKEMLİ BİR İÇ MEKAN: RÜSTEM PAŞA CAMİİ

**Osmanlı İmparatorluğu'nun ünlü paşalarından
Rüstem Paşa adına yaptırılan ve bir Mimar Sinan
eseri olan cami, adeta bir çini müzesi gibi...**

**MODERATE FAÇADE, GLORIOUS INDOORS:
RÜSTEM PASHA MOSQUE**

The mosque that was built by Sinan the Architect in the name of Rüstem Pasha, one of the famous generals of the Ottoman Empire, is like a museum of tiles...

anuni Sultan Süleyman ile Hürrem Sultan'ın kızları Mihrimah Sultan'ın eşi Rüstem Paşa sarayda pek sevilmeyen bir kişiydi. Bunun en önemli nedeni paşanın entrikaya ve paraya aşırı düşkünlüğüydü. Ancak aralarının iyi olduğu dönemde Kanuni Sultan Süleyman onun için bir cami inşa ettirmeyi ihmal etmedi. Bu cami, bugün İstanbul'da adeta bir "çini müzesi" olan, içi ayrı, dışı ayrı güzel Rüstem Paşa Camii'dir.

Tahtakale semtinde Hasırcılar Çarşısı içinde yer alan bu cami Mimar Sinan tarafından 1561 yılında yapılmış. Caminin yerinde önceleri Halil Efendi Mescidi varmış. Daha sonra mescid büyütülerek camiye çevrilmiş. Bu mescidin yeri çukurda kaldığı için Mimar Sinan, mescidin altına dükkânlar yaparak bir subasman meydana getirmiş. Rivayet o ki caminin bu şekilde mescidden bozularak yapılmasının ve dışının çok da görkemli olmamasının bir sebebi var.

Caminin görünmeyen özellikleri

Damat Rüstem Paşa için yapılan bu cami, iç süslemeleriyle çağının en güzel örneklerini veriyor. Pekiyi, caminin dışı değil ama içi neden bu kadar gösterişli? Mimar Sinan'ın bu eserin içini bu denli gösterişli yapmasının iki sebebi olduğu rivayet edilir. Birincisi, Mimar Sinan'ın Mihrimah Sultan'a olan gizli aşkı. Buna göre, Mihrimah Sultan Mimar Sinan'ın bu ilgisinden haberdardır ancak Rüstem Paşa ile evlenerek onu görmezden gelmiştir. İkinci sebep ise Mihrimah Sultan'ın camiye beğenmemesi üzerine babası Kanuni Sultan Süleyman'a eşi için yapılan bu caminin neden böyle "sıradan" olduğunu sormasıdır. Mimar Sinan, Kanuni Sultan Süleyman'ın gazabından çekinip, caminin içini bir baştan bir başa süsler. Bu tarihi dedikodular doğru mudur bilinmez ama Mimar Sinan'ın yeteneğini göstermek için bu denli çalışması sonucunda bizlere güzel bir eser kaldığı aşikar.

İznik çinileri göz kamaştırıyor

Dörtgen plânlı olan Rüstem Paşa Camii, Mimar Sinan'ın deniz kıyısına yaptığı üçüncü cami. Diğerleri Üsküdar'daki Mihrimah Sultan Camii

Rüstem Paşa, who was married to Mihrimah Sultan, the daughter of Süleyman the Magnificent and Hürrem Sultan, was not liked much in the palace. The main reason for this was that Pasha was over addicted to conspiracy and money. But Süleyman the Magnificent did not neglect to have a mosque built in his name while he was satisfied with his labour. This is the Rüstem Pasha Mosque in Istanbul which is in fact a "tile museum" with the beauty of its both the facade and the interior.

This mosque that is situated in the Hasırcılar Arcade at Tahtakale vicinity was built in 1561 by Sinan the Architect. Previously there was the Halil Efendi Masjid in its place. Later, the masjid was enlarged and transformed into a mosque. As the land this masjid stood below level, Sinan the Architect built a series of shops under the mosque for basement. According to the rumour there was a reason for the mosque to be made by enlarging a masjid and keeping the outer appearance quite moderate.

Invisible features of the Mosque

This mosque that was made in the name of Rüstem Pasha the son-in-law exemplifies the most beautiful ornamentations of the period with its indoor decorations. Well, why is the interior of the mosque is remarkably flamboyant and not its facade?

They say that there are two reasons why Architect Sinan built the interior of the mosque so flamboyant.

The first is his secret love to Mihrimah Sultan.

According to this rumour Mihrimah Sultan was aware of Architect Sinan's interest, but by marrying Rüstem Pasha she overlooked him. The second reason was the behaviour of

Mihrimah Sultan: she asked his father, Süleyman the Magnificent, why the mosque carrying her husband's name was so "ordinary". Scared from the rage of Süleyman the Magnificent Architect Sinan bedecked the interior of the mosque from one end to the other. Nobody knows whether these historical rumours are right or wrong but we know that Architect Sinan has left behind such a beautiful artefact; at the end of the hard work he carried out in order to show his talent.

Iznik (Nicaea) tiles are bedazzling

Square planned Rüstem Pasha Mosque is the third mosque that Architect Sinan built by the sea. The others are the Mihrimah Sultan Mosque at Üsküdar (Scutari) and Şemsi Ahmet Pasha Mosque, also at Üsküdar. The interior that is illuminated through small windows behind iron bars is decorated with tiles brought from Iznik reflecting the tile art concept of the period. It is known that the tiles were controlled by Rüstem Pasha himself and he was very satisfied with the result. Even more, there was a rumour that he constituted an additional budget at the palace for the very expensive tiles, he opened up a new tile atelier in Kütahya as the tile masters in Iznik failed to meet the capacity. Rüstem Pasha has always been recorded in historical registers as a very ambitious and vigilant man eager to rise. Rüstem Pasha knew that he was regarded as beastly, both in the palace and also outside the palace; he started to continuously built mosques, madrassah and fountains so as to win public appreciation. Thus he would prove how a good person he really was. Even these efforts did not shadow his schemer side.

Today's Rüstem Pasha Mosque

Due to its location Rüstem Pasha Mosque is ever so often visited by tourists. Getting in and getting out of this mosque, with a restful yard and a rich interior as if a museum, is not so east. To get into the mosque, that is accessible through a rather narrow staircase, especially on crowded Friday and Eid days is very difficult. The Rüstem Pasha Mosque that has an ivory inlaid entrance door, tile laid narthex, marble fountain and six domed bazaar is one of the most sumptuous mosques of Istanbul with its interior decoration. As the Sultanahmet Mosque is famous with its six minarets this mosque comes forth with the money spent on it and its interior embellishments. Rüstem Pasha Mosque, one of the most valuable historical artefacts of Istanbul, is referred to in the "Saga of the National Forces" of Nazım Hikmet as, "You are astonished with the Istanbulites: You utter, how fine and various talents they have. Rüstem Pasha Mosque. Rope sellers. In the rope sellers they sell manila rope and bells cast from bronze; enough to furnish 100 sailboats and innumerable mule trains. The sea that I have been longing for..." This is a silent sanctuary right in the midst of daily hustle, the heavy traffic of Sirkeci, the human charivari of Tahtakale and with the joyful sounds of shoppers. To stop and rest, one should call at this work of art that was made in the name of a very important historical character: Rüstem Pasha the son-in-law, to see the gems worked out with the most valuable hand workmanship on earth... Especially you will admire the tiles ornamented with tulip motives...

ve yine Üsküdar'da yer alan Şemsi Ahmet Paşa Camii. Demir parmaklıklı küçük pencerelerle aydınlanan caminin içi İznik'ten getirtilen ve dönemin çini sanatı anlayışını yansıtan çini taşlarıyla süslenmiş. Caminin çinilerini Rüstem Paşa'nın bizzat denetlediği ve sonuçtan çok memnun kaldığı da bilinir. Hatta çok pahalı olan çiniler için sarayda ayrı bir bütçe oluşturduğu, İznikli ustalar taş yapımına yetişemeyince Kütahya'da bir çini atölyesi daha açtığı da rivayet edilir. Rüstem Paşa her zaman çok hırslı, açık göz ve yükselme heveslisi biri olarak tarihi kayıtlara geçer.

Rüstem Paşa, sarayda da saray dışında da sevilmeyen biri olduğunu bilir ve halkın takdirini kazanmak için sürekli camiler, çeşmeler, medreseler yaptırmaya başlar. Böylece ne kadar iyi bir insan olduğunu kanıtlayacaktır. Ancak bunlar bile onun entrikacı yanını gölgeleyemez.

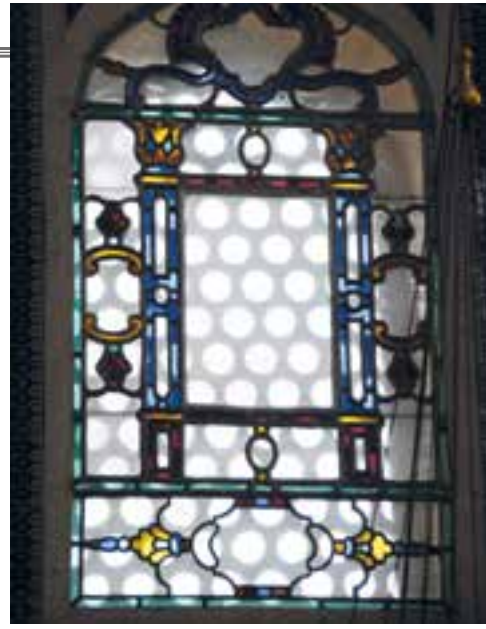

Cami içindeki çini ve süslemeler ile avludan görünüm (sağda).
Tiles and embellishments at the interior of the mosque and view from the yard (right).

Günümüzün Rüstem Paşa Camii

Rüstem Paşa Camii, konumu sayesinde turistlerin de sık sık ziyaret ettiği bir cami. Avlusu huzur veren, içi neredeyse bir müze gibi zengin olan bu camiye giriş ve çıkış ise pek kolay değil. Oldukça dar merdivenleri tırmanarak çıkılan camiye girmek, hele cemaatin yoğun olduğu Cuma ve Bayram namazı günlerinde biraz zor. Giriş kapısı fildişi kakmalı, son cemaat yeri bile çinilerle döşeli, mermer şadırvanlı, altı kubbeli bedesteni ile Rüstem Paşa, iç süslemeleri bakımından, İstanbul'daki en şaşıla camilerden biri. Sultan Ahmet Camii'nin altı minaresi misali, bu cami de içine harcanan parayla ve süslemeleriyle öne çıkan bir eser olmuş. Nazım Hikmet'in Kuvayi Milliye Destanı'nda da "Şaşarsın İstanbullulara: Ne kadar ince, ne çeşitli hünerleri var, dersin. Rüstem Paşa Camii. Urgancılar. Urgancılarda yüz parça yelkenli gemiyi ve hesapsız katır kervanlarını donatacak kadar urgan, halat ve dökme tunçtan cıngıraklar satılır. Yüzüne hasret kaldığım deniz..." diye adı geçen Rüstem Paşa Camii, İstanbul'un en kıymetli tarihi eserlerinden biri. Günlük koşuşturmanın tam ortasında, Sirkeci'nin yoğun trafiği, Tahtakale'nin insan curcunası, Mahmutpaşa'nın neşeli alışveriş sesleri arasında sessiz bir mâbed burası. Durup dinlenmek, hem dünyanın en paha biçilemez el işçiliğine sahip taşlarını hem de çok önemli bir tarihi kişi, Damat Rüstem Paşa adına yapılan bu eseri görmek için bir uğranmalı... Özellikle lale desenli çinilere hayran kalacaksınız...

RÜSTEM PAŞA'nın BİTİ

Rivayet o ki zamanında Rüstem Paşa'nın kellesini, elbisesinin üzerinde duran bir bit kurtarmıştır. Paşa zeki, zengin, parayı iyi değerlendiren uyanık bir adamdı. Hürrem Sultan'ın entrikalarında da etkin rol oynamış ve II. Selim'in tahta çıkmasına yardımcı olmuştu. Daha üçüncü vezirken Mihrimah Sultan ile evlenmeye layık görülmüş ancak makamı bu evlilik için elverişli görülmeyince Diyarbakır'a tayin edilmişti. Ancak Rüstem Paşa sarayda da çevresinde de sevilmiyordu ve epeyce düşmanı vardı. Bu düşmanlar Paşa hakkında bir takım dedikodular yaymaya ve Paşa'nın cüzzamlı olduğu iddiasını dilden dile yaymaya başlamıştı. Kanuni Sultan Süleyman ise iddianın doğruluğunu araştırmak üzere Paşa'nın peşine bir hekim takmış. Hekim, Rüstem Paşa'nın eşyalarını karıştırıp durumu anlamaya çalışmış. Tam Paşa'nın elbisesine bakarken bir de ne görsün? Elbisenin üzerinde bir bit. Biti olan birinin cüzzamlı olamayacağına karar veren hekim, Paşa'nın ne kadar şanslı ve bahtlı birisi olduğunu vurgulamak için de "insanın şanslı yaver gidince, biti bile işine yarar" anlamına gelen şu tarihi beyiti yazmış:

Olacak bir kişinin bahtı kavi, talhi yar,
Kehlesi (biti) dahi mahallinde işe yarar.
Bunun üzerine Rüstem Paşa'nın adı "Kehle-i İkbal'e (İkbal Biti) çıkmışsa da bir süre sonra Sadrazam olmuş...

RÜSTEM PASHA's LOUSE

Rumour has it that once the head of Rüstem Pasha was saved by a louse that was on his dress. Pasha was a clever, rich and vigilant man who knew how to evaluate money. He also took effective role in the cabals of Hürrem Sultan and helped Selim II succeed to the throne. While he was still a third class vizier he was found valuable enough to marry Mihrimah Sultan and since his rank was not suitable for this marriage he was assigned to Diyarbakır. But Rüstem Pasha was not liked in the palace, neither in his surrounding and he had gathered quite a number of enemies. These enemies had started to spread some rumours against Pasha and even insisted talking about that Pasha had leprosy. Sultan Süleyman the Magnificent had ordered a doctor to follow Pasha secretly and learn the fact behind these rumours. The doctor found the opportunity and went through his articles to clarify the situation. When he was just going through his articles, what do you think he saw? There was a louse on Pasha's dress. The doctor, who decided that a louse would never be on the dress of a man who has leprosy, wrote the following historical couplet that connotated, "when somebody is lucky even his louse works for him" to emphasise how lucky the Pasha was:

If somebody has good luck and is fortunate,
Even his louse is useful when required.
Then Rüstem Pasha was started to be called "The Lucky Louse" and after a while he became the Grand Vizier...

TAHTA ÇIKMAYA ADAY VELİAHTLARIN İKAMETİNE
AYRILAN DOLMABAĞÇE SARAYI DAİRESİ MİLLİ SARAYLAR
RESİM MÜZESİ OLARAK HİZMETE GİRDİ.
10 ODA VE 3 SALONDAN OLUŞAN MÜZEDE 200'ÜN ÜZERİNDE
ESER SERGİLENİYOR.

MİLLİ SARAYLAR RESİM MÜZESİ

NATIONAL PALACES PAINTINGS MUSEUM

The National Palaces Paintings Museum was inaugurated in March 2014 on the premises of the former Crown Prince Apartments of the Dolmabahçe Palace. The museum's exhibition space spanning an area of 3400 m² with 10 rooms and 3 halls shelters over 200 paintings.

© Milli Saraylar Resim Müzesi arşivi

illi Saraylar Resim Müzesi, Sultan Abdülmecit'in (1839-1861) Balyan Ailesi'ne yaptırdığı Dolmabahçe Sarayı yapılar topluluğu içindeki Veliht Dairesi'nde yer alıyor. Sarayın genel duvarları içinde ama kendi duvarları ile çevrili, ayrı bir giriş ve bahçelere sahip olan Veliht Dairesi, üç katlı bir yapı. 11 bin metrekare kapalı alana sahip bu bölüm, dış görünüş ve planlanmasıyla Dolmabahçe Sarayı'na benziyor.

İnşa edildiği Sultan Abdülmecit Dönemi'nde tahta çıkmaya aday veliahtların ikametine ayrılan Dolmabahçe Sarayı Veliht Dairesi, Tanzimat Dönemi'yle birlikte, "şehzadelerin dışa kapalı sürdürdükleri hayatın sona ermesinin ve serbest yaşama geçişlerinin" mimari bir simgesi sayılıyor.

Pek çok veliahtın konutu oldu

Sultan Abdülaziz, Sultan V. Murat, Sultan II. Abdülhamit, Sultan V. Mehmet Reşat, Yusuf İzzettin Efendi, Sultan VI. Mehmet ve Halife Abdülmecit'in veliahtlık dönemlerinde bu daireyi kullandıkları biliniyor.

Milli Saraylar Resim Müzesi, son dönem Osmanlı Sarayı'nın resim beğenisini ve Türkiye'de Batılı anlamda ilk tablo koleksiyonunun oluşumunu yansıtan tek müze olarak büyük bir öneme sahip.

Milli Saraylar Resim Müzesi'nin ziyarete açılan bölümünde 10 oda ve 3 salon yer alıyor, yaklaşık 3400 m² sergileme alanına sahip ve 200'ün üzerinde esere ev sahipliği yapıyor.

Müze, tematik bütünlük içinde; "Sultan Abdülmecit/Sultan Abdülaziz Salonu", "Osmanlı'da Batılılaşma", "Abdülmecit Efendi/İstanbul Görünümleri", "Goupil Galerisi'nden Saraya Satın Alınan Tablolar", "İvan Konstantinoviç Ayvazovski Salonu", "Saray Ressamları", "Oryantalist Ressamlar: Doğu'nun Cazibesi", "Yaver Ressamlar", "Türk Ressamları (1870-1890)", "Portreler ve Tarihi Konulu Kompozisyonlar/Osmanlı Sarayında Manzara" "Türk Ressamları (1890-1930)" olmak üzere 11 bölümden oluşuyor.

The National Palaces Paintings Museum is located at the Crown Prince Apartments section of the Dolmabahçe Palace complex, which was commissioned by Sultan Abdülmecit (1839-1861) and whose project was designed by members of the Balyan family of Ottoman court architects. The three-storey dwelling situated within the perimeter of the palace complex is at the same time surrounded by its own walls, has a separate entrance and its own gardens. The outward appearance and planning of the structure which has 11 thousand square meters of indoor space is similar to the Dolmabahçe Palace main building. The Crown Prince Apartments which were built as a separate entity for apparent heirs to the throne during the reign of Sultan Abdülmecit were considered as the architectural expression of a new era putting an end to the "secluded way of life of the crown princes", in line with the 1939 reform movement of the Empire referred to as Tanzimât (Reorganization).

It was the residence of several Crown Princes

Sultan Abdülaziz, Sultan Murat V, Sultan Abdülhamit II, Sultan Mehmet Reşat V, Yusuf İzzettin Efendi, Sultan Mehmet VI and the Caliph Abdülmecit are known to have resided in this dwelling during their hereditary period. The National Palaces Paintings Museum is of unique significance in view of the fact that it reflects the artistic taste of the court during the last period of the Ottoman Empire and contains Turkey's first collection of paintings in the Western sense. The museum is home to over 200 paintings with an exhibition area open to the public of 3400m² with 10 rooms and 3 halls.

The museum consists of following 11 sections with thematic unity: "Sultan Abdülmecit / Sultan Abdülaziz Hall", "Westernization in the Ottoman Empire", "Abdülmecit Efendi / Istanbul Views", "Palace Collection purchased from the Goupil Gallery", "Ivan Konstantinovich Aivazovsky Hall", "Court Painters", "Orientalist Painters: Charm of the East", "Aide-de-Camp Artists", "Turkish Painters (1870-1890)", "Portraits and Compositions with Historic Themes and / Landscape at The Ottoman Palace " and, " Turkish Painters (1890-1930)".

Müzenin salonlarından görüntüler, Hippolyte Berteaux (1843-1928), Sultan III. Selim, tuval üzerine yağlıboya (en üstte sağda), Hasan Rıza (1860-1912), tuval üzerine yağlıboya, Sultan III. Selim (üstten ikinci, sağ sütun) ve Rupen Manas'a atfedilen 19. yy eseri, tuval üzerine yağlıboya, Sultan Abdülmecit (sağ sayfada).
Views from the museum's halls, Hippolyte-Dominique Berteaux (1843-1928), Sultan Selim III, oil on canvas (top right); Hasan Rıza (1860-1912), oil on canvas, Sultan Selim III (second from the top, right-hand column) and a 19th century work attributed to Rupen Manas, oil on canvas, Sultan Abdülmecit (on the right page).

Zonaro'dan Hoca Ali Rıza'ya

Müze'de Osman Hamdi Bey, Şeker Ahmet Paşa, Süleyman Seyyit Bey, Hüseyin Zekai Paşa, Halil Paşa, Hoca Ali Rıza, Abdülmecit Efendi, Şevket Dağ, Mehmed Ali Laga, İbrahim Çallı, François Dubois, Stanislaw Chlebowski, Pierre Désiré Guillemet, İvan Konstantinoviç Ayvazovski, Fausto Zonaro, Jean Léon Gérôme, Gustave Boulanger, Eugène Fromentin, Fabius Germain Brest, Salvatore Valéri, Hippolite Berteaux, Jean Antonie Théodore de Gudin, Charles François Daubigny, Joseph Manas, Emilio Della Sudda gibi Türk, yabancı, azınlık ve Levanten ressamların eserleri sergileniyor. Resim Müzesi, Milli Saraylar bünyesindeki diğer saray, köşk ve kasırlar gibi pazartesi ve perşembe günleri ziyarete kapalı, diğer günler 09:00-16:30 saatleri arasında ziyarete açık. Müze giriş bileti ücretleri 10 TL olup, Türk vatandaşları %50 indirimle 5 TL karşılığında müzeyi gezebiliyor. Müzenin öğrenci giriş ücreti ise 2 TL. Resim müzesinde ayrıca ziyaretçilerin dinlenebileceği bir kafeterya ile hediyelik eşya mağazası da bulunuyor.

From Zonaro to Hoca Ali Rıza

The museum presents paintings of Turkish, foreign, minorities' and Levantine painters such as Osman Hamdi Bey, Şeker Ahmet Paşa, Süleyman Seyyit Bey, Hüseyin Zekâi Paşa, Halil Paşa, Hoca Ali Rıza, Abdülmecit Efendi, Şevket Dağ, Mehmed Ali Laga, İbrahim Çallı, François Dubois, Stanislaw Chlebowski, Pierre Désiré Guillemet, Ivan Konstantinovich Aivazovsky, Fausto Zonaro, Jean-Léon Gérôme, Gustave Boulanger, Eugène Fromentin, Germain Fabius Brest, Salvatore Valéri, Hippolyte-Dominique Berteaux, Jean Antoine Théodore de Gudin, Charles François Daubigny, Joseph Manas, Emilio Della Sudda. The Paintings Museum, like the other sites which are part of the National Palaces system, such as palaces, pavilions and summer palaces is closed to visitors on Mondays and Thursdays, and open between 09.00 and 16.30 hours on the remaining days of the week. Museum admission tickets cost 10 TL; Turkish citizens pay 5 TL with a 50% discount. The museum entrance fee for students is 2 TL. The museum also features a gift shop and a cafeteria for visitors to relax.

RESSAM VELIAHTLAR

Dolmabahçe Sarayı Veliht Dairesi, İstanbul Resim Müzesi olarak kullanılırken, yedi yıl önce kapanmış ve Milli Saraylar tarafından beş yıl süren restorasyon çalışmalarından sonra "Milli Saraylar Resim Müzesi" adıyla geçtiğimiz yıl yeniden açılmıştı.

Açılışı da yoğun bir ilgiyle karşılanan müze, yıllardır depolarda bekleyen eserlerin nihayet gün yüzüne çıkması açısından çok önemliydi. TBMM Başkanı Cemil Çiçek, Dolmabahçe Sarayı'ndaki Milli Saraylar Resim Müzesi'nin açılış töreninde yaptığı konuşmada, tarihi korumada herkesin üzerine düşen görevlerin olduğunu dile getirmiş ve konuşmasını şöyle sürdürmüştü:

"Biz toplum olarak, millet olarak tarihimizle övünürüz ama tarihimizi yeteri kadar koruduğumuzu söyleyemem. Tarihle övünmenin yolu, tarihi korumaktan geçiyor. Onun için de herkese, hepimize düşen önemli görevler var."

TBMM Başkanlığı olarak tarihi değerleri korumak istediklerini ifade eden Çiçek, eserleri ayakta tutmak için ciddi bir gayret sarf ettiklerini, sadece Dolmabahçe Sarayı için değil, Anadolu'nun çeşitli yerlerinde de ilgi ve destek bekleyen bir çok eserin topluma kazandırılmasını istediklerini söyledi. Erzurum ve Sivas kongrelerinin yapıldığı binalarının restorasyonlarının Meclis bütçesinden aktardıkları kaynakla bu yıl tamamlanacağını, Erzurum Tabyası, Beyşehir Kubadabat Sarayı gibi eserlerin restorasyonuna kaynak ayırdıklarını belirtti.

Milli Saraylar Bilim ve Değerlendirme Kurulu Başkanı İlber Ortaylı da bir kaç yere dağıtılan tablo koleksiyonunu bir yere toplamak gerektiğini ifade ederek, müzedeki eserden 44'ünün Topkapı Sarayı'ndan getirildiğini anlattı.

Ortaylı, "Ümit ederim ki, bütün eserler yerli yerini bulur. Arkeoloji Müzesi'ne ait bir malzemenin Topkapı'da bulunması bilimsel bakımdan ve tarihin öğretilmesi açısından pek doğru yol değildir" dedi. Müzenin, Veliht Dairesi'nde yer aldığını belirten Ortaylı, Veliht Dairesi'nde kalan 2-3 veliahtın "adamakıllı ressam" olduğunu da hatırlatarak, Sultan Abdülaziz'in birinci sınıf ressam, 5. Murat'ın da adamakıllı bir ressam olduğunu, son Halife Abdülmecit Efendi'nin de bilinen bir ressam olduğunu dile getirdi. Ortaylı, Osmanlı tarihi ve Türk modernleşmesi hakkındaki yetersiz bilgilerin tamamlanması, yanlışlıkların da tasfiye edilmesi temennisinde bulundu.

PRINCE PAINTERS

The Crown Prince Apartments of the Dolmabahçe Palace, which formerly served as the Istanbul Paintings Gallery, were closed for seven years and reopened in 2014 following a five-year restoration period under its new name. The inauguration of the museum was a long-awaited event and aroused great public attention due to numerous works emerging to the daylight for the first time after having been conserved in storage rooms for many years. Turkish Grand National Assembly Speaker Cemil Çiçek stated at the inauguration ceremony that it was everyone's duty to preserve historical assets of the nation and said: "We are proud of our history; yet we do not exercise adequate vigilance in preserving our historical heritage. We must do more to protect our historical treasures if we want to continue to be proud of our history." Speaker of the Assembly Cemil Çiçek declared that they intend to uphold the historical assets of the nation and exert serious efforts not only for Dolmabahçe Palace, but also for a great number of works of art waiting to be rehabilitated in various parts of Anatolia. He said that the restoration of the venues of the historic Erzurum and Sivas Congresses would soon be completed with funds from the National Assembly budget. He confirmed that they would also carry out the restoration of the Erzurum Bastion and the Beyşehir Kubadabat Palace. The Chairman of the National Palaces Board of Science and Evaluation, Prof. Dr. İlber Ortaylı emphasized the necessity of gathering in one and the same place the paintings collection which was scattered at numerous different places until recently. He cited as an example that 44 of the paintings of the museum's current collection were brought there from the Topkapı Palace Museum. "I hope that all the different pieces will eventually find their place at the appropriate locations. For instance, the presence at the Topkapı Palace of material which normally should be at the Museum of Archaeology is misleading and inappropriate, both scientifically and in terms of teaching history" he said. Ortaylı further reminded that some of the Ottoman Princes who have lived in the Dolmabahçe Crown Prince Apartments, currently serving as the venue of the Paintings Museum, were actually "respectable painters". He stressed that Sultan Abdülaziz was a first-class painter in his own right, that Sultan Murat V was a "serious painter" and that the last Caliph Abdülmecit Efendi was also a known painter. Ortaylı underlined that he hoped to see the closing of the existing knowledge gap concerning Ottoman history and the history of Turkish modernization and the elimination of erroneous perceptions.

AVRUPA'NIN BAROK SARAYLARI

AVRUPA'NIN ZENGİNLEŞİP BÜYÜK SÖMÜRGE İMPARATORLUKLARI OLUŞTURMAYA BAŞLADIĞI YILLAR... GÖRKEMLİ VE SÜSLÜ MEKAN FANTEZİSİNDE YARIŞA GİREN KİLİSE, ASİLLER VE KENTSOYLULAR. AVRUPA'YI SARAN İHTİRASLI BAROK SARAYLAR. ŞİMDİ ÇOĞU BİRER MÜZE VE UNESCO KORUMASI ALTINDA. AVRUPA'DAKİ BAROK MİMARİ İLE İTALYA, ALMANYA VE AVUSTURYA'DAKİ BAROK SARAYLARINI AKTARACAĞIMIZ YAZI DİZİMİZİN BİRİNCİ BÖLÜMÜNÜ SUNUYORUZ.

EUROPE'S BAROQUE PALACES

In the years when Europe was expanding its wealth by forging large colonial empires, the church, aristocrats and the rising bourgeoisie indulged in a competition to create the most pompous and flamboyant buildings. Those ambitious Baroque palaces surrounding Europe are now for the most part converted into museums under UNESCO protection. We present here the first part of our series of articles on Baroque architecture in Europe with reference to Baroque palaces in Italy, Germany and Austria.

ki yüzyıl boyunca lüks ve ihtişamı ile Avrupa yaşamında önemli bir yeri olan saraylardan bir çoğu II.Dünya Savaşı'nda tahrip olduktan sonra bulundukları şehirler gibi onlar da onarılıp, yeniden ortaya çıkarılmışlardı. Şimdi çoğu kamulaştırılıp ulusal müzelere dönüşen bu saraylardan Barok dönemde yapılanlar, geçmişteki saraylardan çok farklıydı. Bu sayımızda, Barok mimariye ve Avrupa'nın İtalya, Almanya ve Avusturya'daki Barok saraylarına yakından bakıyoruz.

Önümüzdeki sayıda sıra diğer Avrupa ülkelerindeki örneklerle gelecek...

Eğri büğrü inci dense de etkisi büyük tepki: Barok

Rönesans, herbiri bir öncekinden daha uzun, göğe doğru yükselen dini ve idari yapılarıyla Ortaçağ'ın Gotik üslubuna bir tepki olarak ortaya çıkmıştı. Rönesans ilkeleri katılaşmaya başlayınca, ona tepki olarak önce Maniyerizm, sonra da bir "karşı-reform" olarak Barok akım doğdu. "Duranlığa karşı, coşku ve hareketlilik" talebiyle doğan bu çıkış, Rönesans savunucuları tarafından küçümsenerek İspanya ve Portekiz'deki garip biçimli, eğri-büğrü incileri anlatan "Barocco" deyiimiyle tanımlandı. İtalya'da, Roma'da ortaya çıkan, müzik, görsel sanatlar ve edebiyatta kendi estetik kurallarını koyan Barok akım 16. yy'da gelişmiş, 17. yy'da Avrupa'nın gözde mimari üslubu olmuştu.

Mimaride Barok ve Kralın evi: "Saray"

Barok mimarının ilk örneklerinde Rönesans'ın dengeli ve sakin, insani ölçekli üslubundan farklı olarak eğri hatlar, abartılı hacimler, oval tavanlar, değişen ışık-gölge oyunları ile yapılan görkemli kilise ve saraylar dönemin iki mutlak güç odağını simgeliyordu: Tanrı ve Kral! Resim, heykel ve diğer sanatlar, bu devasa yapıların ihtişam ve lüks etkisini artırmada birer araçtı. Geç Barok dönemde ise kilise, asiller ve kentsoylular mekân fantezisinde adeta yarışa girmiş, ihtiraslı ve süslü yapılar Avrupa'yı sarmıştı. Barok en çok İspanya, Belçika, Avusturya, Almanya, Polonya gibi Katolik ülkelerde benimsenmiş, en şaşıaalı dönemini 14. Louis Fransası'nda yaşamış, Roma, Viyana, Prag önemli merkezler olmuştu. Geç dönem Osmanlı sanatını da etkileyen Barok akımın Rusya hatta Orta ve Güney Amerika'da ilginç izleri var. 17. yy sonu ve 18. yy'da kralların, soyluların evi Barok saraylar da öncüllerinden çok farklıydı. Heykeller ve bezemelerle kaplı dış cepheleri, freskler, resimler, metal işleri, objelerle süslü iç mekânları, bahçeleriyle büyük alanlara yayılıyorlardı. Avrupa'da "Saray" kavramı bundan iki yüzyıl önce devrini doldurdu. Şimdi onların çoğu kamuya ait, ülkelerine önemli turizm geliri kazandıran birer müze...

© Shutterstock

Many of these lavish and sumptuous palaces which occupied an important place in European history for two centuries, were destroyed in World War II and subsequently re-built and restored such as the cities where they are located.

Most of these palaces have been nationalized and serve currently as venues for national museums. In this issue, we are looking closely at the Baroque palaces in Italy, Germany and Austria and will focus in our next issue on their counterparts in other European countries.

Characterized as "crooked pearl" by its critics, Baroque is yet a reactive phenomenon with a great impact

Renaissance, with its religious and administrative buildings soaring, one taller than the other, towards the sky, had emerged as a response to medieval Gothic style. As the Renaissance began to impose strict principles, Mannerism has emerged as a first reaction, followed by the Baroque movement as a claim to "exuberance and mobility against inertia". Baroque was linked at the outset to the "Counter-Reformation", a movement within the Catholic Church to reform itself in response to the Protestant Reformation. Proponents of the Renaissance qualified this movement as "Barocco", in a derogatory sense, as derived from the Portuguese and Spanish word "barroco", characterizing odd shaped, rough or imperfect pearls. The Baroque movement which initially emerged in Rome, Italy, as a trend which set its own aesthetic rules in music, visual arts and literature, developed in the 16th Century and evolved into the main architectural style of the 17th Century in Europe.

Baroque in Architecture and the King's House: "The Palace"

The early period examples of Baroque architecture, the magnificent churches and palaces with their curved lines, exaggerated volumes, oval ceilings and chiaroscuro, as opposed to the balanced, serene and human scale style of the Renaissance, symbolized particularly the two absolute powers of the era: God and the King! Painting, sculpture and the other art forms were elements contributing to the splendour and lavishness of these huge structures. In the late Baroque period, a race swept in Europe between the church, nobility

Torino Venaria Galeri (PerseoMedusa/shutterstock.com) (sol sayfa), Salzburg-Viyana arasında yer alan Melk Sarayı'nın merdiven detayı (Igor Marx/shutterstock.com) (en üstte), Münih Schloss Nymphenburg yapıları (üstte) ve Roma'nın ünlü heykellerinden bir örnek (altta).

Torino Venaria Gallery (PerseoMedusa / shutterstock.com) (left page); Staircase detail from the Melk Palace located between Salzburg and Vienna (Igor Marx / shutterstock.com) (top); Structures of Schloss Nymphenburg in Munich (above); and an example of the famous sculptures of Rome (below).

İtalya

16. yy Erken Barok'un ilk mimarları Giacomo Barozzi da Vignola, Giacomo della Porta ve Domenico Fontana olmuş. 17. yy Yüksek Barok'un önemli mimarları ise Carlo Maderna ve heykeltıraş ve ressam Lorenzo Bernini. 1675'e doğru aşırı süslemelerle farklılaşan Geç-Barok, mimar ve heykeltıraş Francesco Borromini ile başlamış, mimar Guarino Guarini ve Andrea Pozzo onu izlemişler. Bernini'nin eserleri arasında kendi adını taşıyan Bernini Sarayı ve sarayın ana merdivenleri, Montecitorio Sarayı, Vatikan'ın Kral Merdiveni, Barberini Sarayı'nın orta bölümü ve Chigi Odescalchi Sarayı var. Borromini de Roma'daki Spada Sarayı avlusundaki sütunlu geçidi ve 1650'de Falconieri Sarayı ile tanınmış. İtalyan Barok sarayları arasında Estense (Varese), Stupinigi (Stupinigi), Carignano, Madama, Kraliyet (Torino), Dükler (Colorno ve Modena), Capodimonte ve Kraliyet (Napoli), Portici (Portici) ve Caserta Kraliyet (Caserta) Sarayları en önemlilerinden.

BİR DEYİM: "PIANO NOBILE"

"Piano nobile", İtalyanca "Asiller Katı"; Rönesans mimarisinde doğan ve Barok mimariyle kökleşmiş bir deyim. Bir soylu tarafından yaptırılan sarayın Ana Katı demek. Önemli toplantıların yapıldığı, asillerin ve önemli konukların ağırlandığı, daha yüksek tavanlı ve daha şık dekorlu katlar böyle adlandırılıyor. Bir binanın "piano nobile"i olup olmadığı, Venedik saraylarının çoğunda olduğu gibi, diğer katlara göre daha uzun tutulan pencere boyutlarına bakılarak dışarıdan da anlaşılıyor. İtalya ve İngiltere'de buna balkonlar, açık localar gibi cephe özellikleri de ekleniyor. Bu özellikler genellikle zeminden sonra gelen, bazen dışarıdan ayrı bir merdivenli girişi de olan birinci katta toplanıyor. Aynı deyim için Fransızca'da "bel étage" kullanılıyor. Deyim İngiltere'de hiç kullanılmaz iken, ABD'de "piano nobile" denildiğinde 2. kat anlaşılıyor.

AN EXPRESSION: "PIANO NOBILE"

The Italian expression "Piano Nobile", meaning "Noble floor", is a Renaissance-born architectural expression which has been firmly rooted in the Baroque era. It means the Main Floor of a palace or residence commissioned by a noble person. The space of a building endowed with higher ceilings and a more elegant décor, where important meetings were held and important guests were received was called that way. A "piano nobile" can be identified also from the outside through the taller dimensions of its windows, as in most of the Venetian palazzos. In Italy and England these characteristics are supplemented by façade features such as balconies and open lodges. These traits are gathered on the main floor which is usually the first floor elevated above the ground floor and entered through an outside entrance ascended by a separate staircase. In French, the corresponding expression used to characterize the main floor is "bel étage". While the expression is not used at all in the UK, in the USA, the term "piano nobile" is understood as designating the 2nd floor.

Versay Sarayı cephesinden bir kesit. A section of the Versailles Palace façade.

and the bourgeoisie, eager to satisfy their fantasy in terms of creating the most ambitious and bombastic structures. Baroque became popular mostly in Catholic countries including France, Spain, Belgium, Austria, Germany's Catholic areas and Poland; and experienced its most glorious period under the reign of Louis XIV in France. Moreover, Rome, Vienna and Prague have grown into important centres of Baroque. The Baroque style which has had also an impact on late Ottoman art and architecture, presents some interesting traces in Russia and even in Central and South America. The Baroque palaces of the kings and residences of the nobles built at the end of the 17th Century and during the 18th Century were quite different from their predecessors. They spread over large areas with their gardens and huge courtyards, their façades adorned with sculptures and ornaments, their frescoes, paintings, metalwork and their ornate interiors decorated with precious objects. In Europe, the "Palace" concept completed its term two centuries ago. Now most of them belong to the public and serve as national museums generating significant tourism revenue for their country...

Italy

The first architects of 16th Century Early Baroque period were Giacomo Barozzi da Vignola, Giacomo della Porta and Domenico Fontana. The leading architects of the 17th Century High Baroque era were Carlo Maderno and sculptor and painter Gian Lorenzo Bernini. The Late Baroque differentiated through excessive ornamentation towards 1775, began

Barok yapılar örnekler: Mafra Sarayı Portekiz (en üstte), İtalya'nın Puglia Bölgesi, Lecce il merkezindeki Santa Croce Basilikası Barok detayları (ortada) ve gene İtalya Torino'nun Barok binalarla süslü meydanından bir detay (altta).

Sağ sayfa: Würzburg Sarayı iç mekandan bir görünüm (en üstte), Berlin Zeughaus'dan detay (altta). Examples of Baroque architecture: The Mafra National Palace, Mafra, Portugal (top); Baroque details of the Basilica di Santa Croce at Lecce, Apulia, Italy (middle) and a detail from a square featuring Baroque buildings in Torino, Italy (below).

Right page: A view from the interior of the Würzburg Residence (top); a detail from the Zeughaus in Berlin (below).

Igor Plotnikov/shutterstock.com

Almanya ve Avusturya

Barok mimari Almanya'da daha çok dini yapılarda etkisini göstermiş. Güney'de yoğunlaşan Katolikler için yapılan kiliselerde Roma Baroku, Protestanların çoğunlukta olduğu Kuzey Almanya'dakilerde ise Hollanda Baroku daha etkili olmuş. İtalyan Baroku mimarlarından Vignola'nın İsa Kilisesi'nden etkilenilerek 1614-34 yılları arasında yapılan Salzburger Dom önemli ilk Barok yapı. Münih'te İtalyan Barok mimarları büyük eserler vermişler: Agostino Barelli: Theatiner Kilisesi, Nymphenburg Sarayı. Alman mimarlar ve önemli eserleri şöyle: Johann Arnold Nering; Zeughaus (Askerî Müze). Eosander von Göthe; Berlin Sarayı. Matthäus Daniel Pöppelmann; Dresden'de Zwinger Sarayı ile Japon Sarayı. Güney Almanya'da Würzburg Sarayı ile Balthasar Neumann başkanlığında mimarlar Johann Lukas von Hildebrandt ve Maximilian von Welsch ve Fransız Barok temsilcileri Robert de Cotte ve Germain Boffrand. Avusturya'da: Viyanada'daki Belvedere Sarayı ile Lukas von Hildebrand, Schönbrunn Sarayı ile Bernhard Fischer von Erlach.

GELECEK SAYI: AVRUPA'nın BAROK SARAYLARI II

actually with architect and sculptor Francesco Borromini, followed by architects Guarino Guarini and Andrea Pozzo. Among Bernini's major works are the Palazzo Bernini bearing his name and the main staircase of the palace, the Palazzo Montecitorio, the Scala Regia (Royal Staircase) in Vatican City, the middle section of the Palazzo Barberini and the Palazzo Chigi-Odescalchi. Borromini is known for his famous "forced perspective" arcaded gallery in the Palazzo Spada courtyard in Rome and for the 1650 remodelling of the Falconieri Palace. Palazzo Estense (Varese); Palazzina di Stupinigi (Stupinigi); Palazzo Carignano, Palazzo Madama, Villa della Regina(Torino); the Palazzo Ducale di Colorno (Ducal Palace of Colorno); the Palazzo Ducale di Modena (Ducal Palace of Modena), the Royal Palaces of Capodimonte, Naples, Portici and Caserta are to be cited as the major Italian Baroque palaces.

Germany and Austria

Baroque architecture showed its effect mostly in religious structures in Germany. The churches built for Catholics concentrated in the Southern part of the country were inspired from Roman Baroque, whereas the churches built in Northern Germany where Protestants are in majority were influenced by the Dutch Baroque style.

The Salzburger Dom (Salzburg Cathedral) was the first important Baroque structure built in Austria between 1614 and 1634, inspired from Italian Baroque architect Vignola's Church of the Gesù in Rome. Italian Baroque architect Agostino Barelli designed the Theatiner Church and the draft for the Nymphenburg Palace in Munich. German architects of the era and their important works are as follows: Johann Arnold Nering: the Zeughaus (Old Arsenal) in Berlin; Eosander von Göthe: the Berlin Schloss (Palace); Matthäus Daniel Pöppelmann: the Zwinger Palace and the Japanese Palace in Dresden; the Würzburg Residence (German: Würzburger Residenz) a palace in Würzburg in Southern Germany, designed and constructed by an international team of architects led by Balthasar Neumann, Chief Architect of the court of the Bishop of Würzburg, and including Johann Lukas von Hildebrandt and Maximilian von Welsch, representatives of the Austrian/South German Baroque as well as Robert de Cotte and Germain Boffrand, adepts of the French Baroque Style. In Austria: the Belvedere Palace by Johann Lukas von Hildebrandt and the Schönbrunn Palace by Johann Bernhard Fischer von Erlach in Vienna.

NEXT ISSUE: EUROPE'S BAROQUE PALACES II

Küllerinden doğan saray: ZWINGER

Mimar Matthäus Daniel Pöppelmann tarafından Almanya'da, Elbe Nehri kenarında, Saksonya Krallığı'nın başkenti Dresden'de, Rokoko stilde yapılan Zwinger Sarayı'nın kökü, arkeolojik bulgulara göre 12. yy'da yapılan bir kale kompleksine kadar iniyor. Zaten bir Ortaçağ deyimi olan "zwinger" de şehri koruyan iç ve dış duvarlar arasında kalan kısım ya da dış duvar anlamına geliyor. Yapımına 1710'da başlanan saray kompleksi henüz bitmeden, Prens Frederick August ile Habsburg İmparatoru'nun kızı Maria Josepha'nın düğünü nedeniyle, 1719'da kullanıma açıldıysa da saray 1728'de tamamlanabilmiş. 1945 Şubat'ında şehrin tamamı gibi bu saray da bombalanmış, yanıp yıkılmış. Restorasyondan sonra 1951'de ayağa kalkmış. Günümüzdeki Zwinger, Eski Ustaların Resimleri Galerisi, Dresden Porselen Koleksiyonu ve Kraliyet Matematik ve Fizik Araçları müzelerini barındıran bir saray-müze.

ZWINGER: the palace rising from its ashes

According to archaeological findings, the roots of the Zwinger Palace constructed in Rococo style by Architect Matthäus Daniel Pöppelmann in Germany, on the shores of the Elbe River, in the Saxon Kingdom's capital, Dresden, go back to a castle complex built in the 12th Century. In fact the term "Zwinger" is a medieval German word meaning outer ward and describing the space between the inner and outer walls protecting the city or simply the outer city walls. The construction of the palace complex began in 1710 and it was opened before completion in 1719 for the marriage ceremony of Prince Friedrich August to the daughter of the Holy Roman Emperor from the House of Habsburg, Archduchess of Austria Maria Josepha. The building was eventually completed in 1728. The palace was entirely destroyed during the bombing of Dresden in February 1945, as was the whole city. It was re-built and restored in 1951. Nowadays, the Zwinger building serves as a palace-museum sheltering the Old Masters' Paintings Gallery, the Dresden Porcelain Collection and the Royal Mathematics and Physics instruments.

16. yy örneği: TORİNO KRALİYET SARAYI

16. yy'da yapılan saray, Torino'da "Savoy Evi" olarak bilinen kraliyet kompleksi içindeki 13 ikametgahın sadece biri. Savoy Dükü Emmanuel-Philibert, başkentini 1562'de Torino'ya taşıdığından iktidarının görünüşte de kolayca algılanacağı türden bir dizi bina yaptırmış. Chiablèse Sarayı ve Kutsal Kefen Şapeli de bu sarayın içinde. 17. yy'da 13. Louis'nin kızkardeşi ve evlilik yoluyla Medici'lerle de hısımlar olan Savoy Düşesi Fransız Christine Marie'nin isteği üzerine Barok mimar Filippo Juvarra Sarayı restore etmiş ve ek binalar yapmış. Torino Kraliyet Sarayı 1997'de Dünya Mirası listesine alınmış, şimdi müze olarak halka ait. <http://whc.unesco.org/en/list/823>

THE ROYAL PALACE OF TURIN: an example from the 16th Century

The "Palazzo Reale di Torino" built in the 16th Century is one of 13 structures forming the palace complex called "Residences of the Royal House of Savoy" in Turin. When Emmanuel-Philibert, Duke of Savoy, moved his capital to Turin in 1562, he undertook a vast series of building projects (continued by his successors) to demonstrate the power of the ruling house. The palace also includes the Palazzo Chiablèse and the Chapel of the Holy Shroud, which was built to house the famous Shroud of Turin. The palace was later restored and modernized in the 17th century, by Duchess of Savoy Christine Marie (1606–63), sister of King Louis XIII of France and also Medici kin by marriage, with subsequent additions designed by the Baroque architect Filippo Juvarra. In 1946, the building became property of the state and was turned into a museum. It was inscribed on the list of UNESCO World Heritage Sites in 1997, along with 13 other residences of the House of Savoy. <http://whc.unesco.org/en/list/823>

Yılda 2 milyon ziyaretçiye sahip: SCHÖNBRUNN SARAYI, Viyana

Viyana'daki Barok saraylar en çok rağbet edilen yerlerin başında. Prens Eugene Savoy'a Viyana Kuşatması'ndaki başarıları nedeniyle Habsburglar tarafından hediye edilen Belvedere ve Habsburgların oturduğu iki saray gibi. Kışlık Hofburg Sarayı merkezde. Yazlık Schönbrunn Sarayı ise merkezden biraz uzakta ve bir çekim merkezi! Yapımı 16. yy'dan 19. yy'a kadar sürmüş. Barok özelliklerini 17. yy'da I. Leopold'un siparişi üzerine mimar Bernhard Fischer von Erlach eliyle kazanmış. Bahçeler ise 1744-1749 yıllarında İmparatoriçe Marie Theresa tarafından tamamlanmış. Şimdi ana binası, bahçeleri, karşısındaki Zafer Takı (Gloriette), İmparatorluk Saray Araçları Müzesi, Çocuk Müzesi ve Hayvanat Bahçesi ile Schönbrunn Sarayı bir sanat ve doğa müzesi.

Two million visitors per year at the SCHÖNBRUNN PALACE in Vienna

The Baroque palaces in Vienna are at the top of the most sought-after tourist locations. The Baroque Belvedere palace, the complex which was built as a summer residence offered by the Habsburgs to Prince Eugene of Savoy as a token of recognition for his bravery in defending the city during the Siege of Vienna as well as the two imperial palaces, the Hofburg Palace, the principal winter residence of the Habsburgs and their preferred summer residence, the Schönbrunn Palace, constitute Vienna's most popular attraction centres for tourists. Schönbrunn's construction lasted from the 16th Century until the 19th Century. The palace acquired its Baroque features at the end of the 17th Century through the hands of the gifted architect Bernhard Fischer von Erlach commissioned by Emperor Leopold I. The gardens were completed between the years 1744 and 1749 by order of Empress Maria Theresa. Now the main building, the gardens, the Glorietta structure in the background facing the gardens, the Imperial Furniture Museum, the Children's Museum and the Schönbrunn Zoo, form an integrated museum complex for art and nature.

Schönbrunn Sarayı (üstte).
Schönbrunn Palace (above).

İtalya'nın Versay'ı: CASERTA SARAYI

Güney İtalya'daki Caserta Kraliyet Sarayı, Napoli'deki Bourbon kralları için 18. yy'da ya-

pılmış. Mimarı Luigi Vanvitelli 1752'de sarayın maketi gösterdiğinde Napoli Kralı 7. Charles, gözyaşlarını tutamadıysa da İspanya Kralı olmak için tahtı oğluna bırakması gerektiğinden, bu sarayda da hiç oturamamış. Avrupa'daki pekçok saraya politik ve sosyal açıdan örnek olan Versailles Sarayı'na en çok benzeyen saray Caserta, 18. yy'da yapılan sarayların da en geniş ve en büyüğü. Dünya Miras Listesi'nde olan sarayda 1200 oda, iki düzine salon, bir büyük tiyatro ve muazzam bir park var. <http://whc.unesco.org/en/list/549/gallery/>

Italy's Versailles: PALACE OF CASERTA

The Royal Palace of Caserta in Southern Italy was built in the 18th Century for the Bourbon Kings of Naples. In 1752, when architect Luigi Vanvitelli presented King Charles VII of Naples the grandly scaled model for Caserta, it filled Charles with emotion "fit to tear his heart from his breast". However, he never slept a night at the Reggia, as he abdicated the Neapolitan throne in 1759 in favour of his son Ferdinand to become King Charles III of Spain. Among the many palaces in Europe, politically and socially emulating the Versailles Palace, the Caserta Palace is the one which most closely resembles Versailles. It is also the widest and largest palace constructed in the 18th Century. The Reggia di Caserta inscribed on the UNESCO World Heritage List, has 1200 rooms, two dozen reception rooms, a large theatre and a splendid park. <http://whc.unesco.org/en/list/549/gallery/>

Alman, Viyana ve Fransız Barok sentezi: WÜRZBURG SARAYI

Bavyera'nın küçük şehri Würzburg'da, yapımını Würzburg Prensi Johann Philipp Franz von Schönborn ve kardeşinin 1720'de başlattığı, 1744'de tamamlanan bu sarayın önemi çok büyük. Ustaca bir araya getirilen Alman Barok stillerinin yanısıra, Fransız şato mimarisini, Viyana'nın emperyal Barok öğelerini de barındırıyor. Çünkü Kraliyet mimarı Balthasar Neumann başkanlığında Alman mimarlar Johann Lukas von Hildebrandt ve Maximilian von Welsch ve Fransız Baroku'nun temsilcileri Robert de Cotte ve Germain Boffrand'dan oluşan bir ekip tarafından biçimlendirilmiş. Venedikli ressam Giovanni Battista Tiepolo ve oğlu Domenico da 1751 to 1753'e kadar dünyanın en büyük freskini Würzburg Sarayının tavanına nakşetmişler. Birden çok yapıya ve 400 odaya sahip sarayın bahçeleri de önemli. <http://whc.unesco.org/en/list/169>

Synthesis of German, French and Viennese Baroque: the WÜRZBURG RESIDENCE

The magnificent Baroque palace in the small Bavarian city of Würzburg, commissioned in 1720 by the Prince of Würzburg, Johann Philipp Franz von Schönborn and his brother, and completed in 1744, occupies an important place in the history of architecture. It represents a skilful combination of various German Baroque styles and French castle architecture featuring as well elements of Viennese imperial Baroque. The palace was in fact designed and built by an international team led by Royal Chief Architect Balthasar Neumann, consisting of German architects Johann Lukas von Hildebrandt and Maximilian von Welsch and the representatives of French Baroque architecture, Robert de Cotte and Germain Boffrand. Venetian painter Giovanni Battista Tiepolo and his son Domenico worked from 1751 until 1753 to paint world's largest fresco on the ceiling of the Würzburg Residence. Consisting of several buildings with a total of 400 rooms and surrounded with wonderful gardens, the "Würzburg Residence with the Court Gardens and Residence Square" was inscribed on the UNESCO World Heritage List in 1981. <http://whc.unesco.org/en/list/169>

TOPKAPISARAYI ADALET KULESİ

Topkapı Sarayı'na Boğaz'dan baktığınızda gözünüze çarpan ilk şey, haşmetli yapısıyla Adalet Kulesi'dir. Gelin, sultanın sonsuz adaletini temsil eden bu kuleye yakından bakalım...

TOPKAPI PALACE JUSTICE TOWER

The first thing that catches the eye when you look at the Topkapı Palace from the Bosphorus is the majestic structure of the Tower of Justice. Let's look closely at this tower representing the eternal justice of the Sultan...

opkapı Sarayı yüksek bir saray değildir; kare biçimli, tek katlı bir plân üzerine inşa edilmiştir ve “dikeyde yükselen” değil “yatayda genişleyen” bir yapıdır.

Aslında “saray” deyince insanın aklına göğe yükselen, başı bulutlarda, görkemli yapılar geliyor, çünkü saray mimarisinin Batı’daki örnekleri çoğunlukla böyle. Ama işte Topkapı Sarayı’nda bu durum geçerli değil. Çünkü Osmanlı İmparatorluğu’nda padişahlar sadece “Allah’ın kulu” olduklarına ve yeryüzündeki hükümdarlıklarının “geçici bir hizmet” olduğuna inanıyorlardı. Bu yüzden de yüksek yapılarda değil, az katlı, yaygın mekânlarda yaşamayı tercih ediyorlardı. Ancak yaşadıkları yerleri güzelleştirmek için bahçe işlerine ve iç süslemelere özen gösteriyor, geniş ve içinde her türlü bitkinin yetiştirildiği bahçelerle, yüksek sanat ürünü iç süslemelerin olduğu odalarda yaşıyorlardı.

Sarayın bazı bölgelerinde asma kat mantığıyla, giriş kattan daha yüksek odalar da bulunuyordu. Hâl böyleyken bu sarayın hayli yüksek, Boğaz’ın ortasından dahi bakılsa görünen bir parçası var. Burası Topkapı Sarayı Adalet Kulesi. Bu kulenin, İstanbul’un her yerinden görünecek kadar yüksek olmasının nedeni ise Osmanlı sultanlarının sonsuz adaletini temsil etmesi.

Osmanlı’da hukuka uygunluk anlayışı

Osmanlı İmparatorluğu’nda hukuk çok önemliydi. Hem gündelik yaşamda, hem devlet işlerinde hakların korunması için azami özen gösterilirdi, kadılık sistemi çok gelişmişti ve toplumsal düzenin korunması için, bazen küçük suçlara bile bugün belki bizlere çok “ağır” gelecek cezalar verilirdi. Tabii ki suçluların akıbeti çoğunlukla “padişahın iki dudağının arasında”ydı ama bu inisiyatif cezada olduğu gibi “af”ta da ortaya çıkıyordu. Yani padişah hem cezalandırıcı hem de affediciydi. Elbette bu durum suçun niteliğine göre değişiklik gösterirdi. Ancak ne olursa olsun kazanan adalet, kazanan hak olurdu. İşte Adalet Kulesi bu sistemi temsil ediyor. Harem ile Divan’ın toplandığı Kubbealtı arasında yer alan bu yapı ile uzaktan bakanın bile sultanın adaletinden emin olmasını amaçlanıyor. Gerçekten de bugün Boğaz’ın neresinden bakarsanız bakin, saraya dair görünen tek yapı bu kuledir.

Padişah Kafes-i Hümayun’un ardında mı?

Adalet Kulesi Fatih Sultan Mehmet Dönemi’nde yapılmış, 1527-1529 yılları

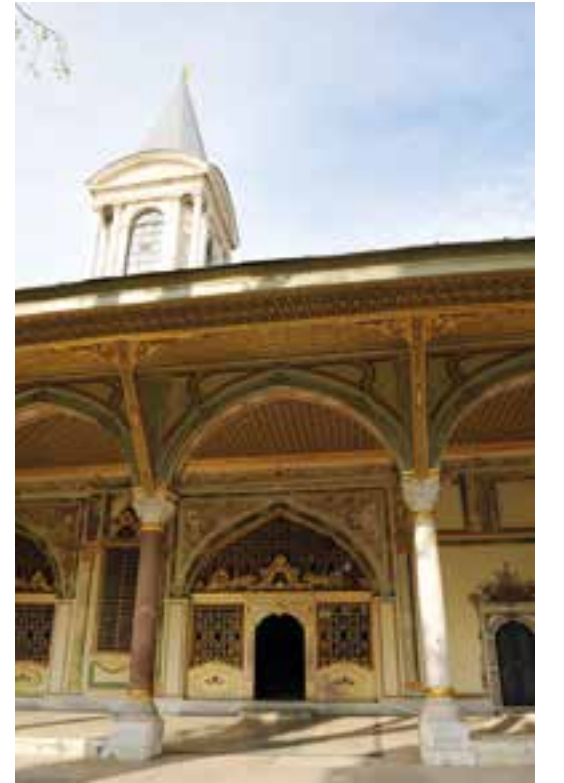
Adalet Kulesi’nden Boğaz’a bakış (sol sayfa) ve Topkapı’nın bahçesinden kule görüntüleri.
A look at the Bosphorus from the Tower of Justice (left page) and views of the Justice Tower from the Topkapı Palace gardens.

Topkapı Palace is not a high-rise complex; it was built on a single-floor square-shaped plan as a structure “expanding horizontally” as opposed to “rising vertically”. In fact, speaking of “palace”, what comes to mind are the stately buildings rising to the sky with head in the clouds, as in the case of most palaces in the Western world. But this does not apply in the case of Topkapı Palace. Since the sultans of the Ottoman Empire saw themselves as humble “servants of God” and their rule on earth as a “temporary duty”, they did not reside in tall buildings, but preferred to live in low-rise structures and spaces spreading out on a horizontal plane. However, they put pride in beautifying the places where they lived, with particular emphasis on gardens and interiors. They created spacious gardens with a great variety of plants and lived in rooms decorated with sophisticated ornaments. In some parts of the palace, there were also mezzanine level rooms higher than the ground floor. Be that as it may, the palace features yet a very tall section that can be seen even from the middle of the Bosphorus: the Topkapı Palace Tower of Justice. The reason for that tower to be so high that it can be seen from anywhere in Istanbul is the fact that it represented the eternal justice of the Ottoman sultans.

The Ottoman concept of rule of law

The Ottoman Empire attached great importance to law. Compliance with the law was a carefully respected principle, in matters of daily life as well as in state affairs. The kadhi (Muslim judge) system was quite developed and, in order to protect social order, sometimes even small offenses were punished by sentences which may be considered extreme today. Of

Divan-ı Hümayun'un içi ve dışı ile Kafes-i Hümayun (en üstte). Adalet Kulesi'nin merdivenleri (sağ sayfa, solda), Topkapı Sarayı'nın bahçesi ve Adalet Kulesi (sağ sayfa).

Views from the inside and outside of the Imperial Council Hall and the "Imperial Lattice" (top); Staircase of the Tower of Justice (left on the right page); gardens of the Topkapı Palace with the Tower of Justice in background (right page).

arasında yani I. Süleyman Dönemi'nde ise genişletilerek bugünkü haline getirilmiş. II. Mahmut Dönemi'nde ise kulenin üst kısmını yeniden yaptırıldığı biliniyor. Saray silüetinde önemli bir yere sahip olan Adalet Kulesi, Osmanlı İmparatorluğu'nda yönetim kararlarının alındığı yerd. Günümüzdeki Bakanlar Kurulu'nun karşılığı "Divan-ı Hümayun"un rutin toplandığı, devlet işlerini konuştuğu bu alana, zaman zaman Şeyhülislam da gelir, konuşulanları dinler ve görüşünü bildirirdi. Padişah, toplantılara her zaman bizzat katılmaz, vezirini vekil olarak gönderirdi. Zaman zaman da salonda bulunan küçük kafesin yani Kafes-i Hümayun'un ardındaki odadan konuşulan konuları dinlerdi. Ancak ne zaman orada olduğu bilinmezdi. Bu da toplantının padişah sanki oradaymışçasına, her zaman disiplin içinde geçmesini sağlardı. Padişah bazen ve eğer isterse, kafesin ardındaki perdeyi kapatır ve böylelikle toplantının bitirilmesini istediğini belirtmiş olurdu.

Adalet Kulesi deyince akla gelen en önemli tarihi olaylardan biri de Yeniçeri Ocağı'nın ortadan kaldırılmasıdır. Nitekim, 1826 yılının Haziran ayında Adalet Sarayı'nda yapılan uzun ve gizli toplantıların ardından Yeniçeri Ocağı'nın ortadan kaldırılmasına karar verilmişti. Bu kararı II. Mahmut Kafes-i Hümayun'un arkasından dinlemiş, veziri aracılığıyla ocağın kaldırılması fikrine onay verdiğini söylemişti.

course the fate of criminals was often "between the sultan's two lips" so to speak; but this power included also the prerogative to pardon. In which direction the sultan would use his power was subject to the nature of the offense. However, justice was served at the end. The Tower of Justice is the landmark of that system. Located between the Imperial Council and the Harem, the tower symbolizes the eternal vigilance of the sultan against injustice. Everyone from afar was supposed to be able to see the tower to feel assured about the sultan's presence. Indeed, from whichever place at the Bosphorus you look at the palace, the Tower of Justice is visible.

Is the Sultan behind the Imperial Lattice?

The tower was originally constructed under Sultan Mehmet II (the Conqueror) and renovated and enlarged by Sultan Süleyman I (the Magnificent) between 1527 and 1529. Sultan Mahmut II elevated the tower further by rebuilding its lantern in 1825 while retaining the original base. Eventually, a belvedere in Empire style was added onto the tower during the reign of Sultan Abdülaziz (1861-76). The Tower of Justice occupying a prominent position in the silhouette of the palace is placed over the Imperial Council Hall, the venue where important decisions were taken. Corresponding to today's Council of Ministers, the Imperial

Council of the Ottoman Empire was the organ where the state affairs were discussed. Occasionally, the Sheikh ul-Islam, (the chief religious official in the Ottoman Empire) would also take part in the deliberations of the council and voice his opinion. The Sultan did not always join in the meeting, but would be represented there by a vizier. From time to time he would follow the council sittings behind a small latticed window overlooking the Council Hall. However, it was not known when he was there. Thus, this form of secret surveillance ensured that the meeting was always performed in proper order as if the sultan's eyes and ears were present. Occasionally, the Sultan would signal his order to end the session of the council by pulling the curtain of his "Imperial Lattice". One of the most important historical events associated with the Tower of Justice is the abolition of the Janissary Corps. Indeed, in June 1826, the decision to abolish the Janissary Corps was taken after a long and secret meeting of the Imperial Council. Sultan Mahmut II followed the discussions from his latticed window and gave his approval through the intermediary of a vizier.

Fatih Sultan Mehmet in court

The Ottomans attached great importance to the proper administration of justice. The Tower of Justice was precisely the symbol of that rigor. The following episode adequately illustrates the rule of law under the Ottoman Empire:

Fatih Sultan Mehmet picks out a land on which he wants to build a mosque. But the land is private property and belongs to a Greek citizen. Fatih offers to buy the land by sending him a messenger. But the citizen in question says "No" and refuses to sell his land. Fatih Sultan Mehmet decides to build the mosque anyway without the consent of the land owner, on the grounds that the citizen would use his land for temporal purposes, while a mosque is dedicated to God. The citizen is dismayed and goes to court. But on the day of the hearing, he is quite impressed to see that the Sultan himself appears before the kadhi. Moreover, the court rules in his favour by judging the Sultan wrong and condemning him to pay an indemnity of two thousand gold coins. This case is testimony to the fact that "you were not allowed to commit injustice even if you were the sultan." And this story is an example illustrating the existence of equal justice for everyone in the Ottoman Empire. For 400 years, the Tower of Justice has been a place where justice was administered by the Ottoman Empire. Today, it is awaiting its visitors with its impressive appearance. If you happen to cross the Bosphorus by boat, do not fail to wave at this beautiful tower. It is worth it!

Fatih Sultan Mehmet mahkemede

Osmanlı İmparatorluğu'nda adaletin doğru dağıtılmasına çok önem verilirdi ve bu kule de işte o titizliğin sembolüydü. Bunu çok güzel gösteren bir örneği anlatalım:

Fatih Sultan Mehmet bir arazi beğenir ve buraya cami yaptırmaya karar verir. Ancak arazi özel mülktür ve Rum bir vatandaşa aittir. Fatih, vezirini vatandaşa gönderir ve arsayı satın almak istediğini iletir. Vatandaş "Hayır" der, arazisini satmaya yanaşmaz. Fatih Sultan Mehmet, vatandaşın bu araziye dünya işleri için kullandığını, kendisinin ise camiyi Allah için yaptıracağını düşünür ve vatandaşın izni olmaksızın camiyi yaptırır. Vatandaş çok üzülür ve kadiya başvurur. Duruşma günü Fatih Sultan Mehmet'in kadının huzuruna bizzat geldiğini gören vatandaş da bu durumdan çok etkilenir. Çünkü Fatih Sultan Mehmet'in haksız olduğuna hükmedilir ve arazinin tazmini için iki bin altın ödemesine karar verilir. Bu olay, "padişah da olsanız haksızlık yapamayacağınızın" bir göstergesidir. Ve bu hikâye, Osmanlı İmparatorluğu'nda adaletin herkes için eşit olduğunu göstermek için anlatılan bir örnektir.

Osmanlı İmparatorluğu'nda 400 yıl boyunca adaletin dağıtıldığı bir yer oldu Adalet Kulesi. Bugün de görkemli yapısıyla ziyaretçilerini bekliyor. Vapurla Boğaz'dan geçebiliyorsanız, bu güzel kuleye bir el sallamayı unutmayın. Buna değer!

FRESCO

İLK İNSANIN MAĞARASINA ÇİZDİĞİ
İLK ÇİZGİYLE BAŞLAYAN, RÖNESANS'TA
DORUĞUNA ULAŞAN, YAPILDIĞI DUVARLA
BÜTÜNLEŞİP ZAMANA MEYDAN OKUYAN,
TARİHİN "İLK GÖRSEL BELGESELİ" SANAT:

FRESCO

Started with the first drawings on cave walls by primitive men and reached its peak with the Renaissance, defying time by integrating with the wall it is carved on; art is "the first visual documentary" of history:

resk, mağara resimleri ile tarih öncesine kadar iner. Bilinen en eski fresk ise Anadolu'da, Çatalhöyük ve Hacılar kazılarında bulunmuş olup, MÖ 7. yy, Cilâltaş Devri'ne ait. İtalya'da Ortaçağ sonlarından 17. yy'a kadar, ya olguları belgelemek için ya da sadece dekoru süslemek amacıyla, iç mekân duvarlarına uygulanan başlıca resim tekniği fresk olmuş. Mezopotamya Uruk'taki Boyalı Tapınak'takiler ile

Teleylat-Gasul'de bulunan geometrik süslemeli freskler MÖ 3. binli yıllardan. Asur, Nuzi Sarayı duvarlarındakiler MÖ 2. bin yıl ortalarına ait. Fenikelilerin, Girit'teki Minos uygarlığının ve Roma'nın fresk zenginliği de bulgularla destekli. Pompei ve Herculaneum'daki bulgular, freskin ev içlerinde yaygın olduğunu gösteriyor. Domitilla ve Priscilla katakombaları (ilk Hristiyanların yer altına yaptıkları mağara mezarları) ise Kapadokya kaya kiliselerinde olduğu gibi İsa'dan sonraki ilk yılların freskleri, Hristiyan sanatının öncüsü olarak kabul ediliyor. Hindistan, Ellora ve Ajanta'daki Budha tapınak freskleri MS 5. ve 8. yy'lara ait. Fresk, Doğu Roma'da imparatorluk kuruluşundan 15. yy ortalarına kadar mozaikle birlikte bolca kullanılmışsa da son dönemde pahalı olan mozaik terk ediliyor.

15. yy'da Sırp ve Makedonya kiliselerinde, sonra Osmanlı Giriti'nde ve Aynoroz Manastırı'nda gelişkin fresklere rastlanıyor. İslam sanatında ise insan resmi haram sayıldığından, manzara, çiçek ve meyvalı kompozisyonlarda olduğu gibi, fresk yalnız sivil mimaride ve küçük ölçekte kullanılıyor.

Sol sayfa: İtalya Pompei kenti freskolarından bir kesit, Kiraz Yiyen Kuş (mountainpix/shutterstock.com)
Sağ sayfa: Floransa, Vecchio Sarayı'ndan kadın freskusu (Timur Kulgarin/shutterstock.com) (sol üstte).
Viyana'da Karlskirche'nin freskolarla kaplı kubbesinden detay (Angelina Dimitrova/shutterstock.com) (sol altta).
Bahar Tanrıçası, MÖ 1. yy Roma freskusu (AISA - Everett/shutterstock.com) (sağda).

Left page: A section from city frescoes of Pompei, Italy, A Bird Eating Cherries (mountainpix/shutterstock.com) Right Page: A woman fresco from the Vecchio Palace, Firenze (Timur Kulgarin/shutterstock.com) (left above).
Detail from the dome of Karlskirche, Vienna, covered with frescoes (Angelina Dimitrova/shutterstock.com) (left below).
The Goddess of Spring, 1st century BC, a Roman Fresco (AISA - Everett/shutterstock.com) (right).

© Rasim Konyar & Shutterstock

Frescoes go back as far as to prehistoric times with cave drawings. The oldest frescoes known were found in Anatolia, at Çatalhöyük and Hacilar excavations and belong to the Neolithic age, 7th century BC. Fresco was the main drawing technique in Italy applied to the inner walls for fact documentation or for mere decoration purposes from the end of the medieval age until the 17th century.

Those that were found in the Painted Temple at Uruk in Mesopotamia and the geometrical decoration frescoes that were found in Teleylat-Gasul are from 3rd century BC. Those that are on the walls of Nuzi Palace of the Assyrians are approximately from 2nd century BC. The fresco enrichment of the Phoenicians, the Minos civilisation in Crete and Romans are supported with evidences. The foundlings in Pompei and Herculaneum reveal that frescoes were widespread inside homes. Frescoes of Domitilla and Priscilla catacombs (cave graves that were made under the ground by the first Christians) are from first years after Christ and they are assumed to be the pioneers of the Christian Art at the rock churches in Cappadocia. The Buddha temple frescoes in India, Ellora and Ajanta belong to 5th and 8th centuries AD. Although frescoes were abundantly used with mosaics from the establishment of the Roman Empire until mid 15th century, use of mosaics

GIOTTO'nun "CANA'da DÜĞÜN"ü

Giotto'nun en önemli eseri Padova'daki Scrovegni (Arena) Şapeli'ne 3 ana tema içinde yaptığı; okuma yazma bilmeyenlere İncil'i bir resimli roman gibi okutan, Joachim ve Anna'nın, Bakire Meryem'in ve İsa'nın yaşamından kesitler içeren freskler dizisi. Bunların içinde en çok sevileni de İsa'nın ilk mucizesini anlatan "Cana'da Düğün" freski. Bu freskte İsa, annesi ile birlikte Cana'da uğradığı bir düğündeki şarabın bitmesi üzerine, suyu şaraba dönüştürüp evsahibini ve görenleri şaşırtıyor. Giotto bu fresk dizisinde sahnelerin arka plânını Bizans altın yaldız geleceğinden ayrılıp mavi renkle yapmış. Ağaç ve bitkilerle örtülü tepeler ve doğru seçilmiş mimari öğelerle kurduğu doğal sahnelerin bu kadar etkili olmasının bir nedeni de ön plândaki yüzlerin ifadeleri olmuş

GIOTTO's "WEDDING at CANA"

The most important work of Giotto is the series of frescoes he made at the Scrovegni (Arena) Chapel in Padua in three main themes – sequences from the life of Christ, the Virgin Mary and Joachim and Anna - enabling those who are illiterate understand the Bible by way of a graphic novel. The most favourite one among these is the fresco of "Wedding at Cana" that narrates the first miracle of Christ. In this fresco, Christ astonishes the host and onlookers by transforming water into wine that was depleted at a wedding he called at with his mother at Cana. In these fresco series, Giotto used blue colour at the backgrounds quitting the traditional Byzantine gold bronze. Another reason for such effectiveness of these natural scenes he set with hills covered by trees and vegetation and scrutinized architectural elements are the expressions of the faces in the foreground.

Üstte, kutu içinde: Giotto'nun Scrovegni Şapeli'ndeki ünlü freskinden bir kesit. (AISA-Everett/shutterstock).

Sol sayfa: Floransa Santa Maria Kilisesi kubbe freskleri (Luca Grandinetti) (üstte), Tiepolo'nun Würzburg Sarayı'ndaki eserleri (AISA-Everett) (ortada), Floransa Vecchio Sarayı freskoları (Stavrida/shutterstock.com) (altta). Sağ Sayfa: Sistine Şapel, Adem'in Yaradılışı'ndan detay (AISA-Everett/shutterstock.com) (en üstte), Göreme Elmalı Kilisesi (Rasim Konyar) (altta).

Kariye Müzesi'nden iç mekan ve freskolardan bir görüntü (Rasim Konyar) (kutu içinde).

Above, in a box: A section from the famous fresco of Giotto in Scrovegni Chapel. (AISA-Everett/shutterstock).

Left page: Dome frescoes of the Santa Maria Church in Firenze (Luca Grandinetti) (above), works of Tiepolo at the Würzburg Palace (AISA-Everett) (middle), frescoes of the Vecchio Palace in Firenze (Stavrida/shutterstock.com) (below).

Right page: Sistine Chapel, a detail from Creation of Adam (AISA-Everett/shutterstock.com) (topmost), Elmalı Church (The Apple Church) at Göreme (Rasim Konyar) (below).

A view of the indoors and frescoes of Chora Museum (Rasim Konyar) (In box).

Ortaçağ'dan Rönesans'a

13. yy'dan sonra en başarılı freskler İtalya'da görülmüş. Cimabue'den (1240-1302) Michelangelo'ya bir çok usta sanatçı fresk tekniğini de geliştirmiş. Michelangelo'nun Sistine Şapeli tavanındaki "Adem'in Yaradılışı" ve "Kıyamet Günü", Rafael'in "Atina Okulu" ve "Loggia"sı dünyadaki en başarılı freskler diye değerlendiriliyor. Ancak, freski yeniden yaratan başka biri var ki o da Erken Rönesans'ın öncülerinden Giotto! O, Aziz Francesco'nun yaşamından kesitler içeren ilk önemli çalışması olan Assisi fresklerinde, çiçekler, kuşlar ve güneşle konuşabildiğine inanılan Aziz'in öykülerini o kadar canlı resmetmiş ki sonunda bu kompozisyonları "tanrısal bir anlayışla yaptığı"na hükmedilmiş. Giotto'nun "ilk"leri arasında resme perspektif, üçüncü boyut, duyguları yansıtan ifadeler ekleme ve esere imza atma da var ki böylece sanat,

in later periods were left due to high cost. In 15th century we come across advanced frescoes in Serbian and Macedonian churches then at the Ottoman Crete and the Monastery of Mount Athos. And as the human figure is assumed to be illicit in the Art of Islam frescoes were only used in the civilian architecture and at small scale as observed, within landscapes, flower and fruit compositions.

From the Mediaeval Age to Renaissance

After 13th century the most successful frescoes are seen in Italy. Many masters of art, from Cimabue (1240-1302) to Michelangelo have also developed the fresco technique. Michelangelo's "Creation of Adam" and "The judgement Day" at the ceiling of the Sistine Chapel, Rafael's "Athens School" and "Loggia" are valued as the most successful frescoes in the world. But, there is someone who recreated fresco: Giotto, one of the pioneers of Early Renaissance. In his initial important work, the Assisi Frescoes, that included sequences from the life of Saint Francesco, he drew the stories of the Saint who believed to talk with the flowers, birds and the sun; so close to real that in the end he was reckoned to have done the compositions "by way of a Godly perception". Among the firsts of Giotto we come across perspective, third dimension and addition of sensitive expressions and signing of the work; thus art got rid of being a handicraft and an anonymous avocation. The fresh ground broken by Giotto who created a revolution with his frescoes at Assisi Church was followed by artists such as Gaddo Gaddi, his son Taddeo Gaddi, Ambrugio Lorenzetti, Orcagna and Masaccio.

RÖNESANS'ın İSTANBUL'daki ÖNCÜLÜ: KARIYE

Geçmiş 6. yy hatta daha da öncesine inen Kariye Kilisesi, Doğu Roma İmparatoru 2. Andronikos Dönemi'nde (1315 -1320), hazine bakanı Theodoros Metokhides tarafından yaptırılan onarım, ekleme ve bezemelerle bugünkü görünümünü kazanmış. Bu değişim Kariye'nin bir "mozaik ve fresk sarayı" ve "Rönesans'ın İstanbul'daki öncülü" olarak nitelendirilmesine yol açmış. 14. yy'da birçok İstanbullu ustanın gücü zayıflamaya başlayan Doğu Roma başkentini terkedip, İtalyan kentlerine yerleşmiş olması da bu nitelemeyi haklı kılan bir başka gösterge sayılabilir.

Hristiyan sanatında ancak 16. yy'da görülmeğe başlanan "mozaikte siyah giysili figürler", Kariye'de de var. Mozaikler dış ve iç nartekslerde yoğunlaşırken, freskler ise güney cepheye ekli, tek nefli şapel "Parekklesion"da yer alıyor. Kutsal Kitap'tan sahneler betimleyen "Anastasis", "Kıyamet Günü", "Meryem ve Oğlu", "Melekler" ve "Musa"nın iki paneli freskleri hayranlık uyandırıyor.

CHORA: PIONEER of RENAISSANCE in ISTANBUL

The history of the Chora Church goes back as far as to 6th century or even further; its present appearance was bestowed by restorations, additions and decorations that were made by Theodoros Metokhides, the Minister of Treasury, during the period of Andronikos II (1315-1320), the East Roman Emperor. This change let Chora be called the "palace of mosaic and frescoes" and labelled as the "Pioneer of Renaissance in Istanbul". In 14th century immigration of many Stambouliote masters, leaving the weakening East Roman Capital, for Italian cities can be regarded as another indicator to support this argument. The "figures in black dresses in mosaics" that hardly started to appear in 16th century already exist in Chora. While the mosaics thicken at inner and outer narthexes, the frescoes are found at the single naved chapel "paracclasion" added to the southern facade. Scenes from the Sacred Book: "Anastasis", "Doomsday", "Mary and her Son", "Angels" and two panels of "Moses" are admired.

GİRİT'in EGEMEN KADINLARI

Bronz Çağı'nın Giriti'nde MÖ 2700 ile MÖ 1450 yılları arasında en parlak dönemini yaşayan Minos uygarlığının saray kalıntılarındaki bulgular, onların inanç, kültürel deneyim ve estetik anlayışlarını yansıtıyor. Bulgular arasında saray duvarlarına "Gerçek Fresko" tekniği ile yapılmış freskler de var. "Safran Toplayıcıları" freski, safran ticaretiyle de uğraşıldığını kanıtlarken kadın ve erkekleri aynı işleri yaparken gösteren fresklerden, kadınların erkeklerle eşit haklara hatta fazlasına sahip oldukları da anlaşıyor. Uzmanlar burada erkek tanrılar olduğunu da gösteren bir kaç kanıta rağmen "tanrıçalar"a tapıldığını, kadınların dini törenleri de yönettiği yorumunu yapıyor. Nitekim, Knossos'ta çıkarılmış, "Boğadan Atlayış" freskinde, dini simge boğanın üzerinden atlayan erkek iken, onu boynuzlarından tutan, arkasından duranlar kadın. Minos ressamı, genellikle erkekleri kızıl-kahve, kadınları beyaz, altını sarı, gümüşü mavi ve bronz kırmızı renkle simgelemiştir. Balık, çiçek, kuş motifli fresklerle de doğaya duydukları sevgi ve saygıyı belgelemiştir!

THE DOMINANT WOMEN OF CRETE

The foundlings of the palace remains of the Minos civilisation who lived their brightest period in the Bronze Age in Crete, between 2700 BC and 1450 BC reflect their belief, cultural experiences and aesthetic concerns. Among the foundlings we also come across frescoes on the walls of the palace that were made with the "Real Fresco" technique. The "Saffron" collectors fresco is a proof that in those days the people were engaged in saffron trade; and the frescoes that show male and female gender at the same enterprise show those women had the same or even more rights than men. Although there are some proofs revealing that there are Gods as well but the specialist's remark that "Goddesses" are worshipped and also the religious ceremonies were directed by them. As a matter of fact, at the fresco, "jumping away from the bull", excavated from Knossos you can see that while the religious symbol man is jumping off the bull, the one who holds the horns and those at the rear are women. Painters of Minos in general symbolised men in red-brown and the women in white, golden yellow, silvery blue and bronzy red. And with the frescoes decorated with fish, flower, bird motives they show their love and respect for nature!

Towards the Renaissance

Giotto and his contemporaries were in favour of reflecting objects in their natural appearances rather than sticking on normative, religious-symbolic drawing. As a matter of fact, while literature and plastic arts, as well as architecture started tardily to leave the religion focused point of view of the Middle Ages and replaced by the new trend with the human at the centre which started to diffuse over Europe from Firenze under "Renaissance" identity. The Art of Fresco that reached its peak with the Renaissance and beyond religious

images drew the social change just like a visual documentary and bestowed them to history; gradually lost importance although tried to survive in 18th century, at the Baroque period with masters such as Tiepolo.

What is Fresco, how it is made and how many types does it have?

Fresco is a technique derived from the word "fresh" in Italian. It means a "drawing on a wall". "Freshness" refers to the fact that the surface for drawing should not be yet undercoated by plaster supposedly made by washed stream sand and caustic lime.

After the initial plaster dries up another layer of plaster is applied for strengthening; the drawing has to start while this layer is still wet, in other words "fresh". And the fresco paints are prepared by mixing metal powder dyes with a fixer made by water and lime. The artist has at most 7 hours to draw before plaster dries! The rest is easy. The plaster that starts to dry soaks the dye on it and integrates with the surface and the drawing, thus the surface, undercoat and the drawing become relatives and live for centuries. This is the way to make "Buon fresco": the "real fresco". If the drawing is made on dry plaster it is called "secco" or "mezzo fresco". The painter undercoats only the part of the wall that he is going to draw on that day. Of course, help is required to the master painter at monumental edifices. In such a case Maecenas (sponsor for the artists) comes into the scene and provides support with a crowded team.

In addition there is the "fine background technique", widely used especially in France. A layer of coating (arriccio) and a layer of plaster (intonaco); the painter draws the outlines of human figures on it by using red paint, he completes the painting at the second phase with paints thinned by lime paste.

bir zanaat ve anonim uğraş olmaktan çıkmış. Assisi Kilisesi'ndeki freskleri ile devrim yaratan Giotto'nun açtığı çığır, Gaddo Gaddi ve oğlu Taddeo Gaddi, Simone Martini, Ambrugio Lorenzetti, Orcagna, Masaccio gibi sanatçılar olgunlaştırmış.

Rönesans'a doğru

Giotto ve çağdaşları Ortaçağ'ın kuralcı, dinsel-simgesel resim ekolünün terk edilmesi ve nesnelerin doğal halleriyle gösterilmesini savunmuş. Nitekim

Sol Sayfa:

Kutu içinde: Minos Sarayı freskoları (Ochkin Alexey/shutterstock.com) (üstte), Knossos Sarayı'ndan ahtapot freskusu (vicspacewalker/shutterstock.com) (altta). Michelangelo'nun Sistine Şapeli'nden bir freskusu (AISA-Everett/shutterstock.com) (solda). Signorelli'nin eseri (AISA-Everett/shutterstock.com) (en üstte) ve İtalya Pompei kenti freskoları (photogolfer/shutterstock.com) (altta).

Sağ sayfa: Lorenzetti'nin Palazzo Pubblico'daki ünlü eserinden kesitler (AISA-Everett/shutterstock.com) ve Siena'daki Pubbico Sarayı (Alvaro German Vilela/shutterstock.com) (kutu içinde). MÖ 4. yy'dan Etrüsk freskolarına bir örnek (AISA-Everett/shutterstock.com) (sağda).

Left Page:

In box: Frescoes of the Minos Palace (Ochkin Alexey/shutterstock.com) (above), the octopus fresco from the Knossos Palace (vicspacewalker/shutterstock.com) (below). A fresco from Michelangelo's Sistine Chapel (AISA-Everett/shutterstock.com) (left). Work of Signorelli (AISA-Everett/shutterstock.com) (topmost) and frescoes of the city of Pompei, Italy (photogolfer/shutterstock.com) (below).

Right page: A section from the famous works of Lorenzetti at Palazzo Pubblico (AISA-Everett/shutterstock.com) and the Publica Palace in Siena (Alvaro German Vilela/shutterstock.com) (in box). A sample from the Etruscan frescoes from 4th century BC (AISA-Everett/shutterstock.com) (right).

LORENZETTI'nin DEMOKRASİ ZAFERİ

1337'de İtalya'da Siena'yı yöneten "Dokuzlar Konsülü", meclis binası "Palazzo Pubblico" nun toplantı salonu için ressam Ambrogio Lorenzetti'ye fresk siparişi vermiş. Lorenzetti projesini "İyi ve Kötü Yönetimin Alegorileri ve Kentte ve Kırsalda Etkileri" teması üzerine kurmuş. Salonun üç duvarını çepeçevre kaplayan iyi ve kötü yönetim sahnelerini her duvarda ikiye bölüp, kent ve kırsal yaşamı da resmetmiş. Freskler, kentte de kırsalda da iyi yönetilen insanların mutlu, sağlıklı ve iyi ilişkiler içinde olacağını göstermiş.

Kötü Yönetim'i anlatan freskte ise her yeri yıkılmış kent ile tarlaları çölleşmiş kırsala; korkunç yaratıklar, zorbalık, işkence ve ölümü hâkim kılmış. Sienalılarla doğrudan ilintili kararların alındığı meclis toplantı salonuna böylesi bir resmin 700 yıl önce yapılabilmesi ve yöneticilerin bu görüntülerin etkisinde karar almaları, sivil ve demokratik düşüncenin bir zaferi olarak yorumlanıyor. (Bkz: Rönesans Sanatı, Dr. Mehmet Üstünipek, lebriz.com).

LORENZETTI'S VICTORY OF DEMOCRACY

The "Noveschi Schism" that ruled Sienna in Italy in 1337 ordered a fresco for the meeting room of the "Palazzo Pubblico" (City Hall) from the artist Ambrogio Lorenzetti. Lorenzetti set his plot on the theme, "Allegories of Good and Bad Administrations and their effects on the urban and rural". He divided the scenes that cover all around the three walls of the hall into two: with Good and Bad Administrations where he also painted the life at urban and rural. The frescoes reflected that the people are happy, healthy and in good relations provided that they are well administered no matter where they lived. In the fresco where he reflected Bad Administration he drew demolished cities and countryside that turned into a dessert where frightening creatures, tyranny, torture and death were over swayed. Portrayal of such a description on the walls of a meeting room of the city hall 700 years ago, where decrees directly related with the people of Sienna were taken and administrators negotiating their decrees under the influence of these drawings is interpreted as the victory of civilian and democratic thought. (See: The Art of Renaissance [Rönesans Sanatı], Dr. Mehmet Üstünipek, lebriz.com).

o sıralarda edebiyat ve plastik sanatlar ve mimari de Ortaçağ'ın din odaklı bakış açısından yavaş yavaş kurtulmaya, merkeze insanı alan yeni akım, "Rönesans" kimliğinde Floransa'dan Avrupa'ya yayılmaya başlamıştı. Rönesans'la doruğuna ulaşan ve kimi dini tasvirlerden öte, toplumsal değişimi de tıpkı bir görsel belgesel gibi resimleyerek tarihe armağan eden Fresk sanatı, Barok dönemde, 18. yy'da Tiepolo gibi ustalarla varlığını sürdürdüyse de giderek önemini yitirmiş.

Fresco ne demek, nasıl yapılır, kaç çeşidi var?

Fresco, İtalyancadaki "taze" sözcüğünden türemiş bir teknik. "Duvar resmi" anlamına da geliyor. "Tazelik", resimlenecek yüzeyin yıkanmış dere kumu ve sönmüş kireçten yapılması gereken bir sıva ile henüz astarlanmamış olması demek.

İlk sıva kuruyunca dayanıklılığı artırmak için bir sıva daha yapılıp, işte bu tabaka henüz ıslak, "taze" iken resme başlanması gerekiyor. Fresko boya da madeni toz boya su ve kireç bileşimi bir bağlayıcı ile karıştırarak hazırlanıyor. Sıvanın kurumması ve resimleme için ressamın en fazla 7 saat vakti var! Sonrası kolay. Kurumaya başlayan sıva, üzerindeki boya emiyor, yüzey ve resimle bütünleşiyor, böylece birbiriyle akraba olan yüzey, astar ve resim, yüzyıllarca yaşıyor. "buon fresco"; "gerçek fresko" böyle yapılıyor.

Resim kuru sıva üzerine yapılmışsa ona "secco" ya da "mezzo fresco" deniliyor. Ressam her gün ne kadar alanı resimleyecekse yüzeyin o kadarlık kısmını astarlıyor. Elbette anıtsal yapılarda usta ressama yardım gerek. O zaman mesenler (sanatçıları destekleyen kişiler) devreye girip ona kalabalık bir ekiple yardım sağlıyorlar.

Bir de özellikle Fransa'da çok kullanılmış "açık fon tekniği" var. Yüzeye bir kat harç (arriccio), bir kat sıva (intonaco) sürülüyor; ressam, üstüne kırmızı boyayla insan figürlerinin ana hatlarını çiziyor, resmi, kireç kaymağından yapıp inceltilmiş boya ile ikinci aşamada tamamlıyor...

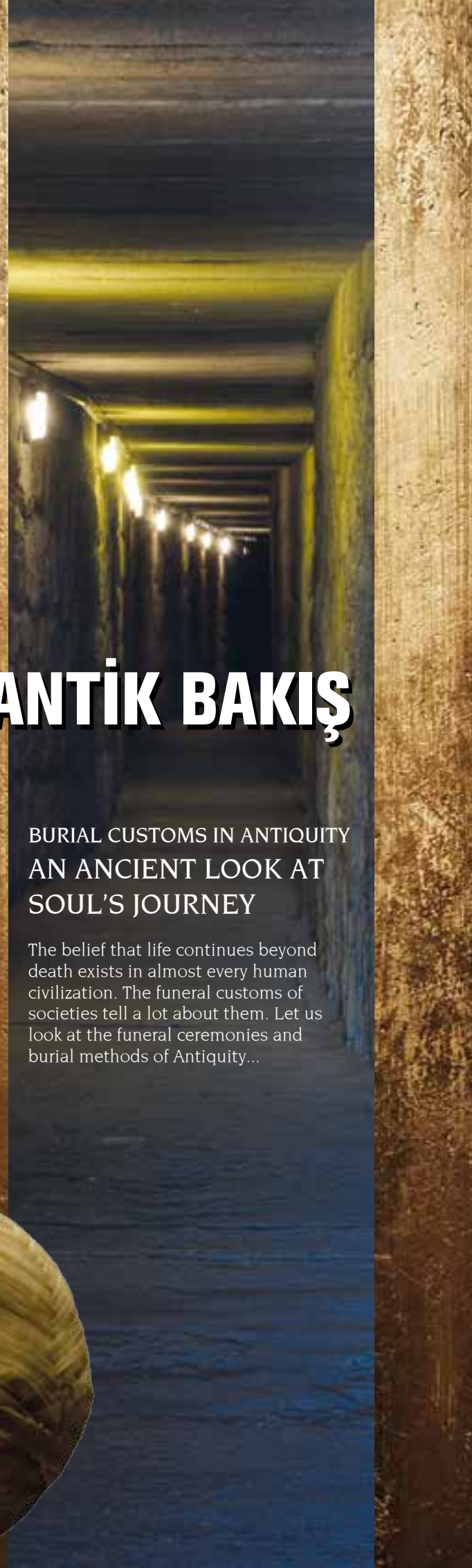
ANTİK ÇAĞ'DA ÖLÜ GÖMME ADETLERİ

RUHUN YOLCULUĞUNA ANTİK BAKIŞ

İNSANLARIN, HAYATIN ÖLÜMLE
BİTMEDİĞİNE OLAN İNANCI HEMEN HER
TOPLUMDA YERİNİ ALIYOR. TOPLUMLARIN
ÖLÜM VE CENAZE İLE İLGİLİ ADETLERİ
İSE ONLAR HAKKINDA ÇOK ŞEY
SÖYLÜYOR. ANTİK ÇAĞ'A GİTTİK, CENAZE
MERASİMLERİNE KATILDIK...

BURIAL CUSTOMS IN ANTIQUITY AN ANCIENT LOOK AT SOUL'S JOURNEY

The belief that life continues beyond death exists in almost every human civilization. The funeral customs of societies tell a lot about them. Let us look at the funeral ceremonies and burial methods of Antiquity...

lümle ilgili her ritüel, aslında yaşamla ilgili, yaşama biçimleriyle ilgili bir şeyler fısıldıyor kulağımıza... Antik Çağ'da olsun, Modern Dönem'de olsun insanların ölümü karşılama tarzı, hayatın nasıl karşılandığı hakkında da bilgiler veriyor. Tarih boyunca tüm topluluklarda görülen "ölü gömme" ritüelleri ise o topluluğun kültürel, sosyal yaşamını gözler önüne seriyor.

Aslında tüm topluluklarda yeri olan ölü gömme ritüeli, yaşamın ölümle bitmediğine olan inançtan kaynaklanıyor. İnsanın bir başka biçimde de olsa yaşamaya devam edeceği inancı, onu bu biricik yolculuğa "özel bir biçimde" uğurlama isteği uyandırıyor.

Sınıfsal ayırım

Ancak ölüm, tıpkı bugün olduğu gibi Antik Çağ'da da sosyal ve sınıfsal farklılıkların ortaya çıktığı bir alan. Kişinin gömülme biçimi, hayattayken ait olduğu sınıfa göre belirleniyor. Ölünün yanına konulan eşyalar da onun hayattaki yerine işaret ediyor. Örneğin gömülen kişi bir anneyse yanında bebeğinin eşyaları, bir avcıysa av malzemeleri oluyor. Her toplumun ufak tefek kendine has ölü gömme adetleri olsa da ritüeller aşağı yukarı birbirine benziyor. Bazı toplumlar ölülerini yakmayı ve küllerini özel kaplarda saklamayı tercih ederken bazıları onları toprağa gömüyor. Bazıları ölülerini ev içlerine gömerken bazıları dışarı defnediyor. Gömme biçimi, inanca göre değişse de çok büyük benzerlikler gösteriyor. Yerleşme yerinin içine yapılan definlerde, cesetler evlerin bir odasında, tabanın altına ya da yerleşme yerinin boş bir yerine gelişi güzel gömülürdü. Yakılarak gömülmüş ölülerin külleri ve yakma töreninden geriye kalanlar, çoğu kez "urne" denilen pişmiş topraktan bir kaba, bazen de tekne ve kapaktan oluşan "ostotek" ya da "larnax" denilen küçük taş kaplar içine konurdu. Ceset yakılmışsa cesedin giysileri de kabın içine konulurdu. "Kremasyon", yani cesedin yakılması, genellikle Roma Dönemi'nde ortaya çıkmış bir uygulama. Aslında erken dönemlerde de yapılan kremasyon, o dönemlerde ancak ekonomik nedenlerle tercih edilen bir uygulamaydı. Bir ailede hem toprağa gömme hem kremasyon yapıldığı da olurdu. Ölen kişi uzakta ölmüşse ve cesedi bulunamamışsa ya da ekonomik sorunlardan dolayı getirilememişse onun için temsili olarak boş bir mezar yapılırdı.

Öteki dünyaya yolculuk için para

Antik Çağ'da ölü gömme ritüellerindeki en karakteristik şey ölüleri takılar, kaplar, aynalar, oyuncaklar, savaş aletleri, tıp aletleri ve sikke gibi eşyalarla birlikte gömmektir. Ölü, hayattayken en sevdiği eşyalarla ya da onu temsil eden aletlerle birlikte gömülür. Bir de tabi yanına iki adet sikke konulur. Neden mi? Antik Çağ'da insanlar ölülerin yanına bir adet Birlik, bir adet de kent sikkesi koyarak ona, öteki dünyaya yapacağı yolculuk sırasında ihtiyacı olacağını düşündükleri yol parasını vermiş olurlardı. Birlik sikkeleri genelde ağıza, kent sikkelerini de ölünün avuç içine bırakırlardı...

Antik Dönem'de, tıpkı bugün gibi ölü gömüldükten sonra mezarın başında çeşitli törenler yapılırdı. Bu törenlerde şarap veya kesilen bir kurbanın kanı mezarın içine akıtılırdı. Ölünün başında yemekler yenirdi.

Neden Medusa?

Örenyerlerinde nekropol alanlarını gezmeyi sevenler, lahitlerin üzerinde aslan başı ve Medusa figürleri olduğunu, üzerinde bu tür "süs"lerden olmayan bir mezar bulmanın az rastlanan bir şey olduğunu bilir. Peki bu süslemelerin nedeni nedir? Cevap basit: Antik Çağ'da ölümler eşyalarıyla, çoğu zaman değerli eşyaları, takıları ve paralarıyla gömüldüğü

Indeed, every ritual associated with death is whispering into our ears something about life and life styles... Whether in Ancient Times or in the Modern Era the way people respond to death gives us clues about people's approach to life. Likewise, the "burial" rituals seen in all human communities throughout history reveal the cultural and social life of these societies.

In fact, the common origin of all burial rituals is the belief that there is life after death, albeit in another form. That belief incited people to bid farewell to their dead in a "special way" on this unique journey.

Class distinction

In Antiquity just as it is today, death was an area where social and class differences occur. The burial form of people was determined according to the class they belonged to during their lifetime. The objects placed next to the dead pointed out to his/her place during lifetime. For example, if the dead person was a mother she was buried along with baby goods; if it was a hunter the person was buried with hunting material. Though with some minor differences, funeral rituals of most communities are generally similar. Some communities burn their dead and keep the ashes in special urns, while others prefer to bury them directly under the soil. Some bury their dead inside their homes, while others bury them outside.

Burial forms differ according to faith. In the inside-the-home burial practice, the bodies of the dead were haphazardly buried under the floor or in an empty room of the house. Ashes of the dead buried after having been incinerated, and the rests of the burning ceremony were usually placed in a terracotta container called "urn", and sometimes in small stone vessels with a cover, called "ossuary" or "Lárnax". The clothes of burned corpses were placed into the vessel together with the remains of the body.

Generally speaking, "cremation", i.e. burning of corpses, was a practice emerged during the Roman period. In earlier stages, cremation was a practice preferred for economic reasons. Sometimes both cremation and soil burial were practiced in parallel in the same family. If the deceased person died away from home and could not be brought back due to the cost burden or the body was not found, an empty tomb was symbolically built in its name.

Gordion Tümülüsü'nde Mezar Odası'na giden Tünel ve bir Mısır Mumyası (solda), Aydın Arkeoloji Müzesi, mezar örneği (üstte). Fethiye Kaya Mezarları (sağda). The tunnel leading to the Burial Chamber at the Gordion Tumulus and an Egyptian Mummy (left page); a tomb sample at the Aydın Museum of Archaeology (top right). Fethiye Rock Tombs (on the right).

CİN DELİĞİ ya da PLUTONIUM

Pamukkale'deki Hierapolis Antik Kenti'nin en çok ilgi çeken köşelerinden birisi Cin Deligi olarak da bilinen Plutonium ya da Plutonion Mağarası. Yakın yıllarda keşfedilen bu mağara binlerce yıldır anlatılagelen ürkütücü bir öykünün de sahibi.

Antik Çağ inanışına göre ölümler, Hades'in ülkesine yani Ölümler Diyarı'na giderlerdi. Buraya varabilmek için ise büyük bir nehri geçmek gerekiyordu. Bundan sonra Ölümler Ülkesi'ne varılır ve ruhlar huzura kavuşurdu. Ölümler Ülkesi'ne geçişi sağlayan en önemli kapı ise bugün Cin Deligi olarak da adlandırılan Plutonion Mağarasıydı. Yani ölümler bu kapıdan geçerek Hades'in Ülkesi'ne varırlardı.

Bu inanışla ölümlerinin ağızına para yerleştiren Antik Çağ insanları, böylece kayıkçı Charon'un (Kharon) ölümlerini nehirinden geçirteceğine inanırlardı.

Burası aynı zamanda adak yeri olarak kullanılırdı. Yeraltı Tanrısı'na kurban edilecek boğa bu mağaranın ağızından içeri sokulurdu.

Aslında bir fay kırığının ağızında duran bu mağaradan termal suyun karbondioksiti, yani zehirli gazları çıkıyor.

Bu nedenle de yaklaşp soluyan insanlar kadar mağaranın ağızında uçan kuşlar için de ölümcül tehlikeler doğuruyor. Deniz kabuğu motifli bir mermer nişin örtüğü mağaranın ağızından, geçmişte yeraltı kaynaklarının sesinin duyulduğuna da inanılıyordu. Bugün gaz çıkışı kapatılmış olan mağara, efsanesi nedeniyle kent ziyaretçilerinin ilgi odağı oluyor.

İki bin yıl önce anlatmıştı

Antik Çağ coğrafyacısı Strabon iki bin yıl önce yazdığı Geographica adlı kitabında Plutonion Mağarası'ndaki gizemi şöyle anlatıyordu:

"...Burası o kadar yoğun ve puslu bir buharla doludur ki insan zemini zorlukla görebilir. Parmaklığın çevresine yaklaşan herhangi bir kimse için hava zararsızdır, çünkü sakın havada buhar dışarı çıkmaz; fakat parmaklıktan içeri geçen herhangi bir hayvan derhal ölür. Ben içeriye güvercinler attım, hemen öldüler. Fakat hadım olan Galler (Kybele Rahipleri) içeriye rahatlıkla girer, çukura yaklaşır, aşağıya sarkar, hatta nefeslerini tutarak bu sayede (ben onların yüzlerinde kusacaklarmış gibi bir ifade gördüm) belirli bir derinliğe kadar inerler. Bunlar gibi hadım edilmiş olmak veya tapınağın çevresinde yaşamak ya da tanrısal bir güce mazhariyet veya da buhara karşı panzehir olarak kullanılan belirli fiziksel güçlere sahip olmak, acaba bu bağışıklığın nedeni olabilir mi?

THE "JINN HOLE" OR PLUTONIUM

The Plutonion or Plutonium is a cave popularly referred to as "Jinn Hole" in the ancient city of Hierapolis near Pamukkale in modern Turkey's Denizli Province. In the ancient age, it was a religious site called Pluto's Gate. This cave which was discovered in recent years is the actual scene of a many thousand years old spooky story. According to the ancient belief, the dead would join the land of the Greek god Hades (whom the Greeks later started referring to as Pluton which the Romans Latinized as Pluto), the lord of the underworld everyone came to inhabit at life's end. The Plutonion Cavern was regarded as the main gate providing access to the Land of Hades. The dead had to cross first a large river situated inside the cavern in order to reach the Land of the Dead where their souls would finally rest in peace. The coin put in the mouth of the dead was supposed to be a passage fee to be paid to Charon or Kharon, the ferryman of Hades who carried souls of the newly deceased across the underworld river.

Ritual animal sacrifices were also common at the site. Bulls to be sacrificed to the Underworld God were thrown into the cave. In sober fact, the cave is located at the fracture point of a fault which emits toxic gases caused by underground geological activity, namely suffocating carbon dioxide gas from thermal waters. The fumes carry deadly risks for people or birds who would inhale them by descending into the cave. Since people died in the gas, it was thought that the gas was sent by Pluto, god of the underworld. A marble niche with a seashell motif covers the narrow entrance of the cavern, where it was believed in the past that the sound of the underground sources could be heard. Today the gas output is blocked. Due to the legend surrounding it, the cave continues to be a focus of interest for the visitors of the ancient city.

It was told two thousand years ago

Ancient geographer Strabo described the mystery of the Plutonion Cave in his book Geographica that he wrote two thousand years ago as follows: "...This place is so full of a thick and misty steam that one can barely see the ground. There is no risk for those approaching the vicinity of the fenced entrance since fumes do not come out in calm weather. But any animal that passes inside meets instant death. I threw in sparrows and they immediately breathed their last and fell. However, the Galli, the castrated priests of Cybele easily enter the Plutonion, descend near the pothole, hang down and crawl over the floor by holding their breath so as to be able to reach a certain depth inside the cavity (I have seen on their faces an expression like they were going to puke). Might the fact of being castrated like them or living around the temple or being endowed with a divine power or to possess certain physical forces used as effective antidote against steam constitute the cause of this immunity?"

Hierapolis'deki Cin Deligi ya da Plutonion Mağarası (üstte) ile bugün Hierapolis Arkeoloji Bölümü Tiyatro Buluntuları Salonu'nda sergilenen Tanrı Hades heykeli. Antik Tiyatro'da bulunmuş olan heykel; Roma Dönemi, MS 2. yüzyıl sonuna tarihleniyor (solda).

The Plutonion Cave or "Jinn Hole" at Hierapolis (above) and the statue of the god Hades currently on display at the Hierapolis Archaeology Department's "Theatre Finds Hall". The sculpture initially discovered at the Hierapolis Ancient Theatre is dated to the end of the 2nd century A.D. (left).

için bazı kişiler bundan yararlanmaya kalkmış ve mezar soyguncuları türemiş. İnsanlar da bu hırsızları aslan başı ve Medusa figürü ile korkutmayı amaçlamış. İnanişâ göre Medusa'nın gözlerine bakan kişi o anda taş kesilirdi. Bu figürler insanları gerçekten de korkutur, hırsızlıktan caydırırdı. Ancak zaman zaman Medusa'ya rağmen soyulan mezarlar da çıkardı.

Antik Çağ'da ölü gömme adetlerinden söz ederken tümülüslerden söz etmemek olmaz. Tümülüs Latince bir sözcük ve aslında "tepe" anlamına geliyor. Antik Çağ'da ise tümülüs denince akla gelen şey mezarlık. Ölülerin yıllarca üst üste gömülmesiyle oluşan tümülüslerde çoğunlukla yoksul halkın gömülü olduğunu söyleyebiliriz. Antik Yunanlılar kremasyon işlemini sık uygulamakla birlikte çocuk ve bebek cesetlerine asla yakma işlemi uygulamazdı. Likya ve Karya bölgesinde yaygın olan anıtsal mezar yapıları ise Klasik ve Helenistik Dönemler boyunca sık kullanıldı. Antik Çağ

Money for the journey to the afterlife

The most characteristic aspect of burial rituals in Antiquity is the burying of items such as coins, jewellery, pots, mirrors, toys, weapons and medical instruments along with the dead. The deceased person was buried together with its favourite objects or tools representing its profession or place in society during its lifetime. Especially, two coins, one Union and one City coin were placed on the body. Why? In ancient times, people believed that they were thereby supplying the dead persons with the money they would need for their journey to the other world. Usually, the Union coin was placed in the mouth and the City coin in the palm of the hand. In Antiquity, like today, various ceremonies were held by the grave after the burying of the dead. During this ceremony, wine or blood of a sacrificed animal was poured into the tomb. Meals were eaten at the graveside.

Why Medusa?

We observe that almost all the sarcophagi in the necropolis area of historical sites are decorated with lion's head and Medusa figures. So what is the reason for these decorations? The answer is simple: in Antiquity, the dead were buried most of the time with their belongings, valuables, jewellery and money. As a matter of fact, grave robbers were ready to take advantage of that situation. People decorated tombs with lion's head and Medusa reliefs in order to scare away thieves. According to popular belief a person looking into the eyes of the Medusa was immediately petrified. These figures were indeed effective in deterring theft. Nevertheless, there were still a number of graves being robbed despite the Medusa head...

Tumuli were an essential element of burial traditions in Antiquity. Tumulus is a Latin word which means hill. But the first connotation of

Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ndeki Balgat Roma Mezarı buluntularının sergilendiği vitrin. Mezardan çıkartılan eserler arasında cam şişeler, altın eşyalar, pişmiş topraktan koku şişeleri, kaplar, kaseler, mermer heykel parçası ve bir de Ostotek dikkat çekiyor (üstte). Aydın Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen Kremasyon Kabı, Roma Dönemi (solda), Anadolu'daki en ünlü mezarlardan biri olan Midas Tümülüsü'nden çıkartılan metal eserler; Fibula denilen çengelli iğneler ve Bronz Kaplar (sağda).

The showcase exhibiting the finds originating from the Balgat Roman Tomb at the Museum of Anatolian Civilizations in Ankara; among the artefacts excavated from the grave are glass bottles, articles of gold, terracotta perfume bottles, vessels, bowls, a piece of marble sculpture and an ossuary (above). Cremation Vessel, Roman Period (left); metal articles: safety pins called fibula and bronze vessels unearthed from the Midas Tumulus, one of the best-known burial mounds of Anatolia (right), on display at the Archaeological Museum of Aydın.

Aksaray Müzesi'nden Arıbaş mezar vitrini (en üstte), Kayseri Müzesi'nden Piring Lahit, Roma, MÖ 1. yy (üstte), Milet Müzesi, Koku Kapları (altta) ve Unguentarium örneği, Pişmiş Toprak, Roma Dönemi, Aydın Arkeoloji Müzesi (sağda).
Arıbaş tomb showcase at the Aksaray Museum (top); 1st century B.C. Roman Brass Sarcophagus at the Museum of Kayseri (above); Miletus Museum, Fragrance Cans (bottom); and an "unguentarium" sample, baked clay, Roman Period, Archaeological Museum of Aydın (right).

tumulus in the Ancient Age is a graveyard. A tumulus was a mound allegedly formed over the years by the buried corpses of poor people stacked on top of each other. The ancient Greeks applied the cremation method quite frequently, although they never performed it on dead infants or children. The monumental tombs common to the civilizations of Lycia and Caria were built throughout the Classical and Hellenistic Periods. The tomb types varied according to the status of the deceased person. There were six different types including simple pits dug in soil at the graveyard, stone sarcophagi, cube or "pithoi" graves, rock tombs, stone chamber tombs and "urn" graves. Rock tombs were built for people of higher status, in rocks suitable for carving. They can be found in many regions of Turkey. The King Rock Tombs located in Amasya are among the most famous ones. The tombs carved into limestone rock on the southern slopes of Mount Harşena, belonged to the rulers of the Pontus Kingdom having reigned in the region during the Hellenistic period from 333 B.C. to 26 B.C., and whose capital was the city of Amasya (Amaseia), established in the mountains above the Black Sea coast, in a narrow valley along the banks of the Yeşilırmak River.

According to historic accounts, there were some 21 rock tombs along the Yeşilırmak valley, although only a few of them have survived to the present day. The Rock Tombs draw attention for the passageways carved in their rear rather than for

MUMYALAMA GELENEĞİ

Antik Mısır, ölü gömme adetleri deyince en komplike düzenlemelere sahip uygarlıklardan biridir. Ölü'nün hem bedeninin hem de ruhunun huzur bulması için ilginç gömme teknikleri geliştirmişlerdir. Bunlardan en bilinen mumyalama tekniği. Tahnit de denilen mumyalama tekniği, ölen kişinin kimliğini öteki dünyada da koruyabilmesi için bulunmuş bir yöntemdi. Mısırlılar ölen kişinin öteki dünyada dirileceğine ve orada bir bedene ihtiyacı olacağına inandığı için bu yöntemi keşfetmişti. Ancak bu tekniğin 15. yüzyılda bazı başka çok tanrılı dinlerde de uygulandığı görülmüştür. Günümüzde Afrika'da yaşayan bazı kabileler de ölülerini hâlâ bu teknikle gömüyor. Antik Mısır'da mumyalama tekniği yalnız insanlara değil, boğa ve timsah gibi bazı hayvanlara da uygulanırdı. Mumyalama tekniğinde iç organlar boşaltılıp, vücudun dışı katranla kaplanır ve vücut yapısının bozulmaması için tuz benzeri bir kimyasalla kaplanır, ölü'nün elleri göğüste ya da karında birleştirilirdi. Mumyalama tekniği statüye göre farklılık gösterir. Mısır hükümdarları olan firavunlar çok daha özel tekniklerle mumyalanırdı ve uzun süre kimyasal maddelerle bekletilirdi ki bozulma daha az olsun. Bilinen en ünlü mumya, Krallar Vadisi'nde bulunan Firavun Tutankamon'a ait olan mumyadır. Tutankamon ve diğer mumyalar Kahire Müzesi'nin en dikkat çekici parçaları arasında yer alıyor. Türkiye'deki müzelerimizde de bazı mumya örnekleri sergileniyor. Örneğin Amasya Müzesi'nde 14. yy, İlhanlı Hanedanı'ndan İzzettin Pervane Bey'in eşi ve erkek çocuğunun mumyaları yer alıyor. Aksaray Müzesi'nde ise Çanlı Kilise kazılarında bulunan çocuk mumyaları sergileniyor.

THE TRADITION OF MUMMIFICATION

Ancient Egypt is one of the civilizations which can claim to have forged the most sophisticated burial customs. Indeed they created interesting burial techniques to allow both the body and soul of the dead to find peace. The best known of these is the mummification technique. Mummification also called embalmment was a method developed in order to permit the deceased person to preserve its identity also in the other world. Egyptians invented this method because they believed that a dead person would be resurrected in the afterlife and that he/she would need a body also in the other world. This technique was still practiced in the 15th century by the believers of some other polytheistic faiths. Today, some tribes living in Africa continue to bury their dead in that form. In ancient Egypt, mummification technique was not applied to humans only, but also to certain animals such as bulls and crocodiles. In the mummification technique, the body was first drained of its viscera, then covered off with tar and ultimately coated with a salt-like chemical substance in order to preserve the structure of the body. The hands were joined together on the chest or abdomen. Mummification techniques varied according to status. The Pharaohs who were the rulers of Egypt were embalmed with above-the-average special care. They were incubated for a long period of time in appropriate chemical substances with a view to ensuring a lower chance of deterioration. The most famous Egyptian mummy known is Pharaoh Tutankhamun's mummy discovered at the Valley of the Kings. Tutankhamun and other mummies are conserved in the Cairo Museum as the most remarkable pieces of that museum. In Turkey as well, some examples of mummies are on display in our museums. For instance, the mummies of İzzettin Pervane Bey from the 14th century İlkanid dynasty and of his wife and son are at the Museum of Amasya. Children's mummies found in excavations at the Çanlı Church (The Church with Bells) are on display at the Aksaray Museum.

mezar çeşitleri kişinin statüsüne göre yapılıyor ve mezarlıkta toprağa açılan çukurlara gömme; taş sandık mezar, küp veya "pitos" mezarlar, kaya mezarları, taş oda mezarlar ve "urne" mezarlar olmak üzere altı çeşit. Antik Çağ mezarları deyince akla gelen en önemli türlerden biri de kaya mezarları. Statüsü yüksek kişiler için yapılmış, oyulmaya ve işlenmeye uygun kayalarda oluşturulmuş bir mezar çeşidi olan kaya mezarlarına Türkiye'nin pek çok bölgesinde rastlamak mümkün. Ancak en ünlülerinden biri Amasya'da bulunan Kral Kaya Mezarları'dır. Helenistik Dönem'de, Amasya'yı MÖ. 333'ten MÖ. 26'ya kadar başkent olarak kullanan Pontus Kralları'na ait olan Kral Kaya Mezarları, Harşena Dağı'nın güney eteklerine, kalker kayalara oyularak yapılmış. Kral Kaya

their interior as such. Antiquity was an age keen on burying the dead with the utmost care, considering every possible detail to make them feel comfortable in their after-lives. To understand the spirit of the era it is necessary to examine the life styles, traditions and customs of the people of this period, as well as their attitude regarding death.

Aksaray Müzesi'nden Çocuk Mumyaları (en üst sağda) ve Amasya Müzesi'nden İzzettin Mehmed Pervane Bey'in eşine ait Mumya (sol üstte), Amasya Kral Mezarları (sol altta) ve Nevşehir Müzesi'nden Pışmış Toprak Lahitler, Roma Dönemi 3-4. yy (altta).

Children Mummies at the Aksaray Museum (top right) and the Mummy of İzzettin Mehmet Pervane Bey's Concubine at the Museum of Amasya (above left); the Amasya King Rock Tombs (bottom left); and Terracotta Sarcophagi, Roman Period (3rd-4th centuries) at the Nevşehir Museum (below).

Mezarlar'ında Yeşilirmak Vadisi boyunca, irili ufaklı 21 mezar olduğu bilinmekle birlikte bunlardan sadece birkaç tanesi günümüze gelebilmiş. Kaya Mezarları'nın içlerinden çok, arkalarına oyulmuş geçitler dikkat çeker. Antik Çağ, ölülerini mümkün olduğunca özenle gömen, öteki hayatlarında rahat etmeleri için her ayrıntıyı düşünen bir çağ idi. Dönemin ruhunu anlamak için bu dönem insanının yaşam biçimlerine, gelenek ve göreneklerine olduğu kadar ölümle ilgili tavırlarına da bakmakta fayda var.

İSTANBUL TÜRK VE İSLAM ESERLERİ MÜZESİ YENİDEN AÇILDI

© Özgür Açıkbaz & Rasim Konyar

100'ÜNCÜ YILINI KUTLAYAN MÜZE, TÜRK-İSLAM SANATININ HEMEN HER DÖNEMİNE AİT 40 BİNDEN FAZLA ESERE SAHİP. 2012'DE BAŞLATILAN ÇALIŞMALAR KAPSAMINDA 16.4 MİLYON TL HARCANARAK TAMAMLANAN RESTORASYON, SERGİLEME VE DÜZENLEME İŞİ, MÜZENİN TARİHİ VE SANATSAL ZENGİNLİĞİNİ ÖN PLANA ÇIKARIYOR.

THE TURKISH AND ISLAMIC ARTS MUSEUM REOPENS

Celebrating its 100th year, the museum has more than 40 thousand pieces from almost all eras of the Turkish and Islamic art. In 2012, the project unrolled consisted of a restoration work with a cost of 16.4 million TRY. The new exhibitions and installations highlight the historical and artistic richness of the museum even more.

ultanahmet'teki tarihi İbrahim Paşa Sarayı'nda yer alan İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi önemli bir restorasyon çalışmasının ardından yeniden hizmete

girdi. Türkiye'nin en özel koleksiyonlarını barındıran müze aynı zamanda 100. yaşını kutluyor. T.C. Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik'in de katıldığı İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi'nin açılış töreninde, çok sayıda davetli yer aldı. Törende Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı Prof. Dr. Ahmet Haluk Dursun, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürü Prof. Dr. Ahmet Emre Bilgili, Fatih Belediye Başkanı Mustafa Demir, TÜRSAB Yönetim Kurulu Başkanı Başaran Ulusoy, İstanbul Müftüsü Rahmi Yaran, Türk ve İslam Eserleri Müzesi Müdürü Seracettin Şahin ve müze çalışanları vardı.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik, restorasyonu tamamlanan Türk ve İslam Eserleri Müzesi'nin açılışında şunları söyledi: "Türk ve İslam Eserleri Müzesi'ni restorasyondan sonra yeniden açıyoruz. Bu müzelerde sergilediğimiz eserler, bizim medeniyetimizin temel unsurlarıdır. Müslümanlar böylesine büyük akıl, kalp ve estetik birikimiyle kendilerini dünyaya gösterdiler. Müslümanların; bizim medeniyetimizin göstermesi gereken şey, restorasyonunu yapıp açtığımız bu müzedeki eserlerdir. Bir tarafta bu eserleri yok edenlerin, insanları katledenlerin -adına ne denirse densin, isimlerinin içinde İslam'ın hangi kelimesi geçerse geçsin- İslam ile ilgisi olmadığını bir

T.C. Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik, Bakanlık Müsteşarı Prof. Dr. Ahmet Haluk Dursun, Fatih Belediye Başkanı Mustafa Demir ve TÜRSAB Yönetim Kurulu Başkanı Başaran Ulusoy açılış kurdelesini beraber kestiler (altta).

Culture and Tourism Minister Ömer Çelik, Undersecretary of the Ministry, Prof. Dr. Ahmet Haluk Dursun, Mayor of the Fatih District Mustafa Demir and TÜRSAB Chairman of the Board Başaran Ulusoy cut the opening ribbon together (above).

The Turkish and Islamic Arts Museum located in the historical İbrahim Pasha Palace in Sultanahmet has been reopened after a large scale restoration work. The museum, having the most special collections of Turkey, is celebrating its 100th year anniversary. The opening ceremony of the restored museum was honoured with the presence of the Minister of Culture and Tourism Ömer Çelik along with numerous other guests. Among the participants in the ceremony there were The Undersecretary Prof. Dr. Ahmet Haluk Dursun from the Ministry of Culture and Tourism, Istanbul Provincial Directorate of Culture and Tourism Manager Prof. Dr. Ahmet Emre Bilgili, Mayor of the Fatih Municipality Mustafa Demir, TÜRSAB Chairman of the Executive Committee Başaran Ulusoy, Mufti for Istanbul Rahmi Yaran, the Turkish and Islamic Arts Museum Manager Seracettin Şahin and the museum staff. This is what the Minister for Culture and Tourism, Ömer Çelik, stated about the newly restored Turkish and Islamic Arts Museum: "We are reopening the Turkish and Islamic Arts Museum after its restoration. The art pieces, which we exhibit in these museums, are the pillars of our civilization. The Muslims have shown themselves to the world with such an accumulation of intelligence, heart and aesthetics. What the Muslims, our civilization should show to the world are these works at our restored museum. We once again declare that those who destroy such works, no matter how they designate themselves and how they are defined by others, have no such relation with Islam. What we tell to the whole world is that for Islam, for Muslims, lives are sacred, children and women are sacred. Muslims who have thought like this have left these works to the world, the works that we exhibit at this museum. This is a message of peace. Other than these, those, who use our values and inflict violence on others, have no relation at all with Muslims and with our civilization. Hence, we both share this moment of joy, and unfortunately we feel impelled to give these messages."

MUHTEŞEM BİR KOLEKSİYON

Türk ve İslâm Eserleri Müzesi, Türk ve İslâm sanatı eserlerini topluca kapsayan ilk Türk müzesi. 19. yy sonunda başlayan kuruluş çalışmaları, 1913 yılında tamamlanmış ve müze, Mimar Sinan'ın en önemli yapılarından bir olan Süleymaniye Camii külliyesi içinde yer alan imaret binasında 1914'de "Evkaf-ı İslâmiye Müzesi" (İslâm Vakıfları Müzesi) adı ile ziyarete açılmış, Cumhuriyet'in ilanından sonra "Türk ve İslâm Eserleri Müzesi" adını almıştır.

1983 yılında, bugün içinde bulunduğu İbrahim Paşa Sarayı'na taşınan müze, 40 bin eseri aşan koleksiyonu ile, İslâm sanatının hemen her döneminden ve her türünden seçkin eserlere sahip. Müze'de, halı sanatının dünyadaki en zengin koleksiyonunu oluşturan halı bölümünün yanı sıra; 7. yy'dan 20. yy'a uzanan yazma koleksiyonu, Osmanlı sultanlarının tuğralarını taşıyan fermanlar, beratlar, Türk ve İran minyatürlü yazmalar, divanlar, 9.-10. yy Anadolu ahşap sanatı örnekleri, Emevî, Abbasî, Memlûk, Selçuklu, Osmanlı Dönemleri'ne ait yazılı taş eserler, Osmanlı çini ve keramik sanatı örnekleri, 9. yy İslâm cam sanatı eserleri, 15. yy Memlûk kandilleri, maden sanatı koleksiyonu, kapı tokmakları, 14. yy şamdanları ve uzun yıllar boyunca toplanan etnografik parçalar, büyük ilgi görüyor.

Kaynak: <http://www.kulturvarliklari.gov.tr>

kere daha bütün dünyaya duyuruyoruz. Biz bütün dünyaya söylüyoruz ki; İslam için, Müslümanlar için can azizdir, çocuklar ve kadınlar azizdir. Bu şekilde düşünen Müslümanlar, dünyaya bu eserleri, bu müzelerde sergilediğimiz eserleri vermişlerdir, barış mesajı vermişlerdir. Bunun dışında bizim sembollerimizi, kutsal değerlerimizi kullanarak katliam gerçekleştirenlerin ne İslam ile ne Müslümanlar ile ne de bizim medeniyetimizle hiçbir ilgisi yoktur. Bu bakımdan hem bu sevindirici anı paylaşıyoruz hem de maalesef bu mesajları vermek zorunda kalıyoruz".

A MAGNIFICENT COLLECTION

The Turkish and Islamic Arts Museum is the first Turkish museum exhibiting the Turkish and Islamic works altogether. The foundational work for the museum started at the end of the 19th century and was completed in 1913. The museum was opened for visits in the Museum of Islamic Foundations in 1914. The building was part of the Süleymaniye Mosque complex and the imaret building there. After the foundation of the republic, the name was changed into Turkish and Islamic Arts Museum".

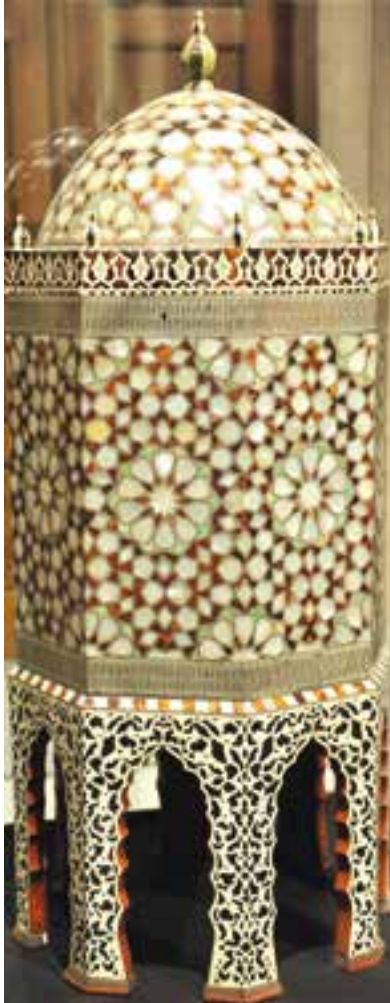
In 1983, the museum was moved into the İbrahim Pasha Palace and with a collection of 40 thousand pieces, it boasts of Islamic art pieces from all eras.

Apart from the rug and carpet section, which has the richest collection in the world, there are calligraphy exhibitions covering the period between the 7th century and the 20th century, the sultans' edicts with their signatures, warrants, manuscripts with Turkish and Persian miniatures, divans, examples of woodwork belonging to the 9th and 10th century Anatolia, stone works from the Umayyad, Abbasid, Mamluk, Seljuk and the Ottoman eras, Ottoman tiles and ceramics, 9th century Islamic glassware, 15th century Mamluk candles, a collection of metal arts, door knobs, 14th century chandeliers and ethnographic works collected throughout the years pique great interest.

Source: <http://www.kulturvarliklari.gov.tr>

Osmanlı dönemi 17. yy başı Kuran Mahfazası (solda), Sultan IV. Mehmed tuğralı Mülkname (sol üstte).

Early 17th Century Ottoman period Quran case (left); land allocation certificate bearing the monogram of Sultan Mehmet IV (above left).

Minister Çelik further stated:

“Our ministry is carrying out 47 different projects on museums in different provinces. Since 2003, our ministry has completed the maintenance, exhibition and installation projects for 123 museums that are within our ministry’s responsibility. During the same period, 44 new museums and affiliated units have met their visitors for the first time. We have 52 ongoing projects for implementation and restoration. Physical restoration is in line with all the instruments of museums in our projects. The Turkish and Islamic Arts Museum is not important as a museum only, but it also has historical importance. Its significance largely derives from the fact that it brings the Turkish and Islamic works together for the first time, and it represents the first tangible step taken against the culture looting of the Western states in our lands. The İbrahim Pasha Palace of the 16th century, which also hosts the museum, is the only surviving vizier’s palace. I take this opening this ceremony as an opportunity to commemorate all those who have left the Istanbul Turkish and Islamic Arts Museum with all the work they put in the past. I salute all those who have worked for this museum and contributed to the protection of these works.”

Türk ve İslam Eserleri Müzesi Müdürü Seracettin Şahin (üstte).
Turkish and Islamic Arts Museum Director Seraceddin Şahin.

Fatih Belediye Başkanı Mustafa Demir, T.C. Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik, Bakanlık Müsteşarı Prof. Dr. Ahmet Haluk Dursun.
Mayor of Fatih Municipality Mustafa Demir, The Minister of Culture and Tourism Ömer Çelik, Ministry Undersecretary Prof. Dr. Ahmet Haluk Dursun.

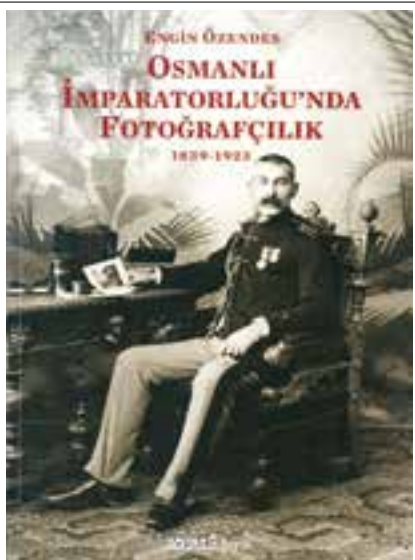

ENGİN ÖZENDES
OSMANLI DÖNEMİNDE
FOTOĞRAFÇILIĞIN
İZİNİ SÜRMÜŞ, SANDIK
ODALARINDAN TEKER TEKER
FOTOĞRAFLAR TOPLAMIŞ
VE ONLARI BİR KİTAPTA
TOPLAYARAK GEÇMİŞE
BENZERSİZ BİR KÖPRÜ
KURMUŞ.

A JEWELRY BOX

ENGİN ÖZENDES FOLLOWED THE TRACES
OF PHOTOGRAPHY IN THE OTTOMAN
PERIOD, COLLECTED PHOTOGRAPHS
ONE BY ONE FROM TRUNK ROOMS
AND BY COLLECTING THEM IN A
BOOK HE SET A UNIQUE BRIDGE
TO THE PAST.

BİR MÜCEVHER KUTUSU

Osmanlı İmparatorluğu'nda
Fotoğrafçılık 1839-1923
Engin Özendes, YEM Yayınları.

Asker Baba ve Üç Çocuğu,
Edirne'de bir stüdyoda
çekilmiş. Aram Bardizban,
yaklaşık 1910.
Father, the soldier, and
his three children; taken
in a studio in Edirne. Aram
Bardizban, about 1910.

Osmanlı'ya matbaa çok geç gelmişti. Ama fotoğraf ve film, neredeyse bulunuşundan hemen sonra ulaştı. Peki ilgi gördü mü? Kimler, nerede ve nasıl fotoğraf çekti? O ilk fotoğraflara ne oldu?

Engin Özendes, bu sorulara mücevher gibi bir eserle yanıt veriyor. Fotoğrafçılığın izini, Osmanlı Dönemi'nin 1839-1923 yılları arasında sürmüş. Sandık odalarından teker teker fotoğraflar toplamış. Ve geçmişe benzersiz bir tanıklık sağlayan o fotoğrafları bir kitapta bir araya getirmiş: Osmanlı İmparatorluğu'nda Fotoğrafçılık.

Aslında kitabın ilk baskısı değil bu. İlk baskısı 1987 yılında İngilizce olarak yapılmış. Daha sonra 1995'te İletişim Yayınları'ndan Türkçe ve İngilizce bir arada çıkmış. Bu baskı ise Yem Yayınları'ndan ve Türkçe ile İngilizce ayrı ayrı kitaplarla çıkmış. Üstelik, ilk iki kitapta tarihçe 1919 yılına kadar giderken, bu baskıda 1923 yılına uzanmış.

Birkaç haritayla dünyayı anlatmaya kalkmak gibi; birkaç fotoğrafla bu kitabı anlatmak mümkün değil. Olsa olsa sadece dikkatinizi, ilginizi çekebiliriz. Engin Özendes'in peşinden müthiş bir yolculuğa davet edebiliriz.

Özendes son baskının önsözünde şöyle diyor:

"Fotoğrafın geçmişini araştırmak bir gönül ve ömür işidir. Öyle ki araştırmamanın sonucu bir sergi olduğunda da, bir kitaba dönüştüğünde de araştırmacının aklında bitmez. Her seferinde yeni bir şeyler bulmak, üzerine eklemek ve hatta bazen yeni bulunanlarla yanlışları düzeltebilmek bir yaşam biçimine dönüşür."

Engin Özendes bir "yaşam biçimine" dönüştürdüğü çalışmasıyla, okuyucusunu ardında soluk bir / birkaç fotoğraftan ibaret bir iz bırakmış yaşamlara götürüyor.

Örneğin Edirne'de bir fotoğraf stüdyosunda üç çocuğuyla fotoğraf çektiren asker. Yıl 1910. Yani Osmanlı'nın parçalanmaya başladığı ve Birinci Dünya Savaşı'nın kapıda beklediği bir dönem. Mutlaka savaşmış olmalı. Ama o savaşlardan sağ kurtulup evine ulaşabildi mi? Fotoğraftaki küçük çocukların büyüdüğünü görebildi mi? Bilmiyoruz. Ama sandık odasından çıkan bir fotoğraf kartı sayesinde, yıllar öncesinden bir "an"a tanık oluyoruz.

Ya da 1860 yılında, Aydın Vilayeti İzmir Sancağı'nda çekilmiş fotoğrafta, bir Türk kadını ile göz göze geliyoruz. Kadının adı yok, ancak Engin Özendes'in müthiş çabası sayesinde fotoğrafçının adı var: Rubellin.

Zaten Engin Özendes, sadece fotoğrafların değil, onları çekenlerin ve bize o günleri/in-sanları/yaşamları anlatanların da izini sürmüş. İmparatorluğun her sancağındaki fotoğrafçıla-

Printing press came to the Ottomans with a huge delay. Whereas photography and film reached almost right after their inventions. Well, did they draw attention? Who, where and how did they have their photographs taken? What happened to those first photographs?

Engin Özendes answers these questions with a book like a jewel. He followed the traces of photography of the Ottoman Period between 1839 and 1923.

She collected photographs one by one from trunk rooms. And put those photographs that provided unique witnessing to the past, in a book: Photography in the Ottoman Empire.

In fact, this is not the first edition of the book. The first edition was printed in English in 1987. Then in 1995 it was published by İletişim Publications in English and Turkish together. This publication is of Yem Publications; English and Turkish versions are in separate books. Besides, the history in the first two books was until 1919, in this edition it has been extended to 1923.

It is not easy to define a book with few photographs; so much the same as to define the world with a few maps. At the most we may be able to draw your attention, your interest. We can invite you to a marvelous trip in pursuit of Engin Özendes.

Özendes, in the preface of the last edition, states that:

"To run a research on the past of photography is a work of heart and life. The research does never come to a conclusion in the mind of the researcher, whether the cause is an exhibition or a book. Every time to find new things, make additions or even sometimes correct mistakes with the new findings turns into a life style."

Engin Özendes, with her work that he turned into a life style, takes his readers to lives that have been left behind a trace consisted of a single/few photographs.

For example a soldier, together with three children, who is having their photograph taken in Edirne. Year 1910. In other words, when the Ottoman Empire started to break into pieces and the footsteps of the World War I were heard. He must have fought. But could he reach home safely through those wars? Could he watch the little children of the photograph grew up? We do not know. But with this photograph that was found in a trunk room we can witness a "moment" from many years. Or in the year 1860, in a photograph taken at the Sanjak of Izmir at Aydın Province, we come eye to eye with a Turkish woman. The woman has no name but the photographer has: Rubellin, thanks to the great work

Dildillan Kardeşler. Soldan sağa; Tsolag, Aram, Hayganuş. Armen Tsolag Marsoobian koleksiyonu (üst sağda), Boğaziçi, Asya kıyısından Avrupa kıyısına Bakış, Pascal Sebah, yaklaşık 1870 (üstte). Yaşamını fotoğraflara adayan Engin Özendes'in kendi fotoğrafı (ortada).

Dildillan Brothers. From left to right; Tsolag, Aram, Hayganuş. Collection of Armen Tsolag Marsoobian (above right), Bosphorus, watching the European coast from the Asian coast, Pascal Sebah, around 1870 (above). Her own photograph, Engin Özendes who has dedicated her life to photographs (mid).

Baca Temizleyicisi, Abdullah Freres, yaklaşık 1865 (üstte), Dilenci, Basile Kargopoulo, yaklaşık 1880 (sağda).
Chimney Sweeper, Abdullah Freres, around 1865 (above), Beggar, Basile Kargopoulo, around 1880 (right).

Stüdyoda Kadın, Basile Kargopoulo, 1860 (üst solda), Şehzade Seyfeddin Efendi (1874-1927) Sultan Abdülaziz'in Gevheri Kadınefendi'den doğan oğlu, Basile Kargopoulo, 1879 (üst ortada), Halayık ve Şehzadeler (Sultan II. Abdülhamid'in oğulları, Basile Kargopoulo, 1870 (üst sağda).
Denizci, Karton hamurundan hazırlanmış kayalıklarda poz veriyor, Parnasse, yaklaşık 1895 (sağda), Nuruosmaniye Kapısı, Sebah&Joaillier, 1890 (sağ altta).

Woman in the studio, Basile Kargopoulo, 1860 (above left), Şehzade (Sultan's son) Seyfeddin Efendi (1874-1927) Son of Sultan Abdülaziz from Gevheri Kadınefendi, Basile Kargopoulo, 1879 (above mid), Halayık (female servant) and the Şehzades (sons of Sultan Abdülhamid II, Basile Kargopoulo, 1870 (above right). Sailor, posing on rocks made of cartoon dough, Parnasse, around 1895 (right), The Nuruosmaniye Gate, Sebah & Joaillier 1890 (right),

rın, stüdyoların envanterini çıkarmış. Kitabının kapağına da onlardan birinin, Ahmed Emin'in fotoğrafını koymuş. Rastgele bir seçim olmasa gerek. Çünkü Kolağası Ahmed Emin Osmanlı fotoğrafçılığında efsane bir isim. İstanbul'da bu "yeni buluşa" merak salmış. Ancak kısa sürede yeteneğiyle öylesine bir etki yaratmış ki başarısı onu II. Abdülhamit'in yaverliğine taşımış. Sonrasında da Ahmed Emin, Anadolu'daki pek çok sancağa giderek fotoğrafçılığın yerleşip gelişmesine katkıda bulunmuş. Engin Özendes, kitabıyla işte böylesine olağanüstü bir dünyanın kapılarını açıyor. Her sayfası ayrı bir heyecan.. Her fotoğraf bambaşka bir hayat...

Bebek'ten Boğaz'ın Görünümü, Sebah&Joallier, 1900 (üstte).
Marmara Surları, Pascal Sebah, yaklaşık 1880 (en üstte), Bileyci, Abdullah Freres, yaklaşık 1865 (sağda).
Sokak Köpekleri, Abdullah Freres, yaklaşık 1890 (sağda, kutu içinde).
View of the Bosphorus from Bebek, Sebah&Joallier, 1900 (above top). Marmara Walls, Pascal Sebah, around 1880 (above), Knife Grinder, Abdullah Freres, around 1865 (right).
Street Dogs, Abdullah Freres, around 1890 (right, in box).

of Engin Özendes. In fact Engin Özendes did not only traced the photographs, but also the people who shot them, who transferred us the lives/people/those days. She brought out the inventory of the studio of each photographer from every Sanjak of the Empire. She put one of those on the cover of his book: the photograph of Ahmed Emin. It shouldn't be a coincidental choice. Because the Senior Captain Ahmed Emin is a legend in the Ottoman Photography. He fell desperately in love with this "new invention" in Istanbul. But his talent created such a great effect that in a very short time he became an Assistant to Abdülhamit II. Then, Ahmed Emin visited many Sanjaks in Anatolia and played a major role in the settling and development of photography. Engin Özendes opens doors to such an extraordinary world with his book. Each page is a different excitement... Every photograph is a completely new life...

İSTANBUL'UN SOKAK KÖPEKLERİ

Engin Özendes kitabında sokak köpekleri ile ilgili İtalyan yazar Edmondo de Amicis'in 1874 yılında kaleme aldığı fikirleri şöyle aktarıyor: "İstanbul köpeği bol olan bir yerdir. Herkes gelir gelmez farkına varır bunun. Türklerin köpekleri ne kadar sevip koruduğunu bütün dünya bilir. Şu bir gerçektir ki bu hayvanları içten severler, birçok Türk beslenmeleri için kabarık meblağlar vasiyet eder..." "Burada hiç kimse köpekleri dolaşırken veya yatarken rahatsız etmez. Köpekleri ezmek için insanlar, atlar, develer eşekler şöyle bir kavis çizerler. İstanbul'un en kalabalık yerlerinde, sokağın ortasında halkalanıp yatan dört veya beş köpek, yarım gün boyunca bütün mahalle halkının kıvrıla kıvrıla yürümesine sebep olur..."

THE STREET DOGS OF ISTANBUL

In her book, Engin Özendes relays the thoughts of the Italian author, Edmondo de Amicis who he wrote on street dogs in 1874: "Istanbul is a place full of dogs. Anybody who comes here immediately notices it. The entire world knows how much Turks love and protect dogs. It is a fact that they intimately love dogs, many Turks bequeath remarkable amounts for their nutrition..." "Nobody here disturbs a wandering or a sleeping dog. Men, horses, camels, donkeys circle around so as not to step on dogs. In the most crowded places of Istanbul, four or five dogs that circle around and lay in the middle of a street cause the people of that quarter walk like a snake for half day long..."

HABER TURU NEWS IN OVERVIEW

Yaşlılarımız zenginliğimizdir

Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik, Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık Tanıtma Fonu, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara ve Hacettepe Üniversiteleri ile Anadolu Ajansı'nın işbirliğiyle düzenlenen "Uluslararası 3. Yaş Baharı Turizmi ve Dinamikleri Kongresi"ne katıldı. Kongrede konuklara hitap eden Bakan Ömer Çelik, termal turizm bölgelerinin geliştirilmesi için Bakanlık olarak çok özel stratejiler yürüttüklerini kaydetti ve özetle şöyle konuştu:

"65 yaş üzerindeki bireylerin sayısının 2050 yılında 2 milyarı bulacağı düşünülüyor. Dolayısıyla gelişmiş ülkelerin tümünde bu zenginliğin nasıl korunacağı, nasıl daha sağlıklı yaşatılacağı, bu birikimin topluma nasıl aktarılacağı yönünde yeni tartışmalar yapılıyor. Bizim bugün burada başlattığımız tartışma da böylesi bir tartışmadır. Kuşkusuz biz ülke olarak insanların yaşlılık dönemlerini en verimli geçirmeleri için her bakımdan gereken imkanlara sahibiz. Nasıl ki turizmi deniz-kum-güneş olarak anlamıyorsak sadece, çok daha geniş bir boyutta algılıyorsak, yaşlıların ihtiyaç duyduğu sağlık hizmetini de artık kaplıca düzeyinde anlamıyoruz. Çok daha komplike bir boyutta algılıyoruz. Hem saygıdeğer rektörümüz, hem sayın eski bakanımız bununla ilgili çok detaylı, kapsamlı açıklamalar yaptılar. Biz bu hizmetlerin verilmesi açısından Güney Marmara, Güney Ege, Frigya ve Orta Anadolu'da termal turizm bölgeleri ilan ettik ve bu bölgelerin geliştirilmesi için Bakanlık olarak çok özel stratejiler yürütüyoruz. Bu alanda yapacağımız yatırımlar, bu alanda geliştireceğimiz yöntemler de diğer alanlarda da katalizör görevi görecektir."

Senior citizens are our richness

Culture and Tourism Minister Ömer Çelik participated at the "International Congress on Third Age Tourism and Dynamics" jointly organized by the Presidency of the Republic, Prime Ministry Promotion Fund, Culture and Tourism Ministry, the Ankara and Hacettepe Universities and the Anadolu News Agency.

Addressing the guests at the Congress, Minister Ömer Çelik stressed that his ministry was deploying specific strategies for the development of thermal tourism regions and spoke as follows:

"The number of people over the age of 65 in the world is expected to reach 2 billion in 2050. Therefore, in all developed countries discussions are underway on how to protect this human asset, how to bring about the conditions of a healthy life for them and canalize their experience and knowledge to the benefit of society as a whole. This is the core of the discussion we are leading off here today. Certainly, our country is blessed with the necessary means offering senior citizens to spend a fruitful third-age period. But just as we do not consider tourism as an activity confined to sea-sand and sun, we regard the scope of the health services needed by the elderly in a larger perspective than just thermal spas. We perceive it in a much more complex dimension. Both the distinguished president of university and our esteemed former minister made extensive and detailed declarations on the subject matter. Our ministry is enforcing goal-oriented specific strategies for the development of destinations identified as thermal tourism zones at the South Marmara, South Aegean, Phrygia and Central Anatolian regions. The investments to be made and methods to be developed in this field will act as a catalyst for other areas."

Pamukkale zirveye yerleşti!

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın verilerine göre Pamukkale, 78 örenyeri arasında en fazla ziyaret edilen örenyeri oldu. Denizli İl Kültür ve Turizm Müdürü Mehmet Korkmaz, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın açıkladığı rakamlara göre yılın ilk 8 ayında örenyerleri arasında Efes'i bile geride bıraktığını belirtti.

Korkmaz, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesindeki 313 müze ve ören yerinden 125'inin ücretsiz olduğunu, 110 müze ve 78 ören yerinin ücretli olarak ziyaret edilebildiğini belirterek, sözlerine şöyle devam etti:

"Bakanlığımızın geçen ay açıkladığı yılın sekiz aylık verilerine göre Pamukkale en fazla ziyaret edilen yer. Bakanlığın sekiz aylık verilerine göre bu dönemde 1 milyon 201 bin kişi Pamukkale'yi gezdi. Bu ziyaretlerden 22 milyon 599 bin 375 lira gelir sağlandı. Pamukkale'nin ziyaretçi sayısı geçen yıla göre yüzde 9.6 arttı. Eylül ayı sonu itibarıyla Pamukkale'yi ziyaret eden kişi sayısı 1 milyon 542 bin kişiye ulaştı. Pamukkale'ye 20'den fazla ülkeden ziyaretçi geliyor. En fazla ilgi gösterenler ise Rusya, Almanya, İngiltere, Çin ve Güney Koreli turistler. Pamukkale ve Denizli'ye turistler inanç turizmi, termal sağlık turizmi ve kültür turizmi için geliyor. Bakanlık, Valilik ve Müdürlük olarak yurtdışı fuarlarda yaptığımız tanıtma çalışmaları ziyaretçi sayısının artmasında önemli bir rol oynadı."

Pamukkale on top!

According to the figures available to the Ministry of Culture and Tourism, Pamukkale became the most visited destination in 2014 amongst Turkey's 78 archaeological sites. Denizli Provincial Culture and Tourism Director Mehmet Korkmaz declared that in the first 8 months of 2014, Pamukkale surpassed even Ephesus in terms of the number of visitors, according to the data released by the Ministry of Culture and Tourism. Korkmaz stressed that 125 of the 313 museums and historical sites under the administration of the Ministry of Culture and Tourism are open to visitors free of charge and 100 museums and 78 archaeological sites are subject to entrance fee and, continued as follows:

"The figures encompassing the first eight months of 2014, announced last month by our ministry, indicate that Pamukkale was the most visited tourism destination during that period with 1 million 201 thousand people leading to an income of 22 million 599 thousand 375 Turkish Liras. The number of visitors at Pamukkale increased by 9.6 percent compared to the previous year. This number has reached the figure of 1 million 542 thousand visitors at the end of September 2014. Pamukkale is visited by tourists from more than 20 countries, the visitors originating from Russia, Germany, Britain, South Korea and China being those showing the greatest interest for that destination. The focus of interest of tourists coming to Pamukkale and Denizli is religious, cultural and thermal health tourism. The promotion effort that our Ministry, the Governorship of Denizli and our Provincial Office are exerting at international tourism fairs played an important role in increasing the number of visitors"

10 Karaköy, A Morgans Original'ın açılışını Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik yaptı

19'uncu yüzyılda hastane olarak kullanılan Büyük Balıklı Han yenilenerek "10 Karaköy, A Morgans Original" adıyla hizmete girdi. Los Angeles, New York, San Francisco, South Beach ve Londra'dan sonra Türkiye pazarına giren Morgans Grup, İstanbul'un tarihi binalarından birinde ilk otelini açtı. Şehrin kültür ve tarih merkezi olarak kabul edilen Karaköy'de yer alan 10 Karaköy, A Morgans Original'ın açılış töreninde kurdeleyi Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik kesti. 10 Karaköy, A Morgans Original'ın açılışına Beyoğlu Kaymakamı Osman Ekşi, Beyoğlu Belediye Başkanı Ahmet Misbah Demircan, TÛRSAB Yönetim Kurulu Başkanı Başaran Ulusoy ve çok sayıda davetli katıldı.

Minister of Culture and Tourism Ömer Çelik inaugurated the hotel "10 Karaköy, A Morgans Original"

Following its restoration and renovation, the Büyük Balıklı Han, a building used as hospital during the 19th century, was opened on December 19, 2014 as a boutique hotel under the name of "10 Karaköy, A Morgans Original". Entering the Turkish hotel market following their undertakings in Los Angeles, New York, San Francisco, Miami South Beach and London, the Morgans Hotel Group has opened its first franchise hotel in one of Istanbul's historic buildings. Culture and Tourism Minister Ömer Çelik cut the ribbon at the opening ceremony of the hotel "10 Karaköy, A Morgans Original", located in Karaköy, considered the city's cultural and historical centre. The ceremony was attended by Beyoğlu District Governor Osman Ekşi, Beyoğlu District Mayor Ahmet Misbah Demircan and TÛRSAB Chairman of the Board Başaran Ulusoy along with numerous other guests.

Yurda dönüş için 65 tarihi eser daha yolda

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yurt dışına kaçırılan tarihi eserlerin ait olduğu topraklara dönüşü için çalışmaları aralıksız sürüyor. Son operasyonla 65 kültür varlığının daha iadesi sağlandı. Amerika Birleşik Devletleri'nde ele geçirilen 48 adet ok ucu, 1 adet yüzük, 1 adet bronz kemer tokası ile 15 adet sikke New York Başkonsoloslüğümüz'a törenle teslim edildi. Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik: "Yakaladığımız bu başarılar; koordineli bir şekilde profesyonel yöntem ve diplomatik girişimlerle yaptığımız çalışmaların birer ürünüdür. Tabii aynı zamanda çalışmalarımızı yalnızca ülkemiz adına değil, insanlık mirası adına da yaptığımızın bilincindeyiz, son operasyonda ele geçirilen tarihi eserlerle birlikte 2014 yılında toplam 81 adet varlığımız kültür mirasımıza kazandırılmış oldu." dedi.

Further 65 historical artefacts are down the road to return home

The efforts conducted by the Ministry of Culture and Tourism aimed at the return of the historical artefacts smuggled abroad to their original locations continue uninterrupted. The recovery of 65 further cultural heritage assets was secured thanks to the recently achieved operation. A total of 65 artefacts seized in the United States, including 48 arrowheads, 1 ring, 1 bronze belt buckle and 15 coins were solemnly delivered to the Turkish Consulate General in New York. Culture and Tourism Minister Ömer Çelik said: "The success we achieved in this regard is the result of the work that we conduct in a coordinated way through professional methods and diplomatic initiatives. Of course, we carry out these endeavours not only for our own country's sake, but on behalf of mankind's legacy as a whole. Along with the historical artefacts recovered through the latest action, a total of 81 valuable assets will have been returned into our cultural heritage in 2014."

T. C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI'NA BAĞLI DÖŞİMM VE TÜRSAB-MÜZE GİRİŞİMLERİ TARAFINDAN GİŞELERİ İŞLETİLEN MÜZE VE ÖRENİYERLERİ

LIST OF THE MUSEUMS AND HISTORICAL SITES UNDER THE ADMINISTRATION OF THE MINISTRY OF CULTURE AND TOURISM OF THE REPUBLIC OF TURKEY, OF WHICH THE ENTRANCE BOOTHS ARE JOINTLY OPERATED BY THE CENTRAL DIRECTORATE OF REVOLVING FUNDS MANAGEMENT (DÖŞİMM) AND TÜRSAB (ASSOCIATION OF TURKISH TRAVEL AGENCIES)-MUSEUM ENTERPRISES

MARMARA BÖLGESİ MARMARA REGION

BURSA
İznik Müzesi İznik Museum
Mudanya Mütareke Evi Müzesi Mudanya Truce House Museum
Türk İslam Eserleri Müzesi Museum of Turkish and Islamic Arts
ÇANAKKALE
Troia Örenyeri Troia Archaeological Site
Assos Örenyeri Assos Archaeological Site
Arkeoloji Müzesi Archaeological Museum
Apollon Smintheion Örenyeri Apollo Smintheion Archaeological Site
EDİRNE
Arkeoloji ve Etnoğrafya Müzesi Museum of Archaeology and Ethnography
Türk İslam Eserleri Müzesi Museum of Turkish and Islamic Arts
İSTANBUL
Ayasofya Müzesi Hagia Sophia Museum
Topkapı Sarayı Müzesi Topkapı Palace Museum
Harem Dairesi Harem Apartments
Kariye Müzesi Chora Museum
İstanbul Arkeoloji Müzeleri İstanbul Archaeological Museum
Türk ve İslam Eserleri Müzesi Museum of Turkish and Islamic Arts
Mozaik Müzesi Mosaics Museum
Hisarlar Müzesi Castles' Museum
İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi Museum for the History of Science and Technology in Islam
Galata Mevlevihanesi Müzesi Galata Whirling Dervishes Hall Museum

Yıldız Sarayı Yıldız Palace Museum
Fethiye Müzesi İstanbul Fethiye Museum
Aya İrini Hagia Eirene Church Museum
KOCAELİ
Kocaeli Müzesi Kocaeli Museum
Saray Müze (Av Köşkü) Imperial (Hunting Lodge) Palace Museum
KARADENİZ BÖLGESİ BLACK SEA REGION
AMASYA
Amasya Müzesi Amasya Museum
Hazeranlar Konağı The "Hazeranlar" Mansion Ethnography Museum
S.Düzü Milli M. Müzesi Amasya National Struggle Museum
BARTIN
Amasra Müzesi Amasra Museum
ÇORUM
Çorum Müzesi Çorum Museum
Alaçhöyük Müzesi ve Örenyeri Alaçhöyük Museum and Archaeological Site
Boğazköy Müzesi Boğazköy Museum
SAMSUN
Arkeoloji ve Etnoğrafya Müzesi Museum of Archaeology and Ethnography
Gazi Müzesi Ghazi (Mustafa Kemal Atatürk) Museum
SİNOP
Tarihi Sinop Cezaevi Sinop Historical Castle Prison
Sinop Müzesi Sinop Museum

TRABZON
Sümela Manastırı Sümela Monastery
Kostaki Konağı - Trabzon Müzesi The Kostaki Mansion-Trabzon Museum
ZONGULDAK
Cehennemağzı Mağaraları The Hell Mouth Caves
AKDENİZ BÖLGESİ MEDITERRANEAN REGION
ADANA
Arkeoloji Müzesi Archaeological Museum
ANTALYA
Aspendos Örenyeri Aspendos Archaeological Site
Alanya Kalesi Alanya Castle
Myra Örenyeri Myra Archaeological site
Noel Baba Müzesi The Museum of St. Nicholas
Perge Örenyeri Perge Archaeological site
Phaselis Örenyeri Phaselis Archaeological site
Antalya Müzesi Antalya Museum
Side Tiyatrosu Ancient Side Amphitheatre
Olympos Örenyeri Olympos Archaeological site
Patara Örenyeri Patara Archaeological site
Side Müzesi Side Museum
Simena Örenyeri Simena Archaeological site
Termessos Örenyeri Termessos Archaeological Site
Xanthos Örenyeri Xanthos Archaeological Site
Karain Mağarası Karain Cave
Arykanda Örenyeri Arykanda Archaeological Site

Alanya Müzesi Alanya Museum
BURDUR
Sagalassos Örenyeri Sagalassos Archaeological Site
Burdur Müzesi Burdur Museum
HATAY
Hatay Müzesi Hatay Museum
St. Pierre Anıt Müzesi St. Pierre (Saint Petrus) Church Museum
Çevlik Örenyeri Çevlik Archaeological Site
Isparta Antiocheia Örenyeri (Yalvaç) Pisidia Antiocheia Archaeological Site
K. MARAŞ
Kahramanmaraş Müzesi Kahramanmaraş Museum
MERSİN
Cennet - Cehennem Örenyeri Chasm of Heaven and Pit of Hell
Astım Mağarası Asthma Cave
St. Paulus Kuyusu The St. Paul Well
Mağmure Kalesi Mağmure Cave
Kanlı Divane Örenyeri Kanlı Divane Archaeological Site
Anamurium Örenyeri Anemurium Archaeological Site
St. Paul Anıt Müzesi The St. Paul Church Memorial Museum
Kız Kalesi Korykos Maiden's Castle
EGE BÖLGESİ AGEAN REGION
AFYON
Arkeoloji Müzesi Archaeological Museum

AYDIN
Afrodiasias Müze ve Örenyeri Aphrodisias Archaeological Site
Didim Örenyeri Didyma Archaeological Site
Milet Örenyeri Miletus Archaeological Site
Priene Örenyeri Priene Archaeological Site
Milet Müzesi Miletus Museum
Aydın Müzesi Aydın Museum

DENİZLİ
Hierapolis Örenyeri Hierapolis Archaeological Site
Arkeoloji Müzesi Archaeological Museum

İZMİR
Efes Örenyeri Ephesus Archaeological Site
Akropol Örenyeri Acropolis Archaeological Site
Efes Yamaçevler Ephesus Terrace Houses
Asklepion Asclepeion (Healing Temple)
St. Jean Anıtı St. John Basilica
Efes Müzesi The Ephesus Museum
Agora Örenyeri Agora Archaeological Site
Çeşme Müzesi Çeşme Museum
Bergama Kızıl Avlu (Bazilika) Pergamon Red Courtyard (Basilica)
Tarih ve Sanat Müzesi Museum of History and Art
Bergama Müzesi The Bergama Museum
Arkeoloji Müzesi Archaeological Museum
Klaros Örenyeri Klaros Archaeological Site

KÜTAHYA
Arkeoloji Müzesi Archaeological Museum
Aizonai Örenyeri Aizonai Archaeological Site
Çini Müzesi The Tile Museum

MANİSA
Sardes Örenyeri Sardes Archaeological Site

Gymnasium ve Sinagog Gymnasium and Synagogue
Arkeoloji Müzesi Archaeological Museum

MUĞLA
Bodrum Sualtı Müzesi The Bodrum Museum of Underwater Archaeology
Sedir Adası Sedir Island
Mausoleion Örenyeri Mausoleion Archaeological Site
Kaunos Örenyeri Kaunos Archaeological Site
Kayaköy Örenyeri Kayaköy Archaeological Site
Knidos Örenyeri Knidos Archaeological Site
Zeki Müren Sanat Evi Zeki Müren Arts Museum
Marmaris Müzesi Marmaris Museum
Tlos Örenyeri Tlos Archaeological Site
Letoon Örenyeri Letoon Archaeological Site
Beçin Kalesi ve Örenyeri Beçin Fortress and Historical Site

UŞAK
Arkeoloji Müzesi Archaeological Museum

İÇ ANADOLU BÖLGESİ MEDITERRANEAN REGION

AKSARAY
İhlara Vadisi Örenyeri İhlara Valley
Manastır Vadisi Örenyeri Manastır Valley

ANKARA
Anadolu Medeniyetleri Müzesi Museum of Anatolian Civilizations
Cumhuriyet Müzesi Museum of the Republic
Etnoğrafya Müzesi Museum of Ethnography
Gordion Müzesi ve Örenyeri Gordion Archaeological Site and Museum
Roma Hamamı Örenyeri Roman Baths of Ankara Open-Air-Museum

ESKİŞEHİR
Eti Arkeoloji Müzesi Eti Archaeological Museum

KAYSERİ
Yeşilhisar Soğanlı Örenyeri Yeşilhisar Soğanlı Archaeological Site
Arkeoloji Müzesi Archaeological Museum

KIRŞEHİR
Kaman Kalehöyük Arkeoloji Müzesi Kaman Kalehöyük Museum of Archaeology

KONYA
Mevlana Müzesi Mevlâna Museum
Karatay Müzesi Karatay Museum
İnce Minare Müzesi Museum of the İnce Minareli (Slender Minaret) Medrese
Arkeoloji Müzesi Archaeological Museum
Akşehir Batı C. Müzesi Akşehir Western Front Headquarters Museum

NEVŞEHİR
Göreme Açık Hava Müzesi Göreme Open Air Museum
Kaymaklı Yer Altı Şehri Kaymaklı Underground City
Derinkuyu Yer Altı Şehri Derinkuyu Underground City
Karanlık Kilise Dark Church
Zelve Örenyeri Zelve Open-Air-Museum
Paşabağlar Örenyeri Paşabağlar Underground City
Özkonak Yer Altı Şehri Özkonak Underground City
Hacıbektaş Müzesi Hacı Bektash Veli Museum
Çavuşin Kilisesi Çavuşin (Nicephorus Phocas) Church

NİĞDE
Gümüşler Örenyeri Gümüşler Monastery Archaeological Site
Niğde Müzesi Niğde Museum

SİVAS
Arkeoloji Müzesi Archaeological Museum

DOĞU ANADOLU BÖLGESİ EASTERN ANATOLIAN REGION

AĞRI
İshak Paşa Sarayı Ishak Pasha Palace

ERZURUM
Yakudiye Türk-İslam Eserleri Müzesi Museum of Turkish - Islamic Arts and Ethnography
Erzurum Kalesi Arkeoloji Müzesi Erzurum Castle Archaeological Museum

KARS
Ani Örenyeri Ani Archaeological Site

VAN
Akdamar Anıt Müzesi Akdamar Church Memorial Museum

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ SOUTHEASTERN ANATOLIAN REGION

ADIYAMAN
Pirin Örenyeri Pirin Archaeological Site
Adıyaman Müzesi Adıyaman Museum

BATMAN
Hasankeyf Örenyeri Hasankeyf Archaeological Site
Batman Müzesi Batman Museum

DIYARBAKIR
Arkeoloji Müzesi Archaeology Museum

GAZİANTEP
Gaziantep Zeugma Müzesi Gaziantep Zeugma Mosaic Museum
Gaziantep Arkeoloji Müzesi Gaziantep Archaeology Museum

MARDİN
Mardin Müzesi Mardin Museum

ŞANLIURFA
Şanlıurfa Müzesi Şanlıurfa Museum
Şanlıurfa Kalesi Şanlıurfa Castle
Harran Örenyeri Harran Archaeological Site
Göbeklitepe Örenyeri Göbeklitepe Prehistoric (Pre-Pottery Neolithic) Settlement

EDİRNE
Arkeoloji ve Etnoğrafya Müzesi
Türk İslam Eserleri Müzesi

ÇANAKKALE
Troia Örenyeri
Assos Örenyeri
Arkeoloji Müzesi
Apollon Smintheion Örenyeri

ESKİŞEHİR
Eti Arkeoloji Müzesi

KÜTAHYA
Arkeoloji Müzesi
Aizonai Örenyeri
Çini Müzesi

MANİSA
Sardes Örenyeri
Gymnasium Sinagog
Arkeoloji Müzesi

AFYON
Arkeoloji Müzesi

İZMİR
Efes Örenyeri
Akropol Örenyeri
Efes Yamaçevler
Asklepion Örenyeri
St. Jean Anıtı
Efes Müzesi
Agora Örenyeri
Çesme Müzesi
Bazilika Örenyeri
Tarih ve Sanat Müzesi
Bergama Müzesi
Arkeoloji Müzesi
Klaros Örenyeri

MUĞLA
Bodrum Sualtı Müzesi
Sedir Adası
Mausoleion Örenyeri
Kaunos Örenyeri
Kayaköy Örenyeri
Knidos Örenyeri
Zeki Müren Sanat Evi
Marmaris Müzesi
Tlos Örenyeri
Letoon Örenyeri
Beçin Kalesi Ve Örenyeri

AYDIN
Afrodisias Müze ve Örenyeri
Didim Örenyeri
Milet Örenyeri
Priene Örenyeri
Milet Müzesi
Aydın Müzesi

KOCAELİ
Kocaeli Müzesi
Saray Müze (Av Köşkü)

ZONGULDAK
Cehennemagazi Mağaraları

ANKARA
Anadolu Medeniyetleri Müzesi
Cumhuriyet Müzesi
Etnoğrafya Müzesi
Gordion Müzesi ve Örenyeri
Roma Hamamı Örenyeri

BURSA
İznik Müzesi
Mudanya Mütareke Evi Müzesi
Türk İslam Eserleri Müzesi

BARTIN
Amasra Müzesi

➔ DENİZLİ
Hierapolis Arkeoloji Müzesi
Hierapolis (Pamukkale) Örenyeri

BURDUR
Sagalassos Örenyeri
Burdur Müzesi

UŞAK
Arkeoloji Müzesi

ANTALYA

Aspendos Örenyeri
Alanya Kalesi
Myra Örenyeri
Noel Baba Müzesi
Perge Örenyeri
Phaselis Örenyeri
Antalya Müzesi
Side Tiyatrosu
Olympos Örenyeri
Patara Örenyeri
Side Müzesi
Simena Örenyeri
Termessos Örenyeri
Xanthos Örenyeri
Karain Mağarası Örenyeri
Arykanda Örenyeri
Alanya Müzesi

KONYA
Mevlana Müzesi
Karatay Müzesi
İnce Minare Müzesi
Arkeoloji Müzesi
Akşehir Batı C. Müzesi

T.C.
Kültür ve Turizm Bakanlığı

DÖSiMM

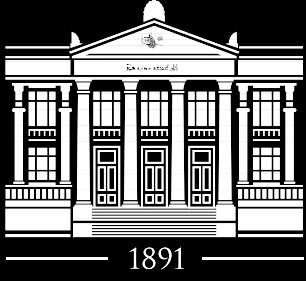
DÖNER SERMAYE (SLETMES) MERKEZ MÜDÜRLÜĞÜ

*Uluslararası Festivaller, Yarışmalar, Turneler,
Yerleşik Sahnelerdeki Temsiller ve Konserlerle,*

*Devlet Opera ve Balesi
Yeni Yılınızı Kutlar,
İyi seyirler diler...*

www.dobgm.gov.tr

İSTANBUL
ARKEOLOJİ
MÜZELERİ

DÖSİMM
DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ MERKEZ MÜDÜRLÜĞÜ

T.C.
Kültür ve Turizm Bakanlığı

İSTANBUL ARKEOLOJİ MÜZELERİ KOLEKSİYONUNDAN

Dünyanın **EN ESKİ AŞK ŞİİRİ**

4 bin yıl önce Sümer diliyle
yazılmış sevgi sözcükleri:

*“...Kalbimin sevgilisi,
güzelliğin büyüktür,
Aslan, kalbimin kıymetlisi...”*

Ana Sponsor

*İstanbul Arkeoloji Müzeleri
TÜRSAB'ın desteğiyle yenileniyor*

www.muze.gov.tr

TİYATROLAR, OPERALAR

RESTORAN, CAFE &
MAĞAZALAR

SEYAHATLER

EĞLENCE

300'Ü AŞKIN MÜZE &
ÖZEL MÜZELER

DÖSİMM

TÜRSAB MÜZE
GİRİŞİMLERİ

Müzekart+ İLE 'KARIŞ KARIŞ' TÜRKİYE

Türkiye'nin her yerine gider - her yerinde geçer ! Size 'artı değer' katar

444 MÜZE (6893) www.muze.gov.tr www.muzekart.com

